

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić (predsjednica)
Slaven Bačić, Ivan Gregurić,
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Tomislav Žigmanov**DIREKTOR**

Ivan Karan

ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bačić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Zvonimir Perušić
Dražen Prčić (sport i zabava)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
Julijana Kujundžić
Jelena Ademi (tehnički prijelom)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**TELEFON:** ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Rotografika« doo Subotica
List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Novi izazovi

Vrijeme godišnjih odmora prolazi, a završen je i veličanstveni sportski događaj – Olimpijada u Pekingu, koja se sada čini kao čarobni tren doživljenih televizijskih prijenosa ovog sportskog spektakla. Sportaše vrlo brzo očekuju nova natjecanja i izazovi, a nas koji nismo sportaši, nakon godišnjih odmora isto tako očekuju novi izazovi na poslovima koje obavljamo. Kažem izazovi, jer upravo oni vode prema mogućem uspješnom ostvarivanju posla koji obavljamo. Izazovi, veći, manji, ili slični – bila to predstojeća berba kukuruza ili pisanje novinarskih tekstova. Rukave treba zasukati kako bi se nakon završene berbe njiva na jesen mogla orati, a rukave treba zasukati i kako bi se tjedne novine pojavljivale svakog petka na kioscima.

Na sjednici Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća prihvaćena je ideja o osnutku Fondacije »Dom Hrvata«. Slijedi priprema nacrtu odluke o osnutku ove zaklade, a ako vijećnici usvoje ovu inicijativu, hrvatske institucije, kao što su HNV, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, a možda i NIU »Hrvatska riječ«, imale bi svoj krov nad glavom. Glede ove inicijative počele su polemike, kao uostalom i glede drugih inicijativa u prošlim vremenima, kada se željelo stvoriti nešto novo u našoj hrvatskoj zajednici. Takve polemike, a u susret dijalogu, trebaju se voditi u okviru institucija koje su mjerodavne za rješavanje određene problematike, kako bi se ostvarili konkretni rezultati. Stara je istina da vrijeme liječi rane, a važno je da se nakon poteškoća krene dobrim smjerom i da se u kontinuitetu postiže napredak. Malim koracima, ali koracima koji vode naprijed. Siguran sam da i nije tako teško nadvladati situacije u kojima često znamo činiti »korak naprijed, dva koraka nazad«.

Uvjeren sam da je siguran put do prosperiteta zemalja i naroda, pa tako i naše manjinske zajednice, put koji ide stazom obrazovanja i kulture, a evo i jedan mali segment – anketa o slušanosti emisije na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice«, koju donosimo u ovome broju tjednika, pokazuje koliko je slušateljima te emisije važno posvećivanje pažnje svom jeziku i poznavanju vlastite povijesti i kulture. Nova školska godina je na pragu, nećemo sada do Japana, ali u smislu važnosti obrazovanja i kulture, sigurno nije slučajno da je Japan među prvim zemljama uveo obvezno srednjoškolsko obrazovanje.

Od života ne treba imati tremu, a treba gledati ispred sebe i gledati što ostavljamo za sobom. Kada nas netko upita: »Kako si?«, ako ne želimo odgovoriti stereotipno, onim – »Nije loše«, onda se moramo potruditi da doista budemo dobro. Baš tako. Dobro.

Z. S.

Sigurnim koracima naprijed

Održana sjednica Izvršnog odbora HNV-a

Podržana ideja o osnutku Fondacije »Dom Hrvata« 4

U ponedjeljak 1. rujna

Počinje nova školska godina 8,9

Izložba slika Ruže Tumbas u Starom Žedniku

Pasteli s motivima sakralnih objekata 31

Eleonora Đoković-Wild, osvajačica srebrne olimpijske medalje

Osjećaj neopisiv riječima 43

Izvršni odbor HNV-a razmatrao prijedlog odluke o osnivanju Fondacije »Dom Hrvata«

Ideja podržana, prijedlog pravno nepotpun

Izvršni odbor Hrvatskog nacionalnog vijeća prihvatio je ideju o osnutku Fondacije »Dom Hrvata«, ali uz obvezu zaduženja Statutarnog odbora Vijeća da za sljedeću sjednicu ponovno pripremi nacrt odluke sukladno iznesenim primjedbama i zakonskim propisima, jedan je od zaključaka 57. redovite sjednice IO HNV-a koja je u subotu 23. kolovoza održana u Subotici. Primjedbe na tekst prijedloga odluke o osnivanju navedene fondacije uputilo je dvoje članova Izvršnog odbora – *Antonija Čota* i *Joza Kolar*. Antonija Čota je navela kako fondacija, prema nacrtu prijedloga, ima široko određene ciljeve, a da u Zakonu o fondacijama, zadužbinama i fondovima, piše kako se fondacija osniva za jasno određenu djelatnost. U tom kontekstu, ona je upozorila da u nacrtu kupnja nekretnine nije definirana kao cilj ove fondacije. Joza Kolar je podržao ideju o osnivanju Fondacije »Dom Hrvata«, ali i ocijenio da taj prijedlog nije dobro pripremljen. »Izmjene prijedloga se moraju napraviti da to bude tekst u skladu sa zakonom«, rekao je Kolar.

Odgođen nastavak izvanredne sjednice

Prva izvanredna sjednica Izvršnog odbora, prekinuta 23. lipnja 2008. godine, čiji je nastavak bio zakazan također za subotu (23. kolovoza), nije nastavljena, jer na njezin dnevni red nisu uvrštene sve predložene točke s prvog sazivanja sjednice. Prema najavljenom dnevnom redu, na toj su sjednici trebale biti razmatrane dvije točke: zauzimanje stava u svezi s najavljenim Tjednom vojvodanskih Hrvata u Zagrebu i odluka u svezi s HKC »Bunjevačko kolo« i financiranjem »Dužijance«.

Izvršni odbor nije usvojio obavještenje ravnatelja NIU »Hrvatska riječ« od 6. kolovoza 2008. godine, u kojem se osporava legitimnost sindikalne organizacije ove novinsko-izdavačke ustanove i pravna valjanost kolektivnog ugovora kojega su članovi sindikata potpisali s prijašnjom direktoricom *Jasminkom Dulić*. Istaknuto je kako će Izvršni odbor od Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ« tražiti tumačenje ove odluke direktora. Također, je konstatirano da članovi Izvršnog odbora nisu obaviješteni o mišljenju resorne sindikalne organizacije, a koje je, prema navodima Antonije Čote, u međuvremenu pristiglo u HNV.

Na sjednici je razmatrana radna verzija platforme za budućnost informiranja na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji, te je zaključeno da se za sljedeću sjednicu Izvršnog odbora pripremi njezina konačna verzija, u kojoj će biti uvažene primjedbe svih članova radne skupine koji su angažirani na njezinoj izradi. Izvjestitelj i koordinator radne skupine *Mato Groznica* naveo je kako u platformi NIU »Hrvatska riječ« i dalje ostaje središnje mjesto iz kojeg će se inicirati sve ideje i projekti iz područja informiranja. Ovaj strateški dokument, kako je naveo Groznica, obuhvaća sve vrste informiranja, a pri pisanju platforme u obzir je uzeta demografska struktura Hrvata, kao i učestalost, razina, te način ostvarivanja prava na informiranje u zajednici.

Više sredstava za zajednicu

Objašnjujući prijedlog Odluke o osnivanju Fondacije »Dom Hrvata«, predsjednica IO HNV-a Slavica Peić je navela kako je on rađen po ugledu na Mađarsko nacionalno vijeće, koje je osnovalo tri fondacije. »Fondacija može raspolagati određenim sredstvima i na osnovi svojih kriterija, koje raspisuje i donosi njezin Kuratorij, usmjeravati ih za onu svrhu za koju postoje nacionalna vijeća, a to su obrazovanje, kultura, službena uporaba jezika i informiranje. Osnutak fondacije je dodatna mogućnost da se preko nje aplicira na natječaje u zemlji, inozemstvu i natječaje pri EU, pretpripravnim fondovima EU, te da se tako pripadnicima hrvatske zajednice pomogne mnogo većim sredstvima«, rekla je Slavica Peić.

Prijedlog Slavice Peić da se ispred HNV-a za člana u Povjerenstvu Generalnog konzulata Republike Hrvatske glede odobravanja financijskih sredstava, namjesto Antonije Čote imenuje članica IO HNV-a *Stanislava Stantić-Prčić*, povučen je s dnevnog reda. To je učinjeno nakon što je utvrđeno da su odluke o razrješenju prethodnog i imenovanju novog člana izrađene bez valjane pravne osnove.

Na sjednici je, između ostalog, pokrenuto pitanje da se preispita tko je sve išao na ljetovanje u Selce, budući da je prema navodima Antonije Čote tamo išlo i nekoliko odraslih ljudi koji nisu odgojitelji. Čota i Kolar su također kritizirali kriterij po kojemu su birani predstavnici iz redova hrvatske zajednice koji su bili nazočni na sastanku s ravnateljicom Hrvatske matice iseljnika *Danirom Bilić*, prigodom njezina nedavnog službenog posjeta Hrvatima u Vojvodini.

D. B. P.

Sjednica Nadzornog odbora HNV-a

Na sjednici Nadzornog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća održanoj 25. kolovoza, član ovoga tijela *Pajo Đurasević* podnio je izvješće o pregledu financijske dokumentacije poslovanja HNV-a za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2008. godine, kao i izvješće o pregledu završnog računa HNV-a za 2007. godinu. Nakon podnesenih izvješća, usvojeni su zaključci kako je poslovanje HNV-a u prvoj polovici ove godine u skladu sa zakonskim propisima, kao i da je završni račun HNV-a za 2007. godinu urađen na propisan način i u skladu s pozitivnim propisima, ta da je podnesen mjerodavnim institucijama. Na sjednici su bili nazočni i predsjednik Nadzornog odbora *Martin Bačić* i član *Zvonko Sarić*.

H. R.

Problemi Hrvatskog nacionalnog vijeća u iznajmljenim prostorijama HNV ostao bez telefona

SUBOTICA – Ured Hrvatskog nacionalnog vijeća je od prošloga petka bez telefonske veze, jer HKC »Bunjevačko kolo«, čije prostorije ured Vijeća iznajmljuje, nije izmirilo troškove, saznali smo u utorak od predsjednice Izvršnog vijeća HNV-a Slavice Peić.

»Već nekoliko dana unatrag u ured nas mogu samo zvati, dok mi nemamo 'izlaznu' liniju. Za potrebe rada koristimo privatne mobitele, ali i to nije rješenje budući da povremeno nemamo signala. Smatram važnim da javnost bude upoznata s ovim problemom«, kaže Slavica Peić napominjući, kako su o ovom problemu, prvo usmeno a potom i pismeno, obavijestili upravu HKC »Bunjevačko kolo«.

Predsjednik Izvršnog odbora HKC »Bunjevačko kolo« *Davor Dulić* nam je potvrdio kako je upoznat s ovim problemom i da se nada da će do petka (kada će ova vijest biti objavljena) to biti riješeno. »U situaciji nepriljeva novca, a velikih rashoda, posebice zbog troškova organiziranja 'Dužijance', 'Bunjevačko kolo' je u ovom momentu ostalo bez sredstava. Jednostavno, dogodio se raskorak i ovih dana kada platimo telefon, sve će biti u redu«, objašnjava Dulić.

Ipak, on napominje kako je »suština« problema veća od jednog neplaćenog računa. »HNV bezobrazno forsira svoju nebrigu o hrvatskim institucijama, i to vodećim, iznoseći na ovakav način 'prljavi veš' iz zajednice«, ocijenio je Dulić.

D. B. P.

Reagiranje na tekst »HNV osniva Fondaciju 'Dom Hrvata'«

Što je odveć – odveć je

U Hrvatskoj riječi broj 286. od 22. kolovoza 2008. godine, objavljen je tekst HNV osniva Fondaciju »Dom Hrvata«. U ovom tekstu spomenuto je i moje ime na stranici 5. te Vas molim da sukladno Zakonu o informiranju objavite moj odgovor.

Umjesto da demantiram izjave predsjednice IO HNV-a *Slavice Peić*, objavljene u prošlom broju Hrvatske riječi, slobodna sam zahvaliti predsjednici jer je potvrdila sve ono što sam ja rekla u svezi s financijama. Naime, ja sam istaknula kako je prilikom usvajanja završnog računa stanje bilo svedeno na nulu, tj. da nije bilo ni viška ni manjka sredstava. To svatko može provjeriti uvidom u završni račun koji se usvaja do polovice ožujka iduće godine. Izrazila sam čuđenje da iznos od 3.000.000,00 dinara nije postojao u ožujku 2008. godine, a odnosi se na 2007., a predsjednica IO HNV-a je sada potvrdila kako je taj iznos postojao još krajem 2007. godine. (*»I onda su nam između 20. i 27. prosinca stigla sredstva koja dobivamo mjesečno, plus razlika unatrag za cijelu godinu. Tako nam je pri samom kraju godine stiglo još ukupno 1.500.000 dinara.«*) Drugim riječima, sredstva su postojala koncem 2007. godine, ali nisu uknjižena kao prihod u 2007. godini nego su pohranjena »negdje drugdje«, a to je i bila suština moje zamjerke. Vijećnici su usvojili završni račun koji nije ispravan, a sredstva za koja se znalo još u prosincu 2007. godine, javnosti su prezentirana šest mjeseci nakon što su dobivena, a u međuvremenu usvajana su još dva rebalansa na kojima također nije bilo riječi o ovim sredstvima.

Predsjednica IO HNV-a demantira samu sebe pa se postavlja pitanje – kada ona govori istinu? Naime, predsjednik IO HNV-a u ranijem sazivu i uposlenik HNV-a kome je nezakonito dat otkaz ugovora o radu, *Lazo Vojnić Hajduk*, smijenjen je prvenstveno zbog toga što je »nezakonito raspolagao sredstvima«. Naravno, ovo nikada nitko nije niti pokušao dokazati, a sada znamo i zašto. Gotovo godinu dana vijećnicima i široj hrvatskoj javnosti plasirana je informacija – da ne samo što je novi saziv IO HNV-a na čelu s aktualnom predsjednicom zatekao prazan račun, nego i silne dugove koji su otplaćivani tijekom 2007. godine. Tako je predsjednica govorila tada, a sada kaže: *»Jedan dio tih sredstava je pristigao još 2006.«* Možda bi opet netko pomislio kako su sredstva pristigla godinu dana kasnije, da sama predsjednica ne potvrđuje: *»Koja je tada bila namjena utroška tih sredstava od strane tadašnjeg vodstva nije mi poznato, ali je u pitanju investicija koja bi pospješila rad Vijeća«*, što jasno govori da su sredstva bila na računu još za vrijeme mandata prethodnog IO HNV-a. Sada već slobodno mogu reći, taj »fatamorgani« manjak koji se gotovo dvije godine pripisivao smijenjenom predsjedniku IO HNV-a, aktualna predsjednica demantira izjavom »da je već 2007. godine zatekla 1.077.000 dinara sredstava na kontu 495.« Mislim da nije potrebno nikakvo znanje iz računovodstva kako bi se shvatilo o čemu je tu zapravo riječ.

Ali, protivzakonitim radnjama tu nije kraj, jer po tvrdnjama predsjednice saznajemo kako još uvijek »sva sredstva nisu na računu«. Pa gdje su onda sredstva HNV-a? To je pitanje koje sam postavila i u prethodnom tekstu koji je bio povod za reagiranje.

Zahvalnost na potvrdi mojih prethodnih navoda dugujem i kada su u pitanju sredstva namijenjena za udruge kulture, informiranja i službeni uporabu jezika (predsjednica je u svom intervjuu zaboravila na obrazovanje?!). Naime, ja sam zamjerila što je planirano 0,00 dinara za sve ove djelatnosti, a predsjednica kaže kako je do sada planirano, ali nije »izvršavano« ili »Jednostavno, nema transfera sredstava«, pa onda zašto da planiramo. (S kojeg se konta onda vrši transfer sredstava za manifestaciju?!) Zbilja, opravdanje što nema sredstava za osnovne namjene je to što ni do sada nisu isplaćivana. Moja primjedba je bila »zašto nisu isplaćivana«, a predsjednica je sada odgovorila kako »nije ni predviđeno da mi financiramo KUD-ove, informiranje i obrazovanje«. A gdje to nije predviđeno?! Zakonom? Nije zabranjeno. Aktima HNV-a? Nije zabranjeno. Pa tko to onda nije predvidio? Predsjednica?! Sigurno, jer i sama kaže kako je ranijih godina postojala pomoć, a unazad 3 godine se ne izdvaja ništa za osnovnu djelatnost jer nema Pravilnika. Neka mi nitko ne zamjeri, ali za bezmalo dvije godine moglo bi se bar saznati ne samo da postoji Pravilnik, nego su usvojene i njegove Izmjene i dopune i to, gle čuda, na prijedlog same predsjednice. Tko ne vjeruje neka pogleda zapisnike sjednica HNV-a.

»Sad ga vidiš, sad ga ne vidiš« Pravilnik ispao je smetnja što sredstva nisu isplaćena za nostrifikaciju diplome uposlenoj osobi. Prema navodima predsjednice ispada da je ona obustavila isplatu tj. nezakonitu odluku IO. Zvuči dobro, ali nije istinito. Upravo je predsjednica bila ta koja je predložila i zalagala se da se odobri ova isplata, a ja sam bila ta koja je upozoravala na nezakonitost ovakve odluke. Tajnik je šutio. Odluka je donesena većinom glasova među kojima je bio i glas predsjednice.

Demanti sve više zadire u »zonu sumraka«. Zamjerila sam i zamjeram da se uštede postižu tako što se ne sazivaju sjednice Izvršnog odbora, odjela i odbora. Naime, prijedlog odluka koji se upućuje HNV-u ne smije (nije zakonito) potjecati od pojedinaca nego od tijela, a za pojedina stručna pitanja potrebno je i mišljenje mjerodavnog odbora ili odjela. Međutim, isti se ne sazivaju. Nije bitno što je protuzakonito, a nije bitno ni što se tako onemogućava demokratičnost kod odlučivanja (i stručnost!), već je bitno da se uštedi. Možda bi to netko i razumio kad predsjednica ne bi dalje iznosila kako će se odbori sada više sazivati jer se »pripremamo za nove izbore«. Drugim riječima, Odbor za kulturu ne treba razmatrati odluke iz ovog područja, ali se treba spremati za izbore.

Što se studenata tiče, matematika bi bila jasna, »per capita« oni dobivaju oko 100 eura, da moja zamjerka nije bila da se ne vodi briga

o tomu da se stipendiraju deficitarni kadrovi što bi trebao biti jedan od prioriteta ako već stalno ističemo (kao opravdanje za nerad, a ne kao stvarno sagledanu objektivnost) nedostatak kadrova napose kada je nastavnički profil u pitanju.

Što se tiče »demantija« kako »samo jedna prekinuta sjednica« nije završena, mislim da ne treba nikakav komentar jer vijećnici znaju brojati. Točno je da jedna prekinuta sjednica IO HNV-a nije završena i da je predsjednica zakazala njen nastavak, ali ne sa svim točkama usvojenog dnevnog reda, nego samo s onima za koje je i ona glasovala. Ostale točke za čije razmatranje je glasovala većina (osim predsjednice) nisu stavljene na dnevni red nastavka sjednice. Bit će da se sve radi po nahođenju, pa se vjerojatno tako plaćaju i odvjetnici. Zaboravnost predsjednice demantiraju njena vlastita djela. Naime, sada tvrdi kako je zamoljena od strane Ministarstva po hitnom postupku utvrditi prijedlog raspodjele sredstava, a kada sam ja zbog toga tražila sazivanje sjednice ona ne samo da to nije htjela učiniti nego je to potvrdila i pismenim dopisom te smo gospodin *Joza Kolar* i ja tražili, sukladno Poslovniku, sazivanje hitne sjednice.

Zaboravnosti predsjednice pripisat ću i izjavu kako »mi ne možemo isplaćivati ona sredstva koja nisu unaprijed isplanirana«, jer kako onda isplaćuje donacije Cro-mediji, na primjer, tj. kada je to isplanirano?! Prije će biti da se radi o kriteriju »nekome može, a nekome ne može«. Što se tiče sredstava koja su »pozajmljena« šokačkim udrugama za manifestaciju, predsjednica očekuje kako će ona biti »vraćena«, a Povjerenstvo RH za raspodjelu tih sredstava je iznos od 2000 eura isplatilo HNV-u upravo za ovu manifestaciju. Je li to možda razlog što predsjednica, pozivajući se na dopis Generalnog konzulata iz 2006. godine, traži moju smjenu?! Nadam se samo, s obzirom da niti jednim aktom nije regulirana djelatnost »pozajmljivanje sredstava« kada je HNV u pitanju, da se ne bavimo lihvarstvom. S nekim udrugama zbilja ima problema u dostavljanju dokumentacije, ali je također, u kontaktu s udrugama i službama utvrđeno kako je dokumentacija dostavljena, a da se često radilo i o tome da su se pismena zagubila, ali niti jednoj udruzi zbog toga nisu uskraćena sredstva kako tvrdi predsjednica.

Što se Fondacije tiče, ne bih »trčala prid rudu«, kako bi rekao naš narod, ali me čudi da odgovorni već znaju i gdje će biti zgrada, a Vijeće niti je odluku donijelo, a još manje ovlastilo Izvršni odbor ili predsjednicu da pregovara. Kako onda čaršija zna i čija je kuća u pitanju, a *poseluše* kažu kako je i vlasnik poznat po čuvenju. No, otom-potom. Iz teksta je jasno kako osnutak fondacije nema puno dodirnih točaka sa zakonom, a ne znam ni kako shvatiti izjavu da će Republika Srbija »jednog dana postaviti pitanje vlasništva«, niti što će nam kuća kada u »praksi Europske Unije ne postoje nacionalna vijeća«. Rekla bih kako mi tu praksu odavno provodimo, još od vremena kada je ovom Vijeću istekao mandat i kao takvo će podići hipotekarni kredit?! A, eto, konačno smo saznali čime će se baviti Zavod za kulturu – bit će donator HNV-a. Što je odveć – odveć je.

Antonija Čota

Demokratska stranka pripremila prijedlog nacrtu novog Statuta AP Vojvodine

Učvršćivanje autonomije, u okviru Ustava

*Vlada umjesto Izvršnog vijeća, ministri umjesto pokrajinskih tajnika **

*Pravo Vojvodine da osniva predstavništva u inozemstvu * Pokrajinske zakonske odluke i pokrajinske odluke*

Umjesto Izvršnog vijeća u buduće Vlada:
zgrada Banovine u Novom Sadu

Iako službeno još ništa nije objavljeno, mediji su proteklog tjedna obznanalili kako postoji dokument Demokratske stranke, koji predstavlja radnu verziju nacrtu novog Statuta Autonomne Pokrajine Vojvodine. Prema tom dokumentu, u Vojvodini se učvršćuje autonomija, a pokrajina dobiva određene prerogative koji,

doduše samo na simboličnoj razini, sadrže elemente državnosti.

Hoće li vojvođanski autonomasi biti na dobitku eventualnim usvajanjem ovog dokumenta demokrata, koji u Vojvodini predstavljaju najjaču političku snagu, ili je riječ o još jednom probnom balonu za ispitivanje javnog mnijenja, znat će se vjerojatno na jesen, kada

se politička atmosfera u zemlji, nakon godišnjih odmora vrati u uobičajeno podgrijano stanje.

POKRAJINASVIH GRAĐANA: Prema onome što donose beogradski i vojvođanski tisak, Vojvodina bi, prema prijedlogu demokrata, ubuduće imala vladu i ministre, a ne Izvršno vijeće i pokrajinske tajnike kao do sada, i bila bi defi-

nirana kao autonomna pokrajina svih građana koji u njoj žive, u sastavu Srbije, »nastala na temelju posebnih nacionalnih, povijesnih, kulturnih i drugih svojstava svoga područja, kao višenacionalna, višekulturna i višekonfesionalna demokratska europska regija, integrirana u europski poredak«. Vojvodina bi, dalje, mogla uređivati pitanja od pokrajinskog značaja u područjima prostornog planiranja, poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, turizma i ugostiteljstva, zaštite životnog okoliša, industrije i obrtništva, prometa, prosvjete, sporta, kulture, znanosti, zdravstva i socijalne zaštite, javnog informiranja i drugim. Predviđeno je i pravo pokrajine da osniva predstavništva u inozemstvu »radi promocije i unapređenja svojih gospodarskih, znanstvenih, obrazovnih, kulturnih i turističkih kapaciteta«. Ovim nacrtom prvi su put regulirane institucije ombudsmana i Vojvođanske akademije znanosti

Boris Pajtić, potpredsjednik Demokratske stranke Nema mjesta separatizmu

Pokrajinski premijer i potpredsjednik Demokratske stranke Bojan Pajtić izrazio je očekivanje da će Skupština Srbije na jesen usvojiti novi statut Vojvodine koji, kako tvrdi, neće biti u suprotnosti s Ustavom Srbije. Govoreći o mogućem preimenovanju Izvršnog vijeća u vladu, Pajtić je za Betu izjavio kako aktualni termin potječe iz komunističkog razdoblja i da »zvuči isto toliko moderno kao kada bismo pokrajinsku vladu nazvali praviteljstvujušim sovjetom«.

Pajtić je rekao i kako novi status pokrajine neće razbukati separatizam u Vojvodini.

»U Vojvodini nema, niti je ikada bilo separatizma. Demokratska stranka ima apsolutnu većinu u Skupštini Vojvodine tako da, čak i ako bi bilo nekih tendencija koje bi osporile cjelovitost Srbije, one ne bi imale šansu«, rekao je Pajtić za Večernje novosti. Dodao je kako je za DS, kao stranku građanske orijentacije, princip pravljenja etničkih autonomija potpuno stran i neprihvatljiv.

Nenad Čanak, predsjednik LSV-a

Lijep pokušaj, samo ako je prvi u nizu

»Mali se tečevina njegove vladavine nitko ne odriče«, izjavio je predsjednik LSV-a Nenad Čanak. »Prvo se mora razmotriti gdje je Vojvodina bila prije nasilnog puča 1988. Ovo je lijep pokušaj i mi bismo ga prihvatili kada bi on bio prvi u nizu«.

Čanak je dodao kako novim statutom Vojvodina treba dobiti neke nadležnosti Republike, odnosno da joj treba prenijeti »djelomičnu izvršnu i zakonodavnu vlast, kao i sudsku na razini predlaganja«.

»Novi statut treba dati šansu ljudima koji žive u Vojvodini da mogu dići glas protiv otimačine«, rekao je Čanak. Dodao je kako je i on o prijedlogu saznao iz medija, te da mu nije jasno zbog čega se za Vojvodinu traži proračun u iznosu od sedam posto proračuna Srbije, kada Vojvodina daje preko 40 posto bruto nacionalnog dohotka Srbije.

i umjetnosti, koje su u međuvremenu ustanovljene i u praksi zaživjele.

VIJEĆE NARODA: Prema prijedlogu dokumenta, pokrajinski će zastupnici, kojih će i dalje biti 120, moći donositi pokrajinske zakonske odluke, a pokrajinska vlada pokrajinske uredbe. Skupština Vojvodine ima pravo uređivati ovlasti u područjima utvrđenim Ustavom Srbije, ali i svojim privremenim odlukama uređivati pitanja od republičkog značaja o kojima nisu doneseni zakoni.

Manjinskim nacionalnim zajednicama, uz stečena prava, jamči se razmjerna zastupljenost u pokrajinskim tijelima i organizacijama. Uz to, novina je prijedlog za uvođenje Vijeća naroda i nacionalnih zajednica, kao posebnog tijela Skupštine APV sastavljenog od jednakog broja zastupnika koji se izjašnjavaju kao pripadnici većinske i kao pripadnici manjinskih zajednica. Ustavna odredba po kojoj proračun APV iznosi najmanje sedam posto proračuna Srbije, od kojeg će se tri sedmine koristiti za financiranje kapitalnih rashoda, predviđena je i u radnoj verziji novog Statuta.

Ovim prijedlogom ustanovljeno je i pravo na formiranje razvojne banke Vojvodine radi poticanja gospodarskog i društvenog razvoja pokrajine.

DSS I NS U STARTU PROTIV: Savez vojvođanskih Mađara, G17 Plus i Srpski pokret obnove već su se pozitivno izjasnili o prijedlogu demokrata, dok su prethodno i predstavnici Lige socijaldemokrata, koji su inače imali svoj prijedlog novog Statuta, ocijenili kako će o tom pitanju u Skupštini Vojvodine bez većih poteškoća biti postignuta suglasnost.

Očekivano, Demokratska stranka Srbije prijedlog je već osudila, nazvavši ga »prepisanim receptom

Predstoji novo političko preuređenje Vojvodine

Dujo Runje, potpredsjednik DSHV-a O prijedlogu nakon službene procedure

Zastupnik u Skupštini Vojvodine Dujo Runje za Hrvatsku riječ je izjavio kako do sada službeno nije imao priliku čitati prijedlog nacrtu novog statuta APV, te da će, nakon što taj prijedlog uđe u službenu proceduru, o tom dokumentu iznijeti svoj stav, kao i stav svoje stranke DSHV.

rasturanja bivše Jugoslavije«, a takvom se stavu pridružila i Nova Srbija. SRS je najavio svoj prijedlog najvišeg vojvođanskog akta.

Prema Ustavu Srbije, republički parlament daje suglasnost na pokrajinski statut. Ustavni rok od 90 dana od konstituiranja vojvođanskog parlamenta, predviđen za donošenje najvišeg pokrajinskog dokumenta, ističe polovicom listopada.

Zvonimir Perušić

Đorđe Čović, predsjednik DZH Dobra inicijativa, ali sa zakašnjenjem

U povodu najnovijeg prijedloga uređenja Vojvodine, predsjednik Demokratske zajednice Hrvata izjavio je kako radni tekst Statuta Vojvodine predstavlja dobru inicijativu, ali i da prijedlog kasni.

»Od demokratskih promjena u Srbiji prošlo je skoro osam godina, a po ovom pitanju do sada konkretno ništa nije urađeno«, rekao je predsjednik Đorđe Čović. »Druga prilika za izmjenu i dopunu propuštena je još kada se donosio novi Ustav Republike Srbije. Ovo pitanje u budućnosti je neizbježno i što se prije pristupi njegovom rješavanju, tim bolje.«

Čović navodi kako bi se promjena Statuta AP Vojvodine morala provesti što hitnije, radi boljeg života svih njenih građana.

»Budući da je u međuvremenu stupio na snagu novi Ustav RS, potrebno ga je, nakon šire rasprave, izmijeniti i dopuniti novim prijedlozima i ugraditi ih u Statut AP Vojvodine. Kao što je poznato, jednom stečena prava ne mogu se smanjivati. Ovako važno pitanje, kao što je radna verzija Statuta Vojvodine, moralo bi ići na širu javnu raspravu i nakon toga uključiti sve aktere u doradu ove inicijative, a ne provoditi je u djelo a da o tome mnogi neizbježni akteri budu neobavješteni i isključeni iz rada.«

Posljedice Jogurt revolucije

Nakon obračuna Slobodana Miloševića s Ivanom Stambolićem u rujnu 1987. godine, u ljeto i jesen 1988. uslijedila je serija mitinga po vojvođanskim gradovima i selima, nazvanih »događanjem naroda«. Završnica tih demonstracija odigrana je u Novom Sadu 6. listopada 1988. Taj je događaj kasnije nazvan Jogurt revolucijom. Nakon toga vojvođanska je autonomija svedena na ljušturu bez sadržaja. Omnibus zakonom nakon Miloševićeva odlaska s vlasti i demokratskih promjena, neke su ovlasti vraćene Vojvodini, ali još uvijek puno manje od onoga što je Ustav iz 1974. godine jamčio ovoj pokrajini.

U ponedjeljak 1. rujna

Počinje nova školska godina

Kraj kolovoza za mnoge je početak priprema za nove izazove. Djeca ali i roditelji pripremaju se za nove obveze, zadaće i nove prijatelje. U koju će školu djeca ići i na kojem će jeziku pohađati nastavu, odlučili su roditelji, a za starije razrede su pitana i djeca. Što se tiče srednjih škola, nažalost, još uvijek postoji mogućnost samo u Gimnaziji

»Svetožar Marković« u Subotici nastavu pohađati na hrvatskom jeziku. Za opći smjer u ovoj školi opredijelilo se 30 mladih, koji će biti druga generacija učenika koja pohađaju nastavu na materinjem hrvatskom jeziku. Razgovarali smo s roditeljima i učenicima, o njihovim očekivanjima i željama u svezi s obrazovanjem.

Kombinirani odjeli postaju trend

Novi đak prvaš u OŠ »Ivan Milutinović bit će i Luka Prčić, koji će od rujna započeti svoje školovanje, kako su njegovi roditelji odlučili, na hrvatskom jeziku. »Kada smo odlučili Luku upisati u vrtić 'Marija Petković', koji je također na hrvatskom jeziku, znali smo kako će, kada za to dođe vrijeme, biti upisan i u školu, točnije odjel na hrvatskom jeziku. Vrtić je prava priprema za kasniji polazak u školu, tu se nauče najosnovnije stvari o svakodnevnom životu i prijateljstvu. Kod nas je slučaj da će Luka najvjerojatnije ići u kombinirani odjel i to nam apsolutno ne smeta. Dapače, to postaje trend svugdje u svijetu, jer je dobar motiv za djecu. Naime, i sama sam kao učiteljica radila u kombiniranom odjelu i o tome imam samo pozitivna iskustva. To je možda teže za učiteljicu, ali za djecu je lakše, jer mlađi uzrast ima podršku starije djece, a starija djeca se osjećaju sigurnije i trude se biti bolji od mlađe generacije. To je svakako zdrava konkurencija«, rekla je Stanislava Stantić-Prčić.

Bez razlike među djecom

Pozitivnim iskustvom starije kćeri Kristine, koja je sada sedmi razred u hrvatskom odjelu u OŠ »Matko Vuković«, Suzana i Zlatko Vojnić

Purčar odlučili su i mlađu kćer *Valentinu* upisati u hrvatski odjel u istoj školi. Samim tim govore kako su zadovoljni načinom rada, no o tome Suzana kaže: »Pružena nam je ponovna mogućnost upisati i mlađu kćer u hrvatski odjel i ne želimo praviti razliku među djecom. Želimo im pružiti iste mogućnosti, no svakako je tome pridonijelo i naše pozitivno iskustvo. Mislim da je u ovim odjelima veća disciplina, djeca su kompaktnija i međusobno povezana u društvenom smislu, ali i vjerski. Skupa su u školi, viđaju se i na vjeronauku, u župi, a i mi, obitelji, međusobno se poznajemo i družimo. Činjenica je i da u hrvatskim odjelima učiteljice i nastavnici više rade s djecom, nekako svi skupa dišu. Pripremaju puno predstava i društveni im je život bogatiji od ostalih. Osim toga svi dobivaju kvalitetne udžbenike s DV-om i sve što im je potrebno za određeni predmet. Jedino što mislim da bi još trebalo, jest više stručnog kadra, to mislim na više razrede i na stručnu pomoć iz Hrvatske«, rekla je Suzana.

Svugdje je potrebno raditi

Mirjana Crnković iz Tavankuta, učenica je prvog razreda Gimnazije »Svetožar Marković« u Subotici, općeg smjera na hrvatskom jeziku. Po završetku osmog razreda u Osnovnoj školi »Matija Gubec« u Tavankutu, Mirjana se dvoumila u izboru srednje škole i to između Ekonomske škole i Gimnazije, no, kako je sama rekla, njezinoj je odluci puno pridonijela prijateljica koja je učenica drugog razreda u Gimnaziji, također na hrvat-

Mali broj upisanih

U Gradu Subotici i ove godine postoji mogućnost pohađanja nastave na materinjem, hrvatskom jeziku. To su ustaljene škole: OŠ »Ivan Milutinović« Subotica i ogranak u Maloj Bosni gdje je upisano ukupno sedmero učenika na hrvatskom jeziku, u OŠ »Matko Vuković« trinaestero djece, u OŠ »Sveti Sava« u Aleksandrovo upisana su četiri učenika, sedmero u OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu, dok je dvoje upisano u OŠ »Vladimir Nazor« u Đurđinu.

Vijesti iz vrtića

Ove godine iz vrtića »Marija Petković«, u kojem se radi na hrvatskom jeziku, izišlo je dvanaest predškolaca. Daljnje školovanje, njih sedmero pohađat će na hrvatskom jeziku, dok će njih petero pohađati nastavu na srpskom jeziku.

skom jeziku. »Prijateljica mi je puno pričala o tome kako je njima dobro u školi, kako je zadovoljna i da im je bolje nego u drugim odjelima. Pohađala sam u osnovnoj školi predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture u petom, šestom i sedmom razredu, mlađa sestra Marina ide u sedmi razred na hrvatskom jeziku, a i najmlađa sestra Kristina je u vrtiću, također na hrvatskom i mislim da ni meni neće biti problem govoriti i učiti hrvatski. Svugdje treba raditi, pa će tako biti i ovdje«, rekla je Mirjana. Ona se priprema za prvi dan škole, nada se novim prijateljima i dobroy suradnji s profesorima.

Potvrditi svoje opredjeljenje

Roditelji Slavica i Franjo Skenderović već imaju iskustvo upisa i samog školovanja djece na hrvatskom jeziku. Ove godine će samo još jednom potvrditi svoje opredjeljenje, jer od svojih četvero djece sada imaju dva prvaša. Najstarija kćerka Anamarija upisana je u Gimnaziju

»Svetožar Marković«, opći smjer na hrvatskom jeziku, dok će najmlađi sin Luka od 1. rujna krenuti u prvi razred osnovne škole »Matko Vuković«. Petar je učenik sedmog, a Katarina petog razreda također na hrvatskom jeziku u OŠ »Matko Vuković«. »O ponovnom upisu u hrvatske odjele u našoj obitelji nije bilo dvojbe, to je bilo sasvim normalno, kao što mislim i da bi trebalo biti u mnogim našim obiteljima. Mislim da je bespotrebno govoriti kako smo zadovoljni načinom rada i općenito programom koji se radi s djecom, jer samim tim što smo i drugo dvoje djece upisali u hrvatske odjele potvrđujemo svoje zadovoljstvo. Luka

je išao u vrtić »Marija Petković« koji je također na hrvatskom jeziku, a Anamarija je sama izrazila želju upisati gimnaziju na hrvatskom jeziku. Nadamo se kako će se još raditi na boljitku uvjeta i programa koji se tiču hrvatskih odjela«, rekla je Slavica Skenderović.

Veće mogućnosti na općem smjeru

Jovana Kovač iz Male Bosne odlučila je upisati Gimnaziju »Svetožar Marković« u Subotici. »Nisam se dvoumila oko odabira koju bih srednju školu upisala, s obzirom da u Gimnaziji imamo mogućnost pohađati nastavu na hrvatskom jeziku i to opći smjer, koji mi se i inače sviđa jer podjednako zastupa predmete s prirodnog i društvenog smjera, odluka je bila laka. Mislim da je to jako dobro, jer nam pruža više mogućnosti za kasniji studij«, rekla je Jovana. Završila je OŠ »Ivan Milutinović«

u Maloj Bosni, gdje je išla u srpski odjel, jer nije postojala mogućnost osnivanja hrvatskog odjela, ali je pohađala sate hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture. Jovana se nada kako neće imati problema oko hrvatskog jezika, te da joj novi predmeti neće predstavljati problem.

Nadam se najboljem

Vladimir Peić Tukuljac iz Tavankuta, pohađat će također Gimnaziju »Svetožar Marković« u Subotici, jer, kako je i sam rekao, misli da će mu to biti dobra odskočna daska za budućnost i kasniji studij. »Svakako sam htio upisati gimnaziju, a u dogovoru s roditeljima, budući da je postojala mogućnost, odlučio sam upisati opći smjer na hrvatskom jeziku. Do sada sam bio odličan učenik i mislim da mi neće biti problem govoriti i slušati predavanja na hrvatskom jeziku, kao i pratiti neke nove

predmete. Nemam nekih velikih planova i očekivanja, vidjet ćemo kako će sve ići, nadam se najboljem«, rekao je Vladimir.

Ž. Vukov

Udžbenici na školskim klupama

Utorak 2. rujna u OŠ »Sveti Sava« s početkom u 13,30 sati, sve učenike koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku na teritoriju općine Subotice, ispred HNV-a pozdravit će članica IO zadužena za obrazovanje Stanislava Stantić-Prčić, koja će djeci uručiti i prigodne darove. Ona je najavila da su knjige za hrvatske odjele poručene, te da se uskoro očekuju na školskim klupama.

Novi razred na hrvatskom

OŠ »Matko Vuković«, po riječima ravnateljice ove škole Marije Crnković, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje je odobrilo otvorenje još jednog hrvatskog odjela i to osmog razreda. U ovome razredu biti će dvanaest učenika, kadar se priprema, a osigurana su i financijska sredstva, očekuje se kako će sve biti u najboljem redu, rekla je ravnateljica Crnković.

Sigmund Žiga Fratrić, najstariji član HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora

»Nazoru« ću ostati dužan

*U svim kulturno-umjetničkim društvima prisutna je boljka zbog nedovoljnog novca, a u sve treba ulagati **
*Kada sam bio pročelnik malih tamburaša i pjevača, kod mene je bio i Zvonko Bogdan * Kao zastupnik trudio sam se*
*ući u skupštinska tijela i odbore, i to one u kojima bih najviše mogao pridonijeti razvoju moje općine **
Kad bih bio u poziciji ponovno birati, u odnosu na sebe ne bih ništa mijenjao. Bio bih sretan da se sve isto ponovi
 Razgovor vodio: Zlatko Gorjanac

Sigmund Žiga Fratrić, diplomirani ekonomist, rođen je 1933. u Somboru. Odrastao je na obiteljskom salašu na Bezdanskom putu gdje je otpočeo i svoje osnovno obrazovanje. Nakon četverogodišnjeg školovanja na salašu, svoje obrazovanje nastavlja u gimnaziji u Somboru, a potom upisuje Srednju ekonomsku školu. Stručnu naobrazbu nastavlja na Ekonomskom fakultetu u Beogradu. U dva mandata obnašao je dužnost potpredsjednika SO Sombor, a biran je i za zastupnika u Skupštini Vojvodine. Pet godina je obnašao dužnost glavnog tajnika Pokrajinske gospodarske komore, bio je na funkciji ravnatelja Zajedničkih službi SOUR »Agrovojvodina«, odakle odlazi u mirovinu. Bavio se džudom i veliki je pobornik sporta, a bio je i predsjednik Odbojkaškog kluba »Vojvodina«. Preko 60 godina je u HKUD »Vladimir Nazor« i najstariji je član ove udruge. Živi u Novom Sadu.

HR: Član ste HKUD »Vladimir Nazor« u Somboru preko šest desetljeća. Koje osjećaje u Vama izaziva ova činjenica?

Puno je to godina. Kad s ove vremenske distance promatram to proteklo vrijeme, sve se više ponosim »Nazorom«. Osjećam kako je ovaj HKUD puno više dao meni nego ja njemu. Dao mi je sadržaj života u mladosti, a mladost je za sve nas ono najdraže i najmilije, čega se rado volimo sjetiti. Zato sam se trudio Društvu dati sve, a danas, poslije toliko godina, osjećam kako sam Društvu ostao dužan.

HR: Djetinjstvo ste proveli na salašima na Bezdanskom putu odrastajući u zdravoj sredini paorskog svijeta, svijeta malih, skromnih ljudi. Kojih se slika najčešće sjetite iz tog razdoblja Vašega života?

Čim je riječ o salašu, odmah se govori i o zemlji. Kad razmišljam o svojoj prošlosti i što sam sve postigao u životu, zaključujem kako je sve to zahvaljujući brazdi i zemlji koja me je odgojila. Salaš je za mene jedna bajka. Živio sam na salašu u sreći duhovnosti, gdje su moji roditelji njegovali naš bunjevački entitet. Roditelje sam veoma poštovao.

HR: Bili ste u mnogim sekcijama u Hrvatskom domu i bavili ste se glumom, pjevanjem i sviranjem. Možete li izdvojiti jednu od tih aktivnosti kao najdražu?

Član HKUD »Vladimir Nazor« postao sam još daleke 1947. godine. Još u osnovnoj školi učitelji su zapazili kako imam lijep glas. U pripremi jednog našeg programa za Uskrs te 1947. godine, pročelnik naše dramske sekcije rekao mi je: »Hajde Žiga, pjevaj da čujemo kakav će odjek u dvorani imati ta tvoja pjesma preko mikrofona.« Uzeo sam mikrofona i slobodno iz srca i duše zapjevao »Leptirići mali širokijih krila«. Bio sam iza zavjese i nisam primijetio kako su tog trenutka u dvoranu ušli predsjednik Društva Stipan Kalčan i potpredsjednik Stipan Periškić. Oni su upitali našeg pročelnika Đuru Vidakovića sviraju li to možda ploče? On se nasmijao i rekao kako to pjeva naš Žiga. Stipan Kalčan, koji mi je i rođak, rekao je kako je to nemoguće, jer me nikada nije čuo da pjevam. On se popeo na binu, a ja sam odmah prestao pjevati. Rekao mi je: »Slušaj, jesi li ti član Društva?« Rekao sam da nisam, a on je rekao: »Al' oma' da si se upis'o!«

Dakle, zahvaljujući pjesmi »Leptirići mali širokijih krila« postao sam članom HKUD-a. Ne bih mogao izdvojiti što sam u Društvu

najviše volio, samo znam kako sam se predano odnosio prema svakom zadatku, a Đura se trudio i u dramskoj mi sekciji davati uloge.

HR: Od svoje sedme godine svirate harmoniku. Kako ste izabrali baš ovaj instrument i što Vas je njemu privuklo?

Otac i majka primijetili su kako imam lijep glas. Uvijek sam pjevušio i znao mnoštvo narodnih pjesama. Jednom prilikom, vraćajući se iz Bačkog Monoštora, otac mi je kupio harmoniku na jedan red. Tako sam u svojoj sedmoj godini počeo svirati harmoniku na jedan red, pa dva reda i dva i po reda. To je mađarski štimung, a kasnije mi je otac kupio veću harmoniku s 32 basa. U ono vrijeme mladež se sastajala po takozvanim brančevima. Sastajali smo se noću na cesti, na salašu, na travi, a ja sam tu često svirao. Moja svirka je osobito dolazila do izražaja kad su bili naši čuveni godišnji »polivači«, za vrijeme uskršnjih blagdana. Kao mladi harmonikaš zadovoljavao sam i one starije i moju generaciju.

HR: Činjenica je da nas je sve manje, bijela kuga hara više nego ikad. Nameće se pitanje – umire li naša kulturna tradicija i imamo li mladež koja će našu tradiciju, kulturu, nošnje i običaje moći sačuvati?

Svuda je isti problem i nije to samo naša specifičnost. Mi smo se sami počeli mijenjati. Prilagođavamo se vremenu u kojem živimo i prilikama i neprilikama u kojima živimo. Njegovanje običaja se sve više profesionalizira i teško će se prava kvaliteta moći postići kroz amaterski rad. U svim kulturno-umjetničkim društvima prisutna je boljka zbog nedovoljnog novca, a u sve treba ulagati. Sve se više gubi onaj osjećaj kada želiš raditi, a nije bitno hoćeš li od toga imati koristi ili ne.

HR: Manji broj mladih je zainteresiran za aktivnosti koje nude kulturno-umjetnička društva kao što su pjevanje, igra, gluma, putovanja i druženje. Što je po Vašem mišljenju problem indiferentnosti i potpune nezainteresiranosti mladih za ovakve oblike druženja i zabave?

I ja sam zbunjen što se tiče današnje mladosti. Zbunjen sam onim što ih oduševljava. Ono što je njima danas lijepo, u moje vrijeme je mene zbog toga bila sramota. Na primjer, naš Exit u Novom Sadu. Mislim kako te melodije i to izvođenje kvare mladež, a ne motiviraju ih i oplemenjuju.

HR: U »Nazoru« ste obnašali mnoge dužnosti. U kojima ste bili naj-

uspješniji, odnosno u kojima ste svojim znanjem mogli najviše pomoći udruzi?

Istina je, u našem HKUD-u bio sam sve. Puni sam pet godina kao solist narodnih pjesama popunjavao prazan prostor na našim priredbama. Kvaliteta tih mojih nastupa se vjerojatno potvrđuje i činjenicom da se o meni vrlo često pisalo u Somborskim novinama. Kada sam bio pročelnik malih tamburaša i pjevača, kod mene je bio i Zvonko Bogdan. Kada je Zvonko odrastao i dobio sina, dao mu je ime po meni.

HR: Osim diplome Ekonomskog fakulteta koju stječete 1960. godine u Beogradu, godine 1967. stječete diplomu Katedre za istraživanje tržišta Zagreb – Beograd. Što je značila ta diploma?

To je katedra čiji je osnivač bila Savezna privredna komora i organizirala je dvije katedre u Zagrebu i u Beogradu. Ja sam se izvanredno upisao u dopisnu školu za izučavanje tržišta, što bi današnjim rječnikom značilo neku vrstu marketinga.

To mi je u životu mnogo pomoglo. Bio sam stipendist u »Poljoprivredniku« u Somboru, a u tvornici sam najviše radio u komercijali. S tog sam položaja otišao za potpredsjednika SO u Somboru.

HR: Veliki ste pobornik sporta i sami ste se aktivno bavili sportom. Bavili ste se džudom kojeg ste morali napustiti zbog prijeloma ključne kosti. Vatreni sportaš u ovakvim situacijama podsjeća na pticu bez krila i potrebna je velika snaga za ustati i nastaviti dalje. Kako ste se borili s ovim nedaćama?

Dok sam bio u Somboru, džudo klub je pripadao SUP-u, odnosno policiji. Preko moga poznanstva s nekima od aktivnih džudista i ja sam pošao na treninge. Taj mi je sport ušao u krv, a kada sam pošao na ekonomski fakultet, nastavio sam se baviti džudom na DIF-u u Beogradu. Kod džuda se ništa drugo i ne uči, nego samo padanje. Dobro pasti je najveći uspjeh, jer ako ne znaš pasti, nećeš znati niti napadati. Strunjača se pomjerila i ja sam pao van nje na beton i tako

je došlo do prijeloma ključne kosti. Bilo mi je teško, ali sam se pomirio s tim da džudu povratka nema.

HR: Bili ste na čelu Odbojkaškog kluba »Vojvodina« kada je osvojena prva titula prvaka. Koji ste dužnost tada obnašali i što je ova titula značila za Vas i za klub?

To je već jedno drugo vrijeme poslije fakulteta. Tada sam bio direktor Zajedničkih službi velikoga SOUR-a, onda se to tako zvalo, »Agrovojvodina«. To je bila velika tvrtka, koja je naravno raspolagala i velikim kapitalom. U funkciji direktora Zajedničkih službi bio sam na izvoru svih informacija, a i utjecajna osoba na osiguravanju novca preko interne banke »Agrovojvodine«. Stjecajem okolnosti i tu se desio nesretan slučaj. Bivši predsjednik Mladen Čomić, koji je bio generalni direktor »Agrovojvodine«, je poginuo u prometnoj nesreći. Nekome je iz kluba tada palo na pamet mene birati za predsjednika, što sam ja objeručke prihvatio. Za moje vrijeme je to bio kao neki kvasac u razvoju vojvodanske od-

bojke, jer sam svojim autoritetom i načinom kontaktiranja određenih odgovornih voditelja uspio osigurati sredstva. Bez sredstava se ne bi niti stvorio takav ugled odbojke kakav ima danas.

HR: Dobitnik ste broj-njih su orden rada sa srebrnim vijencem, šampionska odbojkaška medalja, plaketa za dugogodišnji stvaralački rad i postignute rezultate u HKUD »Vladimir Nazor« i drugo. Sve to pokazuje koliko je bio vrijedan Vaš trud i rad. Znamo kako su Vam sva priznanja draga, ali možete li izdvojiti najdraže?

Bez obzira na današnji običaj prekrivanja povijesti, orden rada sa srebrnim vijencem me vezuje za vrijeme Tita, kada sam najviše napredovao i najviše postigao u životu. Konkretno, taj mi je orden upućen zbog zasluga na gospodarskom planu, jer sam u području poljoprivrede kao direktor jedne sporne trgovačke kuće bio glavni zastupnik nekoliko francuskih tvrtki. Došle su linije za vadenje šećerne repe, čuvene pneumatske sijačice čiji sam ja takoreći otac, što priznaje i Poljoprivredni fakultet u Novom Sadu. To su bile demonstracije koje sam provodio. Pneumatska sijačica je bila revolucionarni događaj za sjetvu šećerne repe, povrtnarskih kultura, kukuruza i svega onog što spada pod međuredne sjetve. Te pneumatske sijačice su zahvaljujući meni prvi put izlagane na Novosadskom sajmu i to je bila velika senzacija.

HR: Obnašajući dužnost potpredsjednika SO Sombor i zastupnika u Skupštini Vojvodine, poticali ste asfaltiranje cesta u regiji, što je bio važan preduvjet za otvaranje graničnog prijelaza kod Bačkog Brega, a poticali ste i otvaranje mosta 51. divizije kod Batine. Sve ovo pokazuje kako ste se u ono vrijeme trudili otvarati granice i približiti ljude, ali danas je na mostu 51. divizije granični prijelaz. Jeste li u ono vrijeme mogli pomisliti kako će most koji treba spajati jednoga dana postati most razdvajanja?

Kao zastupnik trudio sam se ući u skupštinska tijela i odbore, i to one u kojima bih najviše mogao pridonijeti razvoju moje općine. Tako sam postao i članom Pokrajinskog fonda za ceste i bio na izvoru politike toga fonda, a naše su ceste bile u očajnom stanju. Ne možete zamisliti kako je u to vrijeme izgledao Staparski put u Somboru. Ta cesta ne da je rekonstruirana, već je u nje temelje ugrađena armatura i to je maltene armirana cesta koja nikada

neće propasti. Jednako tako, znao sam kako se moramo više otvoriti prema Mađarskoj i postigao sam dogovor s pokojnim predsjednikom Putnog fonda Vojvodine, da se asfaltira cesta Sombor-Bezdan. Cestovna mreža je bila preduvjet za otvaranje graničnog prijelaza jer smo tada imali malogranični promet koji je prerastao u prijelaz današnjeg značaja, a za to je morala postojati određena infrastruktura, odnosno putna mreža koja bi povezivala takav karakter prijelaza. Granični prijelaz i cesta koja je stigla do Bezdana već su kucali na vrata i bio je to preduvjet za razmišljanje o izgradnji mosta na Batini. Da nije bilo ceste i da nije otvoren granični prijelaz u Bačkom Bregu, ne znam kada bi došao i most kod Batine. Kada je počela izgradnja mosta kod Batine, bio sam glavni tajnik Gospodarske komore Vojvodine u Novom Sadu, ali mi je drago što sam bio na početnim radovima i u temeljima toga mosta ima i mojih deset dinara. U ono vrijeme nisam

smio niti pomisliti kako će na tom mostu biti granični prijelaz, jer da sam tako razmišljao, ne znam koliko bih proveo na Golom otoku.

HR: U mirovini ste već 15 godina. Kako provodite dane?

I u mirovini sam jako aktivan. Nisam vjerovao kada su mi prije umirovljenici govorili kako imaju manje vremena nego kada su bili u radnom odnosu. Kao dužnosnik, u radnom sam odnosu proveo pune trideset i dvije godine. Ostala je navika angažiranosti negdje i na nečemu. Dva mandata sam bio predsjednik jedne velike mjesne zajednice »Sonja Marinković«, koja se nalazi na Keju u Novom Sadu. Tu sam zdužno radio i razvijao mjesnu zajednicu, okupljao narod i davao određeni sadržaj. Trideset godina sam predsjednik skupštine stanara jedne ogromne zgrade preko puta Dunav-Tise. Ona je identična po gabaritu, položaju i po kvaliteti pročelja. Ulaz od Petrovaradina u Novi Sad se po takvim dvjema

zgradama zove Kapija Novog Sada. Možete zamisliti što sve treba raditi u zgradi staroj četrdeset i nešto godina. Imam i vikendicu koja je prava zgrada sa svim sadržajima. Na toj vikendici sam dogradio još jednu sobu s namjerom u nju smjestiti sav namještaj koji me vezuje za moje roditelje. Ta soba danas odiše prošlošću provedenom s mojim roditeljima. Trideset godina se bavim i uslužnim pečenjem rakije i ne znam kakvih sve vrsta rakije imam. Ove godine ću imati oko sto litara raznih rakija.

HR: Imate obitelj, uspješnu djecu i unuke. Iza Vas su mnogi uspjesi. Koliko ste zadovoljni onim što ste u životu napravili i biste li išta mijenjali.

Kad bih bio u poziciji ponovno birati, u odnosu na sebe ne bih ništa mijenjao. Bio bih sretan da se sve isto ponovi. Živio sam uvijek okružen velikom ljubavlju i pažnjom okoline u kojoj sam živio.

Marko Matin Babin iz Bačkog Brega – ljubitelj i odgajivač paradnih konja

Mica, Lasta i kola spremni za paradu

Kad dođe kakvo slavlje s puno truda i ljubavi od ranog jutra se udara »glanc« - češagijom se češljaju konji, oštrom četkom se skine višak dlake, kopita se namažu uljem, griva se očešlja i u nju upletu šarene pantljičice ili vunica u više boja

Na ovogodišnjoj »Fijakerijadi« je dobio pehar, zahvalnicu i zidni sat, a na »Bodrogfestu« zlatnu statu konja s posvetom. On je čovjek koji se veseli svakom priznanju i s puno poštovanja prikuplja fotografije za osobnu arhivu, a ponajviše za svoju dušu.

Svako uprezanje konja za čika Marka je pravi ritual. To je ritual u kome se prepleću rad, znanje, mašta, folklor, tradicija, a iznad svega ljubav i ponos cijele obitelji. Utkana je tu i prošlost i budućnost. Konji su dio njegovoga života – uvijek je tako bilo i bit će, a planovi – kako i sam kaže: »Vidimo se sljedeće godine«.

Tekst i fotografije:
Marijana Tucakov

Rzanje i topot konja čuju se još samo u dvorištu jedne obitelji u Bačkom Bregu. *Marko Matin – Babin*, premda već sedamdesetogodišnjak, još uvijek je vitalan i jedini je Berezanin koji još uvijek gaji konje. Pokraj svih paorskih poslova, u polju, na njivi, voćnjaku, »zadnjem dvoru«, uvijek nađe vremena za dvije prekrasne kobile u svojoj štali.

Nikada čika Marko nije bio bez konja. Kad je u dvorištu imao tri traktora i veliku mehanizaciju, i po više parova konja krasili su njegovu štalu i služili isključivo u paradne svrhe.

Kroz cijelu godinu čika Marko dobro hrani, njeguje, češlja, potkiva i šeće konje. Kobile moraju uvijek biti spremne za paradu. Kad dođe kakvo slavlje s puno truda i ljubavi od ranog jutra se udara »glanc« – češagijom se češljaju konji, oštrom četkom se skine višak dlake, kopita se namažu uljem, griva se očešlja i u nju upletu šarene pantljičice ili vunica u više boja.

Naglancani, paradni »sersani« – oglašlja s »kalančovima« i »ogledalcima«, a uzde duple – žute. Na to sve paradni navezeni otarci. Pazi se na svaki detalj. Sve se to još popuni ružicama od krepca, šarenim pantljičicama i asparatom. Na cevanice se stave crvene »kamišne«. A tek fijaker! Novi – crni, lakirani. Sic fijakera se prekrije lijepim šokačkim otkanim, vunanim ponjavama. Uvijek se stavi drugi par. Prvi put zelene šokačke, drugi put žute na oskoruše, pa bordovske na jabučice, a za najsvečanije prilike stavi ubirane čelime. I kandžija mora biti paradna – nakičena crvenim gombama od vunice. Ima čika Marko i nova žuta drvena paradna kratka kola s pravim drvenim okovanim točkovima.

MANIFESTACIJE: Na ovogodišnjim »Mikininim danima« čika Marko se s Micom i Lastom – svojim dvjema žeravim kobilama pojavio u punom sjaju. Bio je atrakcija i za goste i za domaćine. Vozali su se fijakerom širokim

pitomim sokacima, i stari i mladi. Sudjelovao je, kao i svake godine, i na »Bodrogfestu« koji je održan u Bačkom Monoštoru, na »Fijakerijadi« u Somboru, te na manifestaciji koja se pod nazivom »Trojni susret« svake godine održava u Bezdanu.

Puno puta tijekom godine, zadnji tjedan pred svatove, vozi »čauše« i djevere u bogato okičenim kolima po selu i tako pozivaju goste na veselje.

Čika Marko je aktivni član Konjičkog kluba »Zapadna Bačka« u Somboru, te redovito sudjeluje u organiziranju Konjičkog bala koji se tradicionalno održava u Somboru.

Glanc

Kroz cijelu godinu čika Marko dobro hrani, njeguje, češlja, potkiva i šeće konje. Kobile moraju uvijek biti spremne za paradu. Kad dođe kakvo slavlje s puno truda i ljubavi od ranog jutra se udara »glanc« – češagijom se češljaju konji, oštrom četkom se skine višak dlake, kopita se namažu uljem, griva se očešlja i u nju upletu šarene pantljičice ili vunica u više boja.

29. kolovoza 2008.

O slušanosti emisije na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice«

Emisija dobra, treba je sačuvati

Emisija »Zvuci bačke ravnice« redovito se emitira na valovima Radio Bačke iz Bača od 28. srpnja 2005. godine. Svakoga tjedna emitira

Luka Ilić: »Emisiju 'Zvuci bačke ravnice' slušam od kada je pokrenuta prije nešto više od tri godine. Ovu emisiju slušaju i mnogi moji poznanici. Čujnost emisije je dobra ovdje u Vajskoj. Sadržaj emisije je kvalitetan, osim vijesti i dobre tamburaške glazbe emisija sadrži raznolike interesantne teme od povijesti, pa do književnosti. Važno je što postoji emisija na našem materinjem jeziku. Čuo sam kako ima problema s financiranjem emisije, ali se nadam da će se taj problem riješiti, jer ova emisija puno znači Hrvatima koji žive na ovdašnjim područjima.«

Josip Dumendžić Meštar: »Redovito slušam ovu emisiju koja nas dobro informira o događanjima u našoj hrvatskoj zajednici, a teme iz povijesti i književnosti imaju edukativni karakter. Lijepo je što možemo slušati emisiju na hrvatskom jeziku. Zadovoljan sam koncepcijom emisije, a volio bih da se u emisiji više predstavlja rad ovdašnjih Šokaca u raznim područjima.«

Marica Ljajić: »Slušam svaku emisiju, a voljela bih da ona traje dulje, jer je jednosatni program kratak. Emisija sadrži puno aktualnih vijesti, volim slušati intervju, kao i dobru tamburašku glazbu, a povijesna rubrika i književni kutak omogućuju nam nova saznanja iz tih područja. Važno je da ova emisija koja se emitira na hrvatskom jeziku opstane i da se proširi.«

se jednosatni program ove emisije. Evo što o toj emisiji misle stanovnici Vajske.

Franjo Čekalj: »Emisiju slušam rado i znam da je slušana u Vajskoj. Sadržaj programa je dobar i raznolik, kvalitetno nas informira o događanjima u našoj hrvatskoj zajednici. Dobro je što program sadrži raznolike teme, od politike, pa do književnosti. Emisiju treba održati i što prije riješiti problem financiranja.«

Dragan Muharem: »Emisiju slušam kad imam prilike za to, studiram u Đakovu, a preko ljeta sam ovdje, u Vajskoj. Možda ću u budućnosti i ostvariti suradnju u emisiji. Sadržaj je kvalitetan i dobro je što ima mnogo priloga iz povijesti i književnosti. Važno je što se na ovim područjima može čuti emisija na hrvatskom jeziku. Bilo bi dobro kada bi joj se povećala satnica.«

Željko Hiršman: »Emisiju slušam svakog četvrtka i drago mi je što mogu slušati program na materinjem jeziku. Zadovoljan sam sadržajem, ali bi trebalo još više priloga o mladima, općenito o problemima s kojima se susreću mladi, počevši od problema zapošljavanja, pa do tema o mogućnostima zabave. U emisiji bi u što većoj mjeri trebali gostovati mladi. Čujem kako je financiranje emisije veliki problem, ali se nadam da će se to riješiti. Emisija je veoma slušana u Vajskoj, mogu se čuti razne teme, kao i dobra tamburaška glazba.«

Z. Sarić

Ministar za državnu upravu i lokalnu samoupravu najavio promjene Zakona o lokalnoj samoupravi

Privatizacija lokalnih medija bit će nastavljena

O tome kako će izgledati nove odredbe zakona, izravno će ovisiti i sudbina hrvatskog programa na Radio Subotici

Ministar za državnu upravu i lokalnu samoupravu **Milan Marković** najavio je da će se proces privatizacije medija koji izvještavaju na jezicima nacionalnih »otkočiti«. U tom smislu uskoro će se promijeniti odredbe Zakona o lokalnoj samoupravi, kojima je prošle godine zaustavljena privatizacija lokalnih medija. O ovim novim zakonskim rješenjima, izravno će ovisiti sudbina programa na manjinskim jezicima na lokalnim radijskim i TV postajama, među kojima i hrvatskog programa na Radio Subotici.

»Kod medija koji izvještavaju na jezicima nacionalnih manjina morala se zaustaviti privatizacija, jer je došlo do smanjenja obujma manjinskih prava, protivno Ustavu«, izjavio je za Danas **Milan Marković**. »Problem je uočen još prije godinu dana, ali nitko nije imao namjeru rješavati ga. Mi smo u suradnji s Izvršnim vijećem Vojvodine dali kakvo-takvo rješenje kako bismo to zaustavili, sačuvali ono što je ustavna norma.

Marković je dodao kako se s ministrom kulture **Nebojšom Bradićem** dogovorio da se nađe rješenje kojim će se istovremeno zaštititi obujam manjinskih prava i »otkočiti« proces privatizacije medija. Namjera je, kako je naveo, da se privatizacija završi, ali da broj sati izvještavanja na manjinskim jezicima ostane zakonska obveza. Sada, upozorio je ministar, postoji mogućnost da novi vlasnik odluči kroz pet godina kako mediji neće izvještavati na manjinskim jezicima. »To bi vjerojatno konačni ishod dobilo na nekom međunarodnom sudu i Srbija bi takav spor izgubila«, rekao je Marković. On je naveo kako je njegova zadaća bila spriječiti da se to dogodi i izmjena Zakona o lokalnoj samoupravi u tom dijelu može se očekivati čim »ljudi, koji su doista stručni u tom području, daju odgovor na najvažnije pitanje: kako sačuvati razinu dostignutih manjinskih prava i nastaviti proces privatizacijek«.

Z. P.

Anonimna prijetnja novinarima RTV Pannon u Subotici

Uznemirujuća sms poruka

*Na mobitel direktorice RTV Pannon Ildikó Árpási prošle subote stigla prijetnja o postavljenoj bombi u redakciji *
Policija izašla u rekordnom roku i utvrdila da je prijetnja bila lažna * Počinitelj nepoznat, istraga u tijeku*

Subota 23. kolovoza, 12 sati i 51 minuta, sms poruka na mobitelu direktorice Radiotelevizije Pannon Ildikó Árpási: »K...o mađarska. Podmetnuli smo eksplozivnu napravu, tempiranu u 14 časova i 23 min u prostorije tehnike tvog je...og radija. Vojna policija gen. Mladića 1991. Knin.«

Policija brza, provokator nepoznat:
Ildikó Árpási

Odmah je pozvana policija, koja je u kratkom roku došla. Svi koji su se u tom momentu nalazili u Mađarskom domu, u samom središtu Subotice u ulici Age Mamužića 11, gdje je, uz Mađarsko nacionalno vijeće i Savez vojvodanskih Mađara, smještena i redakcija Pannon RTV, napustili su je. Nakon detaljno obavljenog očevida, koji je uključivao i potragu specijalno obučanih policijskih pasa, policija je zaključila da je prijetnja bila lažna. Bomba nije pronađena, a istraga je u tijeku.

Ovo je informacija koja je prošle subote uznemirila subotičku javnost, ali i novinarsku struku u ovom gradu, gdje prijetnje novinarima nisu rijetkost.

U utorak, tri dana poslije nemilog događaja, Ildikó Árpási je za Hrvatsku riječ izjavila:

»Nažalost, ne mogu ništa posebno reći, jer od policije još nismo dobili nikakvu informaciju.

Oni su na naš poziv izašli u rekordnom roku, pretražili cijeli Mađarski dom, ali ništa nisu našli. Dok je policijski očevid trajao svi smo izašli iz zgrade u kojoj je bilo oko desetak nas iz redakcije. U vrijeme prijema sms-a u zgradu nije bilo nikog drugog osim nas iz redakcije Pannon radija. Policijski je očevid trajao malo više od pola sata. Nakon obavljenog očevida vratili smo se u zgradu i nastavili normalno raditi.«

RTV Panon je relativno nova radijska i televizijska postaja, koja je dobila regionalnu radijsku frekvenciju i od ožujka ove godine emitira program na frekvenciji 91,5 megaherca.

U posljednjih nekoliko godina žrtve anonimnih prijetnji bili su i novinari Hrvatske riječi, Subotičkih novina i dopisnica B92.

Z. Perušić

U Priboju ponovno kršenje Ustava i zakona Republike Srbije

Općinska većina protiv bosanskog jezika

Narodni zastupnik Esad Džudžević u izjavi za Hrvatsku riječ kaže kako će zatražiti zaštitu Ustavnog suda

Skupština Općine Priboj ponovno je odbacila amandmane SDP-a, SDA i LDP-a da se pokraj srpskog jezika i ćirilice pisma, u službeni uporabu uvrsti i bosanski jezik i latinično pismo. Time se nastavlja kršenje Ustava Republike Srbije, prema kojem nacionalne manjine imaju pravo na uporabu svog jezika i pisma u onim općinama ili dijelovima općina u kojima čine više od 15 posto ukupnog broja stanovništva.

Prema posljednjem popisu stanovništva, u Priboju je 2002. godine živjelo 6994 Bošnjaka, odnosno 23 posto ukupnog broja stanovništva, pa je ova najnovija odluka općinske skupštine novi udarac ostvarivanju osnovnih manjinskih prava u Srbiji.

U izjavi za Hrvatsku riječ narodni zastupnik i predsjednik Izvršnog odbora Bošnjačkog nacionalnog vijeća Esad Džudžević kaže:

»Obaviješten sam od našeg vijećničkog kluba u Skupštini Općine Priboj da su i na Općinskom vijeću i na sjednici Skupštine Općine, sada već po 4. ili 5. put, na dnevnom redu imali uvođenje bosanskog jezika u službeni uporabu. Međutim, i ovoga je puta skupštinska većina odbila uraditi ono što nalažu Ustav Republike Srbije i zakoni. U Općini Priboj postoje svi uvjeti za uvođenje bosanskog jezika u službeni uporabu, pa se ovim krše i Ustav i najmanje tri zakona: Zakon o lokalnoj samoupravi, Zakon o ostvarivanju prava i sloboda nacionalnih manjina i Zakon o službeni uporabi jezika i pisma.«

Što se tiče drugih općina u Sandžaku, Esad Džudžević navodi kako je u Prijepolju ista situacija kao i u Priboju, dakle, skupštinska većina odbija uvesti bosanski jezik u službeni uporabu.

»Ja sam još u vrijeme prošlog saziva podnio kaznene prijave protiv predsjednika općina u Priboju i Prijepolju zbog toga što su odbili izvršiti ono što im zakon nalaže, međutim sudovi u oba ta grada odbili su procesuirati te kaznene prijave, tako da nam više ne preostaje drugo nego obratiti se Ustavnom sudu. Mi ćemo, dakle, Ustavnom sudu uputiti ustavnu žalbu, jer nam u ovom momentu ništa drugo ne preostaje.«

Bosanski je jezik, inače, u službeni uporabi u Novom Pazaru, Tutinu i Sjenici još od 2002. godine, dok u šestoj sandžačkoj općini – Novoj Varoši – ne postoji zakonska obveza za to, budući da tamo živi 7 posto bošnjačkog stanovništva.

Esad Džudžević naglašava kako je zanimljivo da su u prethodnom sazivu na čelu općina u Prijepolju i u Priboju bili pred-

Najava tužbe Ustavnom sudu:
Esad Džudžević

sjednici iz tzv. demokratske opcije – u Prijepolju Nedžad Turković iz SDP-a Rasima Ljajića, a u Priboju Milenko Milićević iz DS-a. Sada je u Priboju predsjednik općine iz SRS-a, a u Prijepolju su uvedene privremene mjere zbog nekonstituiranja tijela lokalne samouprave u zakonskom roku.

Z. Perušić

Hrvati u BiH glede zapošljavanja u sličnoj situaciji kao i njihovi sunarodnjaci u Srbiji

Kako isto zvuči

»**Z**nam da postoje neke hrvatske tvrtke koje su na području drugog većinskog naroda i ne usuduju se zaposliti Hrvate. Negdje su bili ucijenjeni i to na način da im se reklo da otvore tvrtku, ali samo ako će zaposliti nekog drugog, a ne Hrvate. Imam o tome neke podatke. Drugi,

u želji da se svide lokalnoj vlasti, prime tek po kojeg Hrvata, a ostale prime iz većinskog naroda kako bi bolje prosperirali.«

Iako je ovu rečenicu mogao izgovoriti bilo koji vojvodanski Hrvat, zapravo ju je za banjalučki dnevnik Nezavisne novine izrekao vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić. Znači, čak i tamo gdje su Hrvati konstitutivni narod, kao u Bosni i Hercegovini, zapošljavanje u hrvatskim tvrtkama nije im dostupno u mjeri u kojoj oni to očekuju i, reklo bi se, zaslužuju. I, ako je to tako u BiH, zašto ne bi bilo tako, ili još i gore, u Srbiji. Ako svijetlih primjera i ima, oni su izuzeci. U većini su primjeri iz prve rečenice ovoga teksta.

Z. P.

I Vajska je obilježila 320. obljetnicu doseljavanja Šokaca

Budućnost je u slozi

*U okviru projekta »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688.-2008.« Vajska je u subotu bila domaćinom lokalne manifestacije »Plavi Dunav prigrlio Savu« * Bački Šokci na pozornici pokazali što znaju, posavski im pljeskali * NIU »Hrvatska riječ«, medijski pokrovitelj projekta, zastupljena štandom sa svojim izdanjima*

Piše: Ivan Andrašić

HKUPD »Matoš« iz Plavne

U subotu 23. kolovoza članovi Hrvatskog kultuno-umjetničkog prosvjetnog društva »Dukat« iz Vajske organizirali su lokalnu manifestaciju »Plavi Dunav prigrlio Savu«. Ovom manifestacijom Vajstanci su dali svoj doprinos obilježavanju 320. obljetnice doseljavanja Šokaca iz Soli u područje Bača. Priredba je trebala biti organizirana 12. srpnja pod nazivom »Susret šargije i tamburice«, no zbog nastalih problema pomjerena je na novi termin, a nakon prihvaćanja sudjelovanja od strane KUD-a »Seljačka sloga« iz Gradišta, Republika Hrvatska, naziv je promijenjen u »Plavi Dunav prigrlio Savu«. Osim domaćina i Gradištanaca, predviđeno je i sudjelovanje

KPZH »Šokadija« iz Sonte. Kraja nedaćama Vajštancu nije bilo, pa su tako, dva dana prije održavanja manifestacije, a zbog tehničkih problema s putovnicama, sudjelovanje u programu otkazali i gosti iz Republike Hrvatske. Ipak, manifestaciji je nazočila predsjednica Đurđica Čolakovac s najbližim suradnicima. Umjesto KUD »Seljačka sloga« u posljednji tren poziv je upućen najmlađoj instituciji kulture hrvatske zajednice u Vojvodini, HKUPD »Matoš« iz susjedne Plavne. Kako je u župnoj crkvi sv. Jurja počelo renoviranje, izostala je i zakazana sv. misa, tako da su u najavljeno vrijeme okupljenim uzvanicima pokazani znameniti lokaliteti Vajske i obližnje jezera Provala.

Uzvanici i publika na manifestaciji

ODANOST HRVATSKOM RODU: Priredba je održana u holu OŠ »Aleksa Šantić«. Otvorena je himnom projekta, a i svih institucija kulture podunavskih Šokaca, pjesmom Sončanke Božane Vidaković »Šokadija«. Himnu je izveo pjevački zbor »Šokadije« uz pratnju tamburaškog sastava Zajednice. Nakon himne, nazočni su čuli kako o šokačkoj ikavici stihove govori njihov autor, pjesnik iz Bođana Josip Dumendžić – Meštar, a potom je predsjednik »Dukata« Pavle Pejčić pozdravio sve uzvanike, sudionike i publiku, te dao riječ konzulici Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici Ljerki Alajbeg, koja je govorila o 320 godina boravka Šokaca na prostorima bačkoga Podunavlja, o teškim vremenima u kojima su živjeli, ali jednako tako i o njihovoj velikoj odanosti svojemu hrvatskomu rodu, te o velikoj ljubavi s kojom su svoje duhovno bogatstvo, svoju bogatu kulturološku tradiciju, svoju vjeru i prije svega svoj identitet kojega su oduvijek s ponosom isticali prenosili s koljena na koljeno, sve do današnjih generacija. Nazočne su još pozdravili dopredsjednik HNV-a Josip Ivanović i predsjednica Organizacijskog odbora projekta Stanka Čoban, koja je potom pročitala i svoju Molitvu. Nakon pozdrava nastupili su folklorci »Šokadije«. Glasna pjesma, ujednačeni ples i dobra svirka novoga Šokadijinog tamburaškoga sastava već su od prvih taktova natjerali publiku na pljesak. Po tko zna koji put potvrdilo se kako su veze između Vajske i Sonte neraskidive, da među njima jednostavno postoji nekakav fluid. Pljeskalo se i pjesnicima podunavske Šokadije Josipu Dumendžiću – Meštru, Antunu Kovaču, Tonki Šimić i Ivanu Andrašiću. Njihovi stihovi, oni pučki, puni topline, duha, ljubavi namijenjene precima i potomcima, puni ljubavi namijenjene Šokadiji, crnici, divanu i običajima, doza humora, pomalo gorkoga i izrečenoga na svoj račun, nikoga nisu ostavili ravnodušnim. Pljesak su zaslužili i dobili i članice i članovi HKUPD »Matoš« iz susjedne Plavne. Iako su poziv za sudjelovanje dobili dan prije priredbe, ni momenta nisu razmišljali. Odazvali su se, Bože moj, susjedu se mora pomoći. Objektivna vajštanska publika itekako je znala cijiniti ovaj hvale vrijedan potez. Ipak, najviše se pljeskalo najmlađima, dječjoj folklornoj skupini domaćina. Pogreške se nisu mjerile, poštovalo se srce. I duh. Duh predaka koji živi u pjesmi, plesu i ruhu ove

djece, duh predaka koji će, nadajmo se, živjeti u njihovim srcima još dugo, dugo. Ova manifestacija pokazala je isto što i dosadašnji niz započeti u Tuzli. Program je, iako prvi put, sigurno vodio mladi *Ivan Škravan*, a odaziv uzvanika bio je za pohvalu.

Na manifestaciji su nazočni bili: konzulica Generalnog konzulata RH u Subotici Ljerka Alajbeg, konzulica *Iva Aranjaš*, zastupnik u Skupštini Srbije i predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*, zamjenica pokrajinskog tajnika za upravu, propise i nacionalne manjine i članica IO HNV-a *Antonija Čota*, dopredsjednik HNV-a *Josip Ivanović*, predsjednica Organizacijskog odbora projekta »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688.-2008.« *Stanka Čoban*, predsjednik Zajednice bačkih Hrvata u Hrvatskoj *Zdenko Bundić*, predsjednica KUD »Seljačka sloga« iz Gradišta, RH, *Đurđica Čolakovac* sa suradnicima, đakon i budući svećenik *Dragan Muharem*, te predsjednici brojnih institucija kulture s ovih prostora. Hrvatsku riječ su predstavljali *Zvonko Šarić* i *Mirko Kopunović*, RTV – redakciju programa na hrvatskom jeziku *Dragan Jurakić*, a Radio Bačku *Jelena Bogdanov*.

DUNAV I SAVA – RIJEKE KOJE SPAJAJU:

Gosti iz Gradišta, oduševljeni ozračjem, ne odustaju od nastavka suradnje. »Mi smo bili spremni za taj nastup. Članovi su bili oduševljeni pozivom, jer je to trebalo biti naše prvo gostovanje u Vojvodini. Spriječila nas je banalnost, ispostavilo se kako veliki dio članstva nema putovnice. Kako smo na sva dosadašnja inozemna gostovanja odlazili samo s osobnim iskaznicama, o tom momentu nismo razmišljali. Svi naši naknadni pokušaji nalaženja bilo kakve mogućnosti dolaska propali su. Zakoni su takvi kakvi jesu, morali smo ih poštovati. Velika želja članstva naše udruge ne samo za nastupom u Vojvodini, nego i za ugošćavanjem Vojvodana, postoji i mi ćemo u najkraćem roku riješiti tehnička pitanja koja će nam to omogućiti«, kaže za Hrvatsku riječ *Đurđica Čolakovac*. Predstavnici Generalnog konzulata RH u Subotici bili su zadovoljni viđenim. »Na Šokce gledam kao na etničku skupinu naseljenu s obiju strana rijeka Dunava i Save i te rijeke ih spajaju, ne samo fizički, nego i duhovno. Drago mi je kad vidim ovu povezanost, draga mi je spoznaja da su Šokci ostali ono što jesu, Hrvati, i oni to nikada nisu negirali, iako su imali puno problema. Drago mi je da su uspjeli s ove strane Dunava ne samo održati svoju samobitnost i sačuvati svoje korijene, nego su postali bitan čimbenik u Podunavlju i dali su veliki doprinos uspostavljanju odličnih odnosa sa svim etničkim skupinama koje žive na ovim prostorima. Šokci su vrijedan i veseo narod, odani Bogu i korijenima, iskreni su i pomažu jedni drugima. Drago mi je da se ovo u Vajskoj događa, da se bogata baština prenosi na mlađe generacije bez obzira na sve nedaće i poteškoće. Zadaća i cilj svih koji žive ovdje jest očuvanje bogate baštine, očuvanje identiteta, a mi iz Hrvatske moramo njihova nastojanja poduprijeti i moralno i materijalno, koliko god smo u mogućnosti«, kazala je za Hrvatsku riječ Ljerka Alajbeg.

29. kolovoza 2008.

Ljerka Alajbeg i Pavle Pejčić

KPZH »Šokadija« iz Sonte

Tamburaši iz Plavne

HKUPD »Dukat« iz Vajske

U Subotici otvorena džamija

Prvi islamski vjerski objekt u Vojvodini

U Subotici je, pred oko 600 vjernika i uzvanika, 24. kolovoza 2008. svečano otvorena džamija »Mudžahir«, prvi islamski vjerski objekt u Vojvodini. U Sjeverno-bačkom okrugu nastanjeno je oko 9500 muslimana koji poslije otvorenja džamije mogu moliti u svojemu objektu. Pri otvorenju vrpcu je presjekao glavni muftija Islamske zajednice u Srbiji *Muharem Zukorlić*, koji je tom prigodom rekao: »Ovo je veliki dan za sve muslimane, za sve dobre ljude, za sve one koji se bore za istinu, pravdu, za poštivanje različitosti, toleranciju, mir, solidarnost i sve ono što je dobro za sve, bez obzira na vjeru, naciju i sve druge razlike.« Svečanom su otvorenju prisustvovali predstavnici katoličke, pravoslavne, reformatorske i židovske vjerske zajednice, kao i predstavnici diplomatskog zbora Egipta, Pakistana, Palestine, Mađarske, Hrvatske, SAD-a, Indonezije i Albanije, a od lokalne subotičke samouprave prisustvovali su gradonačelnik Subotice *Siniša Vučinić*, dogradonačelnik *Pero Horvacki* i predsjednik Skupštine Grada Subotice *Jenő Maglai*. Na svečanoj akademiji koja je poslije otvorenja održana u Velikoj vijećnici Gradske kuće prisutnima se obratio predsjednik Islamske zajednice u Subotici *Fetiš Kurdali*, koji je rekao kako će ova džamija biti mjesto pomirenja Rijaseta i Mešihata i molitve za sve muslimane. Govorili su i predsjednik Odbora Islamske zajednice u Srbiji *Ibrahim Huduti*, predsjednik Muslimanskog kulturnog centra u Subotici i glavni imam *Bajazit Nicović*, kao i Muharem Zukorlić. Čestitku u povodu otvorenja džamije u Subotici u kojoj je muslimanima i svim građanima poželio mir i slogu, uputio je počasni reis-ul-ulema Srbije beogradski muftija *Hamdija Jusufspahić*. Na otvorenju džamije pjevali su (učili) dijelove iz Kuraana hodže iz Istanbula a nastupili su članovi zbora iz Priboja koji su pjevali ilahije i kaside – pjesme vjerskog karaktera. Otvorenju džamije nazočio je i generalni pokrovitelj njene izgradnje *Jilmaz Mehmed*.

M. Kopunović

Predsjednik DSHV-a razgovarao s izvijestiteljima Europskog parlamenta za Srbiju Kuntić podsjetio na još neriješene probleme hrvatske zajednice

Usklopu posjeta izvijestitelja Europskog parlamenta za Srbiju *Jelka Kacina*, *Alje Gabrijel* i *Anice Broks* Republici Srbiji i njenim institucijama u utorak, 26. kolovoza, održan je sastanak s *Oliverom Dulićem* i *Čedomirom Jovanovićem* te predstavnicima manjinskih partija u Skupštini Srbije – *Balintom Pastorom* (SVM), *Mehom Omerovićem* (SDP), *Esadom Džudževićem* (SDA), *Rizom Halimijem* (P.A.P.D.) te *Petrom Kuntićem* (DSHV), priopćavaju iz Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini.

Sastanci su organizirani zasebno te je svaki od sugovornika iz Republike Srbije imao na raspolaganju 30 minuta za razgovor. Predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* je na početku svog izlaganja naglasio da je ovo drugi razgovor u posljednje dvije godine s visokim predstavnicima Europskog parlamenta te napravio komparaciju i naglasio još neriješene probleme hrvatske zajednice u odnosu na one od prije dvije godine, a vezano za pitanje zastupljenosti u predstavničkim tijelima, razmjerne zastupljenosti u institucijama države Srbije, probleme iz prošlosti

oko sknavljenja objekata institucija hrvatske zajednice i Katoličke crkve, te otvorena pitanja vezana za što bolju implementaciju prava iz tzv. kulturne autonomije vezane za: školstvo, informiranje, službenu uporabu jezika i kulturu. Također je bilo govora o potrebi što bržeg donošenja Zakona o izboru nacionalnih vijeća.

Visoki predstavnik Europskog parlamenta je izrazio nadu da će nova Vlada Republike Srbije odlučno krenuti ubrzanom putom prema europskim integracijama, a u sklopu toga sukcesivno rješavati manjinske probleme u državi.

Najava »žestokog« tempa rada Skupštine Grada

Do konca godine 100 odluka

*Predsjednik Skupštine Grada Jenő Maglai kaže kako se sve odluke i akti moraju uskladiti s novim zakonom i novim Statutom Grada * Nelegalni objekti na obali Palića bit će uklonjeni*

Na Dan grada, 1. rujna, u Gradskoj kući bit će održana svečana sjednica Skupštine Grada, a nakon toga koktel za goste. Međutim, već od ovoga tjedna u tijeku su konzultacije predsjednika Skupštine Grada *Jenőa Maglaia* sa šefovima vijećničkih skupina, kako bi se izborom novih članova skupštinskih vijeća i povjerenstava, kojih ukupno ima preko 20, do 10. ili najkasnije 20. rujna završilo konstituiranje radnih tijela lokalne samouprave.

»Od rujna do prosinca imat ćemo 'žestoku' kampanju skupštinskih sjednica«, najavio je Jenő Maglai prošloga petka na konferenciji za novinare. »Moramo ukupno oko 100 skupštinskih odluka, dakle sve naše akte, uskladiti s novim zakonom i novim Statutom Grada, a ja sam do sada 16 skupštinskih materijala vratio na doradu, jer su svi ti materijali pripremljeni u prethodnom mandatu, po starom zakonu«.

Jenő Maglai je objavio i kako je od Službe za inspekcijско-nadzorne poslove obaviješten da je inspekcijска služba obavila kontrolu 11 izgrađe-

Bez predaha: Jenő Maglai i Gyula Ladocki

nih objekata na pješčanoj plaži na obali Palića, te kako niti jedan od tih objekata ne posjeduje dozvolu za gradnju, prijavu za početak radova, niti bilo kakve dokumente koji se tiču projektne dokumentacije. Zbog toga je, naglasio je Maglai, inspekcija pokrenula postupak za rušenje tih objekata, a kontrola preostalih 5-6 još nepregledanih objekata može se očekivati ovih dana.

Novi predsjednik Skupštine Grada ponovio je kako Javno poduzeće »Palić-Ludoš« nema ovlaštenja za unajmljivanje javnih površina.

»Vlasnici objekata koji su tamo postavljeni imaju samo ugovore s JP 'Palić-Ludoš' i nitko od njih nema nikakvu odluku koja se tiče ovlaštenog povjerenstva za zauzimanje javne površine, te dobar dio njih nije plaćao nikakvu naknadu za korištenje ovih površina«, rekao je Jenei. On smatra kako javne površine može izdavati samo ovlašteno povjerenstvo putem postupka predviđenog gradskim odlukama i zakonom. »Imali smo uspješan razgovor s direktorom JP 'Palić-Ludoš' u kojem smo se dogovorili pristupiti rješavanju problema nastalih glede korištenja obalnog pojasa i javnih površina«, dodao je on.

Slijedi rušenje: bespravno sagrađeni objekti na Paliću

Najava Sajma gospodarstva, građevinarstva i namještaja

Od 23. do 26. listopada u Hali sportova u Subotici bit će održan Sajam gospodarstva, građevinarstva i namještaja. Organizatori su lokalna samouprava i Javno komunalno poduzeće »Subotičke pijace«, a očekuje se nastup oko 150 izlagača.

Jenő Maglai je izrazio sumnju i u uvjeravanja kompanije »S&S« da će se najavljena izgradnja tvornice alkohola na Paliću odvijati sukladno zakonu, te je najavio kako će, skupa s gradonačelnikom, inicirati razgovor s predstavnicima te kompanije.

Predsjednik Skupštine Grada osvrnuo se i na nelegalno eksploatiranje pijeska, zbog čega su peticiju potpisivali građani mjesnih zajednica Kelebijska, Zorka i Pešćara. »Taj se problem mora riješiti stvaranjem pretpostavki za otvaranje rudnika pijeska, jer zbog ovog problema Subotica godišnje gubi više desetina milijuna dinara«.

Z. Perušić

Dani Vojvodine u Budimpešti

Član Gradskog vijeća zadužen za međunarodnu i regionalnu suradnju Gyula Ladocki organiziranje Dana Vojvodine u Budimpešti ocijenio je veoma korisnim.

»Dani Vojvodine su 19. i 20. kolovoza u Budimpešti održani u okviru obilježavanja Dana državnosti Republike Mađarske«, rekao je Gyula Ladocki novinarima. »Između Lančanog i Erzsébet mosta Subotica je imala svoj štand na kojem su ovaj grad, ali i cijela pokrajina, prikazani kao privlačno mjesto za investitore i turiste. Gosti su također mogli upoznati i Palić, kao atraktivno turističko odredište, a nastupile su vojvodanske glazbene skupine, kao i najveća atrakcija – Zvonko Bogdan«. Gyula Ladocki je naglasio kako je cijelu manifestaciju Dana državnosti Republike Mađarske posjetilo preko milijun posjetitelja.

Proštenje na svetištu Majke Božje

Trodnevica, kao priprava za Proštenje, počela je u srijedu, 27. kolovoza, a završava se danas (petak) u svetištu Majke Božje s prigodnom propovijedi i pobožnošću križnog puta s početkom u 19 sati.

U subotu, 30. kolovoza, u 19 sati počinje svečano bdijenje, koje se sastoji od: službe pokore, službe svjetla i svete mise. Cijelu noć je moguća tiha molitva u svetištu. Bdijenje predvode nadbiskup beogradski mons. Stanislav Hočevar, mons. dr. Ivan Penzeš – biskup subotički, mons. Stjepan Beretić, katedralni župnik i rektor svetišta mons. dr. Andrija Kopilović.

U nedjelju, 31. kolovoza, u 7 sati je u kapeli dvojezična misa, koju predvode oci franjevci. Biskupska misa na mađarskom jeziku, koju predvodi mons. dr. Ivan Penzeš, subotički biskup, počinje u 8 sati, dok je u 10

29. kolovoza 2008.

sati svečana biskupska misa na hrvatskom jeziku, koju predvodi nadbiskup beogradski mons. Stanislav Hočevar, uz koncelebraciju subotičkog biskupa mons. dr. Ivana Penzeša i svećenika grada Subotice.

Dvojezična sveta misa za bolesnike i spomen pokojnih bunaričkih hodočasnika je u 16 sati.

Autobusna linija je osigurana od katedrale do Bunarića u subotu i u nedjelju.

Parkiralište za osobna vozila je prva njiva desno od ulaza na Bunarić.

Prvi sastanak »Urbanih Šokaca«

SOMBOR – U prostorijama HKUD-a »Vladimir Nazor« ponedjeljak 25. kolovoza, održan je sastanak Udruge građana »Urbani Šokci«. Teme dnevnog reda bile su – registracija udruge, izbor predsjednika i dopredsjednika, izbor počasnih članova, a govorilo se i o organizaciji književne večeri, koja će se održati 27. rujna.

Udruga građana »Urbani Šokci« nije mogla otpočeti s radom prije registracije, odnosno usvajanja statuta od strane državnih institucija – što je nedavno prihvaćeno. Za predsjednicu udruge je jednoglasnim glasovanjem izabrana *Marija Šeremešić*, a za dopredsjednika *Petar Pašić* iz Bačkog Monoštora. Za počasne članove su odabrani predsjednica »Šokačke grane« iz Osijeka *Vera Erl* i *Pavle Periškić*. Na ovoj sjednici je predstavljen logo i pečat udruge, a predsjednica je, između ostalog, govorila i o dosadašnjim putovanjima predstavnik udruge. Usvojena je i cijena godišnje članarine, dok se najviše govorilo o organiziranju književne večeri, koja će se u sklopu manifestacije »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača« održati 27. rujna.

Udruga »Urbani Šokci« okuplja sve ljubitelje ikavice, hrvatskog književnog jezika, hrvatske kulture i tradicije.

Marija Šeremešić

Z. G.

Biciklističke staze za rasterećenje prometa

SOMBOR – Najbolje i najzastupljenije prijevozno sredstvo u Somboru je bicikl. Međutim, vozačima četverokotača biciklisti svojom nepažnjom često zadaju probleme. Ipak, iz dana u dan somborski promet biva rasterećeniji na obostranu radost biciklista i vozača automobila kao i drugih prijevoznih sredstava. Do kraja godine Sombor će imati mrežu biciklističkih staza dužu od 30 kilometara. Za izgradnju biciklističkih staza iz pokrajinskog proračuna i Fonda za kapitalna ulaganja AP Vojvodine izdvojit će se više od 50 milijuna dinara,

dok je Grad Sombor osigurao 30 milijuna dinara za ugovorene poslove i sufinanciranje projekata Pokrajine.

Somborci su ovog ljeta dobili biciklističku stazu u zelenom pojasu oko Venaca, koja se proteže od benzinske crpke kod hotela, u smjeru glavne Pošte do zgrade »Katja« u ukupnoj dužini od 1354 metra.

U tijeku su radovi na izgradnji staze za bicikliste i šetače, koja će se pružati uz obalu Velikog bačkog kanala, od Željezničkog mosta do »Tromeđe«. Osim biciklističkih i pješačkih staza izgradit će se i parkirališna mjesta za automobile i bicikle, a u izradi je i projekt javne rasvjete koja će biti postavljena uz izgrađenu dionicu.

Također se radi i na produžetku biciklističke staze k Nenadiću u dužini od jednog kilometra, a isprojektirana su još dva kilometra za koja će

radovi početi iduće godine. Predstoji i izgradnja biciklističke staze kroz Industrijsku zonu do mosta na Staparskom putu, što će biti prioritet u sljedećem razdoblju. Prošle jeseni su završeni radovi na proširenju biciklističke staze na Apatinskom putu, a krajem prošle godine je otvorena prva dionica biciklističke staze uz Dunav kod Bezdana u dužini od tri kilometra i ona je dio međunarodne biciklističke trase.

Lokalna samouprava je financirala i obilježavanje staze »Panonski put mira« prema Osijeku.

Z. G.

Malo kiše uz puno buke

SONTA – U subotu 23. kolovoza, u večernjim satima, Sontu je zahvatilo olujno nevrijeme. Jak vjetar nosio je crijepove s krovova, lomio granje drveća, a iz korijena je iščupao i staru lipu u središtu sela. Oboreno drvo je uklonjeno, vidljivi su samo ostaci u vidu panja s donjim dijelom stabla. Na veliku žalost mnogobrojnih sonćanskih poljodjelaca,

nevrijeme nije bilo praćeno i neophodnom količinom oborina. Iako je u okolnim mjestima padala obilna kiša, čak više od 50 litara po četvornom metru, u Sonti je zabilježeno svega 5 litara vodenog taloga po četvornom metru.

I. Andrašić

Ljetni trening na otoku

PAG – Zahvaljujući Zlatku Pospišu talentirani subotički stolnotenisači *Luka* i *Marko Gabrić*, u društvu svoga oca Nebojše, vrijedno su trenirali tijekom ljeta na tradicionalnom stolnotenisačkom kampu na otoku Pagu. U stručnom radu i treningu sudjelovali su najbolji hrvatski mlađi igrači te skupina Nijemaca, koja je jedno vrijeme bila u posjetu. Kroz kamp je prošlo stotinjak djece s kojima su radili renomirani hrvatski treneri: *Milan Štencel*, *Mario Amidžić* (trenutačno trener japanske reprezentacije) i *Ivan Vidolin*. Uz vrijedan i marljiv svakodnevni rad, sklopljena su brojna nova prijateljstva, a suradnja će biti i dalje nastavljena.

D. P.

Tavankučani u Slavonskom Kobašu pobrali najveći pljesak

Susret Gupčeva

Druženje kulturno-umjetničkih društava iz Vojvodine, Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, upriličeno je na nedavno održanim VI. susretima KUD-ova »Matija Gubec«, u Slavonskom Kobašu. Sudjelovala su društva iz Zagreba, Rume, Sotina, Ilače, Tavankuta, Donjeg Miholjca, Bakovića i Gornje Stubice. U ovom malom mjestu, pokraj Slavanskog Broda, gostovala je i srednja skupina Gupčevih folkloraša iz Tavankuta, na čelu s voditeljicom *Suzanom Gagić*.

Kako se ova, sada već tradicionalna manifestacija svake godine održava u drugome mjestu, a s istim sudionicima, to je razlog da se svako društvo trudi biti što bolji domaćin. Tako su ovogodišnji domaćini, kulturno-umjetničko društvo »Matija Gubec« iz Slavanskog Kobaša, pod pokroviteljstvom svoje Općine Oriovac, dragim gostima priredili gledanje zanimljive utrke dvoprega, koji su se natjecali u tzv. poligonu. Publika je osim u navijanju, mogla uživati i u prekrasnom krajoliku, s obzirom da se utrka održavala pokraj rijeke Save. Osim toga, prije nastupa, uslijedio je sastanak svih predstavnika kulturno-umjetničkih društava, među kojima je bio i predsjednik HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta *Ladislav Suknović*. Prema njegovim riječima, na sastanku je dogovoreno da će se sljedeći susret ovih društava održati u Rumi.

Večernji nastup, na kojemu je svoj ples, pjesmu i nošnju predstavilo devet Gupčevih KUD-ova, donio je glasan pljesak, ali najglasniji, tvrde,

dobile su ponovno »zvečke« i »svila«, odnosno »momačko kolo«, kojim, čini se, Tavankučani već redovito osvajaju srca publike, kako u Hrvatskoj, tako i drugdje.

Nakon nastupa društvima su uručene zahvalnice za sudjelovanje na ovoj manifestaciji, a za uspomenu ostat će i darovi koji su se međusobno razmijenili. Međutim, sjećanje mladih Tavankučana, od kojih su neki, ovom prigodom po prvi puta gostovali u Hrvatskoj, bit će vjerojatno ponajviše vezano za nova poznanstva.

M. Matković

Seminar u Biogradu

Ljetna škola hrvatskoga folklora

U Biogradu na hrvatskom Jadranu, od 13. do 25. kolovoza, održana je Ljetna škola hrvatskoga folklora. Ovu školu za obrazovanje i usavršavanje folklorne tradicije svake godine pohađaju voditelji i članovi hrvatskih folklornih i tamburaških sastava, kako iz Republike Hrvatske, tako i Hrvati iz iseljeništa. Seminar u organizaciji Hrvatske matice iseljenika okupio je ove godine oko 60 sudionika, iz Austrije, Hrvatske i Vojvodine, koju je, ispred HKPD »Matija Gubec« u Tavankutu, predstavljao voditelj tamburaškog odjela *Stipan Jaramazović*. Program Hrvatske škole folklora održava se tijekom zime i ljeta, a svake godine se detaljno obrađuje jedno od četirih hrvatskih plesnih područja. Postoje četiri zone koje se obrađuju, u redosljedu zimska škola-ljetna škola, a to su Jadranska zona, Dinarska zona, Alpska zona, te Panonska zona. Ovoga ljeta je tema bila proučavanja folklornog naslijeđa Dinarske zone, odnosno područje južno od rijeke Save do jadranske obale. Škola datira od 1963. godine, a njezin osnivač i autor njezina programa je uvaženi hrvatski etnolog i etnokoreolog dr. *Ivan Ivančan*. Sadašnji voditelj Škole je prof. *Andrija Ivančan*, koji njezine polaznike, zajedno s brojnim stručnim suradnicima, podučava tradicijskim plesovima, glazbalima, narodnim nošnjama, pjesmi i običajima. Seminar se proteklih godina održavao u raznim mjestima hrvatske obale, kao što su Pučišća na Braču, Crikvenica, otok Badija, itd.

Za mjesto ovogodišnjeg ljetnog seminara odabran je Biograd, gdje su sudionici bili podijeljeni u tri skupine, odnosno na izučavanje folklornih plesova, tamburaške glazbe, te glazbe na tradicijskim sviralama, kao što su

gajde, ljerice i drugi slični instrumenti koji se koriste u folklornim nastupima kulturno-umjetničkih društava. Naš predstavnik u Školi folklora, poznati tamburaš *Stipan Jaramazović*, prvi puta bio je njezin sudionik. Iako vrhunski poznavatelj tamburaške glazbe, odlučio je otići, kako kaže, da bi stekao teorijska i praktična znanja o sviranju na tzv. tamburici »dangubici« ili kako je još popularno nazivaju tamburici »samici«. Mnogi polaznici Škole iz dijaspora za »samicu« nikad nisu ni čuli, te se stoga smatra važnim da se svake godine podučava svirka na ovom instrumentu, a uvijek se pripremi i kakva točka sa »samicom«, koja se izvodi na završnoj priredbi. Ovaj tradicijski instrument je, prema Jaramazovićevim riječima, po izgledu vrlo sličan tamburici, ali potpuno različitih

zvučnih karakteristika, što ga tamburašima čini zanimljivim za proučiti i naučiti na njemu svirati.

Predavači su bili poznati hrvatski glazbeni pedagozi i dirigenti *Siniša Leopold* i *Željko Bradić*, od kojih su sudionici Škole imali tijekom predavanja, mogućnost puno toga teorijski i praktično naučiti. Iako stjecanje glazbenog umijeća zahtijeva naporna i duga vježbanja, bilo je vremena i za kupanje i opuštanje na plaži. Navečer su organizirana druženja uz pjesmu i ples, koja su odlična prigoda za bolje upoznavanje jednog naroda iz različitih dijelova svijeta, istih interesa i ciljeva, koji se objedinjuju u očuvanju i prenošenju kulturnog naslijeđa Hrvata.

M. Matković

Pokraj Bačkog Brega i Koluta

Bajski kanal – savršen odmor

*Provesti ljetni dan na Bajskom kanalu doista je savršen odmor za tijelo i dušu * Dovoljno je sjesti na obalu, zabaciti udicu i prepustiti se šumu lišća, pjevu ptica čiji cvrkuti odjekuju po golemoj Karapandži i toplim zrakama sunca*

Biser Podunavlja, jedan od najčistijih kanala u Europi svakako je Bajski kanal. On se proteže od Baje u Mađarskoj, pokraj Bačkog Brega i Koluta sve do Bezdana gdje se ulijeva u Veliki bački kanal. Obale su mu obrasle trskom, dok priobalni dio krasi žuti i bijeli lokvanji koji su pogodno sklonište mnogim ribljim vrstama. Na drugoj obali Bajskog kanala prostire se hrastova šuma Karapandža sve do Dunava.

ODMOR ZA TIJELO I DUH: Provesti ljetni dan na Bajskom kanalu doista je savršen odmor za tijelo i dušu. Čak ni dosadni komarci ne predstavljaju problem u ovoj prelijepoj oazi mira. Dovoljno je sjesti na obalu, zabaciti udicu i prepustiti se šumu lišća, pjevu ptica čiji cvrkuti odjekuju po golemoj Karapandži i toplim zrakama sunca. Ulov ribe će u ovo doba godine sigurno biti bogat, jer ove vode obiluju mnogim ribljim vrstama. A za one koji nisu ljubitelji pećanja pravo osvježanje bit će kupanje ili vožnja

čamcem. Sreli smo rijetke kupaće na oronuloj plaži izgrađenoj 1984. godine. Kupaći se žale kako se svake godine obećava renoviranje plaže, ali od ljeta do ljeta sva obećanja padaju u vodu (kao i beton s armaturom na plažu). Na plaži je stoga malo kupaća, više ih se kupi iz čamaca i drvenih prilaza koje su sami napravili.

U ranim jutarnjim i večernjim satima možete vidjeti mnoge ribiče koji pecaju s obiju strana obale i nećete čuti da se žale na ulov. Voda posebno obiluje ribljim vrstama kao što su amur, tolstolobik, som, štika, šaran, babuška, terpan i druge. Najbolje ide babuška, kako kažu ribiči iz Bačkog Brega, ali i terpan. U zoni koja dijeli kanal s Mađarskom, ribiči uz pećanje često proćakulaju sa svojim susjedima iz Herceg Santova, svatko iz svoje države. Način komunikacije je veoma jednostavan, jer i s jedne i s druge strane govore šokačkim dijalektom hrvatskog jezika. Voda dobro nosi glasove, tako da i razgovor teče u miru, bez dovikivanja. Ribiči često moraju

upozoravati strance koji ne poznaju ove terene, gdje je vodena granica s Mađarskom, a stranci u neznanju nerijetko odlaze u susjednu nam državu bez putovnice. Zahvaljujući upozorenjima ribiča, još nikada nije došlo do incidenta. U pograničnoj zoni ne smije svatko pecati, već samo oni koji su ispunili posebne uvjete da dobiju zonsku dozvolu.

Na Bajskom kanalu nerijetko svoj balet izvede labudovi, uz čiji graciozni ples kao da čujete glazbu Petra Iljiča Čajkovskog. Labudovi pripadaju obližnjem ZOO vrtu »Miki« u Kolutu, čiji je vlasnik Milan Mirić.

MAJMU NI NA KANALU: Ako se ovih dana nadete na Bajskom kanalu, nemojte se iznenaditi ako pokraj labudova ugledate i majmune. Da, da, dobro ste pročitali, iako Bajski kanal nije na Brijunima. Naime, tri majmuna rase pata zamorci su pobjegli iz ZOO vrta »Miki« u Kolutu. Jednoga je vlasnik uspio uhvatiti, a druga dva su i dalje na slobodi u okolici Koluta i Bačkog Brega. Ali ne bojte se. Ove slatke životinje nisu opasne, samo su nepovjerljive prema ljudima i boje ih se.

Obala Bajskog kanala je sa strane prema selima okružena šumom Adica i nasipom koji je podignut poslije poplave 1956. godine. Iza nasipa se nalaze vikendice, koje se rado posjećuju u ljetnom razdoblju. Ovdje nije razvijena infrastruktura, vikendice su bez struje, ceste neasfaltirane, a vikendaši se opskrbljuju vodom iz bunara. Po mnogima je i bolje da struja ne stigne, jer bi to moglo pridonijeti većim problemima: nečistoći, buci i remećenju prirodnog mira. Oni koji su vlasnici vikendica uz Bajski kanal a žive u gradovima u našoj zemlji i inozemstvu, kažu kako više vole doći na Bajski kanal nego na more, jer se ovakav mir rijetko pronalazi.

Z. Gorjanac

Susret mladih katolika na Čikeriji

Pojedinac stvara zajedništvo

Deveta po redu Čikerijada održana je 27. kolovoza na Čikeriji, malom mjestu između Subotice i Tavankuta. Ove godine po prvi put susret su organizirali mladi, točnije »Zbor mladih katolika«.

Ovaj »Zbor« sačinjava desetak mladih aktivnih katolika, koji su ove godine uz pomoć prijatelja i sponzora uspjeli organizirati »Čikerijadu 2008«.

Da se podsjetimo, prva »Čikerijada« održana je 2000. godine i zamišljena je kao mali susret, a okupila je 110 mladih, sljedećih godina broj je rastao sve do 250 mladih. Iako je zamišljeno da se na Čikeriju ide biciklima, što je i ostvareno, to nije bit, niti glavna misao vodilja. Na ovome susretu glavno je zajedništvo. Mladi su odlučili da to ne bude samo običan sportski dan, nego dan prožet molitvom, sv. misom, zajedništvom, pjesmom i stvaranjem novog prijateljstva.

Kako je i planirano, i ove godi-

ne većina je krenula biciklima ispred župe Isusova Uskrsnuća u Subotici, dok su iz okolnih mjesta mladi dolazili i osobnim vozilima. Kao i prijašnjih godina tema susreta je bila »Baš je dobro što smo ovdje«. Istoimena pjesma je i himna ovoga susreta, a ove godine mladi su osmislili i koreografiju na ovu pjesmu, te su na susretu svi zajedno učili korake, pjevali i plesali. Kao i dosadašnjih godina održana je i sv. misa koju je ove godine predvodio katedralni kapelan vlč. *Predrag Alilović*, koji je rekao kako je važno da mladi imaju ovakve susrete, jer im je potrebno isključiti se iz svakidašnjice i na ovakvim mjestima produbiti svoja prijateljstva, a i tu su svi oni kojima je Bog na prvom mjestu u životu.

Jedan od organizatora *David Anišić*, rekao je kako na ovogodišnjem susretu ima novih događanja »Jedna od novina jest skupna igra, koju smo mi nazvali slagalicom. Naime, na taj način smo napravili

plakat ovogodišnjeg susreta i to tako da su mladi u skupinama tražili dijelove slagalice, koji su bili skriveni, i svi smo svoj dio zalijepili i na taj način dobili sliku ovogodišnjeg susreta. Bit ovoga jest da shvatimo kako je svaki pojedinac bitan na ovome svijetu i u našem zajedništvu.«

Domaćini ovogodišnje Čikerijade su, kao i prijašnjih godina bili *Kata* i *Stipan Petrekanić* čiji se salaš nalazi kod čikerijskog križa, gdje je i održan skup. Ove godine okupilo se oko stotinjak mladih koji su svojim prisustvom potvrdili želju za ovakvim susretima.

Ž. Vukov

»Matoš« dobio krov nad glavom

Ubrzo po zahtjevu HKUPD »Matoš«, Savjet MZ Plavna odlučio im je ustupiti, za sada samo privremeno, prostoriju za rad. Ovo je uslijedilo nakon niza nastupa ove udruge i uspješnog sudjelovanja u općinskim kulturno-umjetničkim zbivanjima pa čak i na međunarodnim manifestacijama.

Do sada je u udruzi formirano pet odjela, od kojih će sada četiri moći nesmetano uvježbavati svoj program u novoj prostoriji. U ovom prostoru, koji nije baš velikih dimenzija, potrebna je adaptacija i uređivanje, što će uraditi sami članovi. Neophodno je obaviti manje zidarske radove, ličenje i bojenje stolarije. Navodno, radovi na tome neće dugo trajati, a niti troškovi

neće biti osobito veliki. Na taj bi se način riješio problem arhive, knjižnice, postavke zahvalnica, diploma, darova i predmeta koji se za sada još čuvaju po kućama.

Prostorija je idealna za sastanke, uvježbavanje pjevačkog zbora, susrete s pjesnicima i niz drugih aktivnosti predviđenih planom »Matoša«. Kako saznajemo u tijeku je izrada amblema, koji će podsjećati na stari plavanjski grb s elementima HKUPD »Matoš«.

Uskoro će se iznad ulaznih vrata naći i potpuni natpis, a što bi moglo biti već u rujnu, kada »Matoš« bilježi tek osmi mjesec svoga postojanja. Zanimljivo je i to što će se privremeni Matošev dom nalaziti skoro u samom središtu sela u glavnoj ulici u blizini crkve i u blizini mjesta na kome je bila kuća u kojoj je živio Matošev djed.

Z. Pelajić

Od Vinkovaca ka Ivankovu

Bunjevac u srcu Šokadije

Bunjevci su, možda, najbrojnija grana hrvatskoga roda a kolijevka nam je zapadna Hercegovina i kontinentalna Dalmacija. Ima nas u cijelom Primorju, u Lici, Slavoniji i Srijemu

Da su Vinkovci srce Šokadije zna i malo dijete, a najbolji svjedok te činjenice su Vinkovački šokački rodovi i nadaleko znana manifestacija, koja je već ušla u peto desetljeće, Vinkovačke jeseni. Tu ljepotu opjevali su i opisali mnogi, od braće *Kozarac* i *Mare Švel-Gamiršek* do *Tome Šalića* i *Vlaste Markasovića*, ali Vinkovci su oduvijek ugodna sredina u kojoj su utočište našli i mnogi drugi, pa sam tu sretao i Šokce iz Monoštora, Sonte, Plavne i Berega i znam, odmah ćete pomisliti na frontmena Vinkovačkih dika, jer nadaleko i već dugo nitko nema tako gustu pjesmu u brkovima kao taj *Marinko*.

Ovom prigodom put me naneo na obiteljsko gospodarstvo Kopilović, nezaobilazno, ako od Vinkovaca krenete prema obližnjem Ivankovu. Odmah sam pomislio na Suboticu, gdje je Kopilović baš često prezime, možda ne kao Dulić ili Kujundžić, ali baš puno sam Kopilovića sreo u Subotici. Ali mladac, moj sugovornik, demantirao me na samome početku razgovora.

»Bunjevci su, možda, najbrojnija grana hrvatskoga roda a kolijevka nam je zapadna Hercegovina i kontinentalna Dalmacija. Ima nas u cijelom Primorju, u Lici, Slavoniji i Srijemu, posebice onom koje se danas nalazi u Republici Hrvatskoj, a možda najmanji broj Bunjevaca živa na sjeveru Bačke, ali su baš oni najzaslužniji za očuvanje bunjevačke baštine i tradicije i običaja naših pradjedova«, kaže *Dubravko Kopilović*, apsolvent na Agronomskom fakultetu.

Mladoga sam agronoma najprije pitao za imanje, za struku, jer Kopilovići imaju uzorno gospodarstvo sa suvremenom ratarskom i stočarskom proizvodnjom. Obrađuju više od 300 ha plodne srijemske ravnice, godišnje utove i isporuču više od 500 junadi, a i brat *Ivan* i otac *Ivan* također su agronomi, tako da je znatnost na cijeni u obitelji Kopilović. No mladi me je Dubravko poveo u drugom pravcu i nametnuo divan o poeziji i glazbi.

BUNJEVAC SAM, HRVATSKOG RODA: Dubravko je stekao i glazbenu naobrazbu kod prof.

Zvonimira Šćepanovića, prvotno je svirao gitaru a poslije basprim i tu tamburu, dar dragoga mu profesora, svira i dan-danas i čuva kao oči u glavi. Stihove obično počinju pisati zaljubljeni srednjoškolci, najprije izabranicama svoga srca a poslije sve ozbiljnije, no Dubravku

možda i neko Božje poslanje, jer molio sam Boga da mi da bar malo dara nešto napisati, da nešto uglazbim i ostavim nešto mome narodu i čini mi se da je Bog uslišio moje molitve, jer sljedećih 7-8 mjeseci, nekako sve do Božića, iz mene su pjesme izvirale danonoćno. Ne

Dubravko je i veliki fan *Zvonka Bogdana* i poslao mu je još toplu master-snimku i zamolio za mišljenje. Dubravko, baš kao i Zvonko, voli konje i golubove, pse i prirodu, a Zvonko Bogdan za njega je hrvatska legenda u tamburaškoj glazbi, ponajbolji izvođač »bunjevačke pisme« i car sa sjevera Bačke.

TIRAJ DALJE: »Zvonko me je nazvao, pohvalio moje pjesme, pohvalio kompletan CD i rekao: 'Mladiću, dobro ti to radiš, odlično, ovo je blago Božje i tjeraj samo dalje.' E, koliko mi je to značilo, od naše legende, od čovjeka kojega kroz tu njegovu bunjevačku pismu i tamburašku glazbu poznajem k'o svoj džep«, ushićen je Dubravko.

Kada je CD snimljen, Dubravko ga je podijelio, najprije prijateljima koji su se oduševili, a onda i radijskim postajama od Subotice pa do Dubrovnika i već stižu povratne informacije. Slušatelji ga zovu, hvale, mole za CD a njemu to, naravno, godi. No, to nije sve. Dubravko je autor teksta i glazbe, CD je snimio vlastitim sredstvima, no ne računa na povrat od prodaje. Dapače, kako su mu pjesme sijevnule iznenada, tako je došla i ideja da sredstva od prodaje namijenjeni u humanitarne svrhe, da se osiguraju instrumenti, tambure za Hrvate i Hrvatice od Mitrovice do Subotice.

»I ne samo tambure, već i ruho, narodno, bunjevačko i šokačko, jer samo tako ćemo očuvati i dalje njegovati ovu našu bogatu tradiciju i kulturnu baštinu. Nije ni čudo što to želim baš ruhom i tamburrom, jer, 'lipa pjesma više vridi od hiljade riči, ona kasa tajnim drumovima našeg srca, ona dušu liči'. Ima već pohvala, ima dobrih povratnih informacija, no kola su se zakotrljale i ja vjerujem kako će ova lijepa zamisao uroditi plodom. Kanim se obratiti lokalnoj samoupravi, kulturnim i drugim institucijama i svim ljudima dobrog srca«, kaže Dubravko.

Što reći na kraju, osim poželjeti mladome pjesniku puno sreće i glede daljnjega stvaranja i glede uspjeha akcije na očuvanju i njegovanju običaja pradjedova.

Slavko Žebić

Dubravko Kopilović
iz Ivankova

su stihovi došli odjednom, prošle zime, negdje u veljači, i učinilo mu se kako to možda i nije nešto, pa je uputio molitvu Bogu. I krenulo je. Stihovi su sipali kao »snig srid zime«, a on je uzeo tamburu i odmah skladao. Tako je krenula i prva pjesma, »Bunjevac sam, hrvatskog sam roda, katolik sam virujem u Boga«.

»Rodio sam se i odrastao u Vinkovcima, oblačio se i momčio šokački, lumpovao sa Šokcima i pivao šorovima vinkovačkim, a tada sam prvi put shvatio da nisam Šokac i to sam rekao ocu. Dado, mi smo Bunjevci! Mislim da je to

mogu vam reći koliko toga imam, ali evo snimio sam prvi CD s 13, odnosno 12 pisama i bunjevačkim kolom, jer zarekao sam se, kada sam shvatio da sam Bunjevac, da će na momemu prvome albumu biti bunjevačko kolo. Sve te pisme ja sam i uglazbio, jednostavno uzmem tamburu u ruke i pisma ide, i to je to«, kaže Dubravko.

Dubravko se zarekao da će ga na prvom albumu pratiti ponajbolji hrvatski glazbenici i desilo se. Aranžmane, produkciju i snimanje potpisuje vrsni hrvatski glazbenik *Ivica Gruja Ićo*, a prateći bend su Slavonski dukati iz Semeljaca. No,

Zbrajaju se rezultati

Završila špica turističke sezone na Jadranu

Najnoviji podatci Hrvatske turističke zajednice o broju dolazaka i ostvarenih noćenja za prvih sedam mjeseci ove godine zvuče zadovoljavajuće i u skladu s predviđanjima

Kilometarske automobilske kolone, koje su se prošlog vikenda protezale od Jadrana prema unutrašnjosti Hrvatske, označile su kraj ovogodišnje turističke špice i početak posezone, a to je prigoda kada se

Dalmacija. Tako je na području četiri dalmatinske županije zabilježen porast u dolascima od 1 posto, te 3 posto porast u noćenjima. Pri tom su poraste dolazaka i noćenja u prosjeku od 2 do 9 posto zabilježile Splitsko-dalmatinska te

5 posto manje Francuza i 4 posto manje Mađara. Riječ je o tržištima koja su Hrvatskoj tradicionalno najbitnija, s kojih se godinama ostvaruju najveći prihodi. Ove je godine i Nijemaca došlo 1 posto manje, no oni su ostvarili 6 posto više noćenja, što je ipak značajnija brojka za hotelijere, jer o njoj ovisi prihod, u konačnici i dobit koja se od turizma ostvari, a ona je ove godine premašila 7 milijardi eura. Od novih tržišta najznačajnije je rusko, s kojeg je ove godine stiglo 93 tisuće turista, gotovo dvostruko više, dok je zabilježen i veliki povratak Poljaka na Jadran, 31 posto više od prošle godine. Nizozemci su također nastavili s povratkom i dvoznamenkastim porastom, brojka od 193 tisuće je za 13 posto veća nego lani, a Slovaci su dospjeli na deseto mjesto inozemnih emitivnih tržišta. Zanimljiva su i tržišta Skandinavije. Švedana je stiglo 93

znaju oni koji se za odmor odlučuju u rujnu, jer su cijene noćenja u hotelima niže od 20 do 40 posto nego u udarnim terminima krajem srpnja i početkom kolovoza, a i temperatura mora zadržava se iznad ugodnih 20 stupnjeva.

Tako, ako ste primjerice odlučili posjetiti Istru početkom rujna ove godine, u porečkom hotelu »Laguna Molindrio« noćenje u dvokrevetnoj sobi s pogledom na more i balkonom iznosi 355 kuna po osobi za polupansion, a u razdoblju srpanj-kolovoz isti pansion iznosio je 555 kuna. U hotelu »Dražice« na Krku u špici sezone cijena dvokrevetne sobe iznosila je 550 kuna, a u posezoni isti aranžman plaća se svega 360 kuna. Identična situacija je duž cijele jadranske obale, pa čak i u dubrovačkim hotelima, iako u Dubrovniku sezona zapravo nikad ne prestaje, pa je tako dubrovački hotel »Excelsior« u prvom tjednu rujna već gotovo popunjen.

počinju zbrajati i prvi rezultati. Najnoviji podatci Hrvatske turističke zajednice o broju dolazaka i ostvarenih noćenja za prvih sedam mjeseci ove godine zvuče zadovoljavajuće i u skladu s predviđanjima. Tako nam službena statistika govori kako je hrvatski Jadran u prvih sedam mjeseci ove godine posjetilo 5,9 milijuna turista, što je povećanje od 2 posto u odnosu na prošlu godinu te istovremeno porast broja noćenja od 5 posto. Takvim su povećanjima najviše doprinijeli strani turisti kojih je bilo 4,75 milijuna, ili 2 posto više, a ostvarili su 27,1 milijun noćenja, što je 6 posto više nego lani.

Za razliku od stranih turista u ljepotama Jadrana je u istom razdoblju ove godine uživalo 788,6 tisuća domaćih turista, 2 posto više nego lani, ali je u noćenjima ostvaren pad od 1 posto – zabilježeno je 3,5 milijuna noćenja.

NAJBOLJI TURISTIČKI POSJET: Promatrano po jadranskim regijama najbolji turistički posjet, odnosno porast dolazaka, bilježi

Šibensko-kninska županija, dok su Zadarska i Dubrovačko-neretvanska imale nešto manje dolazaka i noćenja, u prosjeku od 1 do 3 posto. U Istri je u prvih sedam ovogodišnjih mjeseci boravilo po 1 posto manje turista, ali su ostvarili najznačajnije poraste noćenja u odnosu na isto razdoblje prošle godine, za 10 posto.

No, pogledamo li strukturu dolazaka turista prema zemljama, dolazimo do saznanja da se s hrvatskom turizmu najvažnijih i najvećih tržišta uglavnom bilježe minusi, koji se nadoknađuju s novih i zanimljivih tržišta kojih je sve više, ali koja su prilično nestabilna i na čijim se projekcijama teško može graditi dugoročna politika. Za primjer ćemo u obzir uzeti samo podatke o broju dolazaka, koji nisu presudni, ali su dovoljno indikativni i na temelju kojih se može vidjeti da je u Hrvatsku u prvih sedam mjeseci, u odnosu na lanjsko razdoblje, došlo 6 posto manje Talijana, 5 posto manje Čeha, 4 posto manje Austrijanaca,

tisuće, 8 posto više nego lani, slično je i s Norvežanima i Dancima, a lijepo je i vidjeti brojku od 68 tisuća Španjolaca, koji su posjetili Hrvatsku ove godine.

POSEZONA: Premda je vrhunac turističke sezone iza nas vrijeme za godišnje odmore na Jadranu ni izbliza nije završilo. Najbolje to

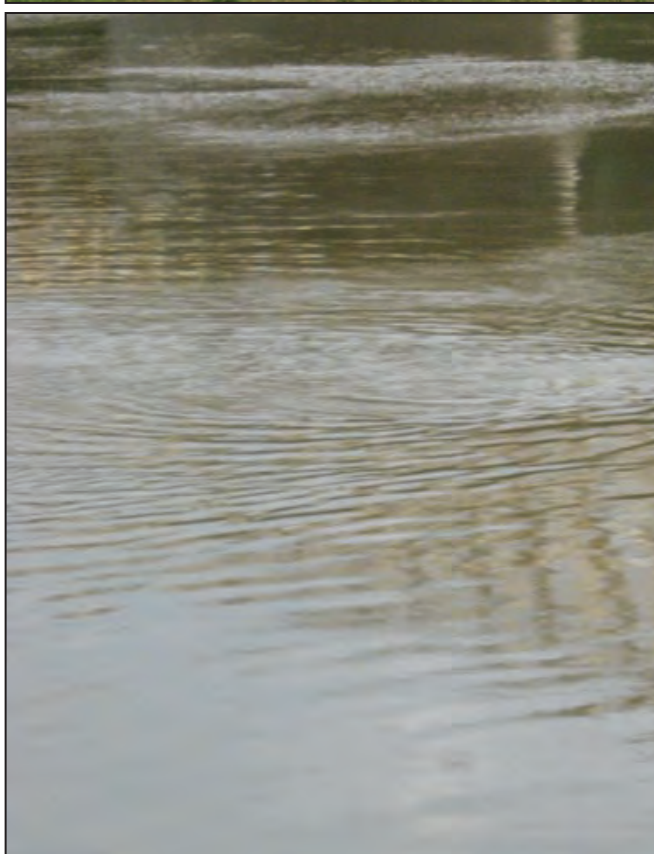
Pokraj ovih značajno nižih cijena u posezoni, izbjegnutih velikih gužvi i još uvijek toplom moru, i meteorolozi u svojim prognozama najavljuju topli rujn bez većih pogoršanja vremena, što dodatno treba ohrabriti sve one koji se tek spremaju na ljetovanje.

Zlatko Žužić

Rijeka ljepotica

Tisa

Napisao i fotografirao: Dražen Prčić

Lijeva pritoka Dunava, rijeka Tisa, izvire u Istočnim Karpatima (Ukrajina), gdje nastaje od Crne i Bijele Tise. U Dunav se ulijeva kod Titela, a teče kroz Mađarsku i Srbiju. Ukupna dužina ove rijeke ljepotice je 966 km, od čega 197 km otpada na našu zemlju. Njezine najpoznatije pritoke su: Samoš, Šajo, Bodrog, Kereš, Begej i Zaltica, te najveća Moriš. Plovna je na dužini od 532 km, a za veće brodove od Sente do Titela. Fotografije koje možete vidjeti na ovoj prigodnoj reportaži načinjene su jedne subote, na šetalištu uz obalu Tise u Senti. Objektivom fotoaparata učinjen je pokušaj oslikavanja ljepote jedne velike tekuće vode, te određeni detalji iz »uhvaćene« svakidašnjice. Jer, rijeke teku svojim nezaustavljivim tokovima, na njima plove veće ili manje brodice, hrabriji kupaci uživaju plivati u njejoj osvježavajućoj vodi, a strpljivi ribiči uvijek nastoje uhvatiti poneku ribu iz njezinih dubina. Za one koji, jednostavno, samo vole uživati u blizini Tise izgrađena je lijepa šetnica, kao dio ovoga vojvodanskoga grada koji leži uz njene obale. U biti, ovisno o osobnim afinitetima, svatko može pronaći svoj način uživanja u ovoj velikoj rijeci. Potrebno je samo doći do nje, a ona će već svojim čarima znati prodrijeti do vašega srca. Provjerite, možda već ovoga ili sljedećega vikenda i podarite sebi i svojim lijepi dan na čistom zraku, uz rijeku ljepoticu. Tisu.

U susret ovogodišnjem »HosanaFestu«

Samo naprijed

Osim domaćih izvođača, na trećem po redu festivalu hrvatskih duhovnih pjesama, nastupit će izvođači iz Hrvatske te Bosne i Hercegovine

Festival hrvatskih duhovnih pjesama »Hosana Fest 2008« održat će se po treći puta u Subotici u nedjelju 7. rujna, u Dvorani sportova, pod geslom »Dajmo Bogu ono najbolje od sebe«. Idejni tvorac ovog festivala i predsjednik organizacijskog odbora »HosanaFesta« je vlč. dr. Marinko Stantić s kojim smo razgovarali o festivalu.

»Još dok sam studirao na Bogosloviji u Zagebu, išao sam na 'Uskrs fest' i maštao kako bi bilo lijepo da na njemu sudjeluje i netko iz Subotice, odnosno Subotičke biskupije«, započeo je priču velečasni Marinko. »Godine 2004. sam zamolio Nikolu Jaramazovića da napiše pjesmu za Antoniju Pluković i ona je sudjelovala na 'Uskrs festu'. Organizirali smo i pun autobus mladih hodočasnika, odnosno navijača, koji su podržali Antoniju. Godinu iza toga na istom festivalu sudjeluje Marija Jaramazović, koja osvaja treće mjesto. To je bilo veliko oduševljenje među svima nama, jer ipak je to jedan veliki uspjeh. Te godine na susretu mladih mnogi su pokazali zainteresiranost za ovaj festival i pitali kako bi i oni mogli ići u Zagreb? Odgovorio sam da nećemo ići u Zagreb, već ćemo donijeti 'Uskrs fest' kod nas. Mladi su se oduševili, a ja sam razmišljao što sam to rekao? Bila je to volja

Božja i pozvao sam jedan uži tim organizacije, iznio im svoju ideju, te smo tražili način kako to organizirati. Te 2005. godine nismo organizirali festival, jer sam želio da to odmah bude na jednoj visokoj razini, jer smatram da nekim eksperimentiranjem i zadovoljavanjem minimumom doista možemo Boga omalovažavati. Dakle, imali smo godinu dana pripreme za sam festival i 3. rujna 2006. godine počinjemo s prvim festivalom u 'Jadranu', koji je izazvao veliko interesiranje. Time smo sebe zadužili da moramo ići samo prema naprijed, nikako nazad. Za prvi festival je bilo zainteresirano više od 260 ljudi, koje je 'Jadran' mogao primiti, tako da smo sljedeći festival premjestili u Dvoranu sportova. Iskreno, očekivao sam da će na drugom 'Hosana festu' biti oko 400, najviše 500 ljudi u gledalištu, te sam kamermanima zabranio da snimaju publiku, odnosno prazne tribine. Međutim, brojka od 2000 ljudi me je potpuno iznenadila i čuo sam da su poneki sjedili na stepenicama, a ne na sjedalima, jer nisu imali mjesta. I ove godine će se festival održati u Dvorani sportova, jer nas broj publike jednostavno tjera na to«.

Prošle godine je na »HosanaFestu« napravljena iznimka zbog broja prijavljenih pjesama. Pravilnik ovog festivala nalaže da se odabire 15 pjesama s pravom natjecanja, no to je prošireno na 20 pjesama. Taj broj je dosta zakomplicirao organizaciju, stoga se ove godine vraća na standardni broj od 15 pjesama, mada je bilo više pjesama koje su zaslužile ulazak na festival. Već je prvi »HosanaFest« postao međunarodni, a takav je i ove godine, jer osim domaćih izvođača dolaze i izvođači iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Sudionici dolaze iz sljedećih mjesta: Blato-Korčula, Bizovac-Osijek, Nuštar-Vinkovci, Podstrana-Split, Kamen-Split, Zagreb, Jajce, Sombor, Subotica i Bački Monoštor.

Na pitanje kakav je način glasovanja ove godine, velečasni Marinko odgovara: »Imamo četiri nagrade – nagradu stručnog žirija, nagradu publike, nagradu za najbolji tekst i glavnu nagradu, koju izabiru sami izvođači. Prošle godine je glasovanje doista dugo trajalo, a sada ćemo skratiti na taj način što će se na pauzi ubaciti ocjene od 1 do 7. Javno će se čitati tri

najveće ocjene 8, 10 i 12, tako da ćemo vrlo brzo doći do pobjednika. Publika neće glasovati u dvorani, već telefonskim putem. Od 1. do 5. rujna slušatelji će imati prigodu čuti pjesme s ovogodišnjeg 'HosanaFesta' na Radio Mariji, Radio Miru iz Međugorja, koji se inače sluša po čitavom svijetu, Radio Vancouveru u Kanadi, a pregovaramo i s Hrvatskim katoličkim radiom i hrvatskom Radio Marijom. Sabrat ćemo ocjene slušatelja iz svih ovih država i dobiti konačni rezultat«.

Stručnu komisiju za odabir skladbi činili su profesori glazbe: Marijana Crnković, Zorica Stojanov i Đuro Molnar, dok su stručnu komisiju za odabir tekstova činili: vlč. Marjan Vukov, diplomirani teolog, profesorica književnosti Zora Čujić i pučki pjesnik Antun Kovač. Gosti festivala su klapa iz Petrovaradina i zbor mladih iz Subotice, koji će prikazati kraću predstavu o životu mladih danas.

Z. Gorjanac

Predsjednik organizacijskog odbora »HosanaFesta« vlč. dr. Marinko Stantić

Smještaj sudionika

Velečasni Marinko Stantić želi i ovim putem uputiti poziv Subotičanima da, ukoliko su u mogućnosti, osiguraju smještaj za sudionike od popodnevnih sati 6. rujna do završetka festivala. Zainteresirani se mogu javiti tajnici Saneli Kolar na telefon: 064/2054780.

Novi svezak »Klasja naših ravni«

Novi svezak »Klasja naših ravni«, dvobroj 7.-8., 2008. donosi ulomke iz romana *Vladimira Bošnjaka* i *Ivana Balenovića*, prozu *Mladena Šimića*, *Milivoja Prčića*, *Dražena Prčića* i *Dejana Ušumovića*, radove *Nace Zelića*, *Andrije Kopilovića*, *Nevenke Nekić*, *Đure Vidmarovića*, *Đure Frankovića*, *Alojzija Stantića*, *Matije Evetovića*, *Olge Šram* i dr.

Likovnjaci na koloniji u Breškama

Josipa Križanović i *Rudolf Sedlar*, članovi Likovnog odjela HKK »Bunjevačko kolo« iz Subotice, sudjelovat će na Međunarodnoj likovnoj koloniji »Breške 2008.«, koja se od 31. kolovoza do 6. rujna održava u istoimenom selu na vrhu Majevice. To je već peto sudjelovanje »likovnjaka« na ovoj prestižnoj bosansko-hercegovačkoj koloniji. Kolonija će ove godine okupiti slikare iz – BiH, Hrvatske, Mađarske, Slovenije i Srbije. Organizator je HKD »Napredak« iz Tuzle.

Zatvorene 59. dubrovačke ljetne igre

Spuštanjem festivalske zastave Libertas s Orlandova stupa ispred Serkve sv. Vlaha u ponedjeljak zatvorene su 59. dubrovačke ljetne igre, piše Hina. Tijekom 47 festivalskih dana – od 10. srpnja do 25. kolovoza – u programu je sudjelovalo više od dvije tisuće umjetnika iz 30 zemalja, a izvedena su 84 programa - 39 dramskih, 27 glazbenih, sedam folklornih, tri operna i osam popratnih na ukupno 16 scenskih prostora – 39 dramskih, 27 glazbenih, sedam folklornih, tri operna i osam popratnih.

Ovogodišnje Dubrovačke ljetne igre i njihove programe vidjelo je oko 60 tisuća posjetitelja. Posljednjega dana na terasi tvrđave Revelin nastupio je ansambl »Kremerata Baltica«, a na Boškovićevoj poljani prikazan je Držićev »Skup« u režiji *Ivice Kunčevića*.

Dubrovačke ljetne igre reprezentativan su međunarodni glazbeni, scenski i plesni festival, koji se održava u gradu stoljetnoga civilizacijskog naslijeđa. Bogat kulturno-umjetnički program izvodi se u jedinstvenom ambijentu zatvorenih i otvorenih scenskih prostora renesansno-baroknoga Dubrovnika.

Dubrovačke ljetne igre utemeljene su 1950., a od 1956. godine učlanjene su u Europsku udruhu festivala (EFA – European Festivals Association).

Premинуo Juraj Novosel

U subotu, 23. kolovoza, u Tuzli u 78. godini života preminuo je *Juraj Novosel*, istaknuti profesor, kulturni djelatnik, dugogodišnji urednik »Hrvatskog glasnika« i tajnik HKD »Napredak« u Tuzli.

Rođen je 1930. u Banšćici, Gornja Stubica. U Zagrebu je završio Klasičnu gimnaziju i Filozofski fakultet. Od 1959. godine radio je na Tehnološkom fakultetu i na Univerzitetu u Tuzli do umirovljenja 1993.

Radio je na obnavljanju rada hrvatskih društava: HKD »Napretka«, Hrvatskoga doma, HSD »Zrinski«.

Od obnove rada HKD »Napredak« u Tuzli bio je jedna od glavnih karika i duša ove podružnice, a svojim društvenim angažmanom zadužio je ne samo Društvo već i cijelu Tuzlu.

Za svoj dugogodišnji rad dobio je brojna priznanja i nagrade.

»Susret Šokadije« u Baču

U povodu obilježavanja 320. obljetnice doseljavanja Hrvata Šokaca iz Soli u Bač, a u organizaciji HKUPD »Mostonga«, danas (petak, 29. kolovoza) će se u Baču održati manifestacija »Susret Šokadije«. Pokraj domaćina u programu će sudjelovati – HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega, KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, KPZH »Šokadija« iz Sonte, HKUD »Vladimir Nator« iz Sombora, KUD »Mladost« iz Bača, KUD »Jan Kolar« iz Selenče, KK »Mustang« iz Ravnog Sela, KUD »Kolo« iz Donje Bebrine (Republika Hrvatska), »Šokačka grana« iz Osijeka, KUD »Bizovac« iz Bizovca (Republika Hrvatska) i HKD »Napredak« iz Tuzle (BiH).

I ova će manifestacija biti održana pod logom projekta »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688 – 2008«.

I. A.

Predstavljanje knjige »Rémenyiszikrák« Mirka Kopunovića

U petak, 29. kolovoza, u Vinskom dvoru na Hajdukovu bit će predstavljena knjiga pjesama »Rémenyiszikrák« *Mirka Kopunovića*. Riječ je o mađarskom prijevodu njegovog pjesničkog prvijenca »U iskrama nade«, objavljenog prošle godine. O knjizi će govoriti prevođitelj *Matija Molcer* i književnik *Tomislav Žigmanov*. Medijator je novinar *Đorđe Dragojlović*. U okviru predstavljanja bit će priredena i izložba kipara *Mihály Soósa*. Početak je u 17 sati.

Književna večer Vojislava Sekelja u Subotici

Književna večer *Vojislava Sekelja* održat će se u iduću petak, 5. rujna, u Domu DSHV-a (Beogradski put 31) u Subotici. O djelu ovog subotičkog pjesnika i pisca govorit će *Tomislav Žigmanov*, *Zlatko Romić* i *Mirko Kopunović*. Početak je u 19 sati. Organizator književne večeri je Hrvatski ženski forum »Cro-Femina«.

Predstavljanje knjige »Buket za staru damu...«

U okviru obilježavanja Dana grada, večeras (petak, 29. kolovoza) u Velikoj vijećnici Gradske kuće bit će održana Tribina o europskoj prošlosti i budućnosti grada Subotice i predstavljanje knjige »Buket za staru damu...«. Sudjeluju: *Teofil Pančić*, *Mirko Grlica*, *Mario Liguori* i *Zora Čujić*. Moderator je *Vesela Laloš*. Organizator tribine je Udruga za zaštitu i razvitak okruženja i graditeljskog naslijeđa »Protego« iz Subotice. Početak je u 19 sati.

Nenad Nestorović – Nestor, akademski slikar iz Brčkog

Sve velike rijeke iz provincije nastaju

*Prvi put sam na ovim prostorima i sigurno da ovo, još meni nedoživljeno, neviđeno, budi osjetila koja se poslije odražavaju na slikama * Kolonija je dobro organizirana. Sudjeluju i akademski slikari, slikari amateri, samouki. Upoznali smo se, sprijateljili i taj koncept miješanja slikara donosi dosta dobrog, novih vrijednosti, spoznaja, izlaganja ideja s kojima se možemo složiti ili ne*

Razgovarao: Mirko Kopunović

Akademski slikar iz Brčkog *Nenad Nestorović – Nestor* rođen je u Visokom 1957. godine. Srednju likovnu školu za primijenjenu umjetnost završio je u Sarajevu, da bi potom u istom gradu nastavio i završio Likovnu akademiju u klasi profesora *Milorada Unkovića*. Radi kao nastavnik u I. osnovnoj školi u Brčkom. Dva puta je samostalno izlagao – u Brčkom i Šamcu, a sudjelovao je na pedesetak skupnih izložaba.

Kako ste se našli na Likovnoj koloniji Bunarić?

Po prvi put sam na ovoj likovnoj koloniji a došao sam po preporuci moga prijatelja akademskog slikara *Zvonimira Marića* iz Brčkog. Kad mi je govorio kako se rad odvija na salašu, prisjetio sam se djetinjstva, mene dječaka iz provincije, koji svoj put, svoje mjesto traži u središtu. Razbijajući taj svoj provincijski kompleks, sazrijevajući, spoznajući što sam, tko sam, što hoću i mogu, uvijek se sjetim onih

velikih riječi da sve velike rijeke nastaju iz provincije.

Četvrti je dan kolonije. Radili ste na salašu i na Paliću. Vjerojatno se dojmovi o koloniji još sređuju...

Prvi put sam na ovim prostorima i sigurno da ovo, još meni nedoživljeno, neviđeno, budi osjetila koja se poslije odražavaju na slikama. Poseban je doživljaj, impresija, vidjeti, osjetiti Palić; on je poseban izazov i taj specifikum će se sigurno vidjeti na slikama, a oni koji poznaju slikarski jezik, koji znaju čitati sliku, reći će je li to dobro ili loše.

Iskustvo sa slikarima s kolonije...

Kolonija je dobro organizirana. Sudjeluju i akademski slikari, slikari amateri, samouki. Upoznali smo se odmah, sprijateljili i taj koncept miješanja slikara donosi dosta dobrog, novih vrijednosti, spoznaja, izlaganja ideja s kojima se možemo složiti ili ne. Akademski slikari ne mogu se zatvarati u svoje krugove, to može biti opasno, čak

destruktivno, moraju se stvarati nova iskustva, doživljavati drugačiji svijet, vidjeti što se dešava kod drugih, saslušati nove ideje, doživjeti tuđu osobnost i tako stvarati novoga sebe, ostvarivati svoje želje, ciljeve, izgrađivati svoju osobnost, slikati, a svaka slika oslikava nas same.

U slikarstvu se izražavate na različite načine, služite se različitim tehnikama...

Učenjem zanata u srednjoj školi, poslije nadogradnjom na akademiji, naučite služiti se različitim tehnikama i njih ne treba odbacivati, njima se treba služiti, pa tako ja i danas volim slikati uljem, akrilom, suhim pastelom, akvarelom... Teme koje oslikavam su razne, asocijativne, gotovo uvijek u apstrakcijama, pa tako na mojim slikama pokraj prirode možete vidjeti ptice, ribe... Često svojim djelima ne dajem nazive, time ih pokušavam učiniti otvorenim gledatelju. Pokušavam gledatelja »uvući« u

sliku, dati mu mogućnost da on u svojim mislima nastavi taj rad, da on bude dio te slike, da je doživi i osjeti radost tog osamljenog stvaranja.

U Brčkom su aktivna tri nacionalna društva: »Prosvjeta«, »Preporod« i »Napredak«. Suraduju li oni?

Ako se čovjek ne bavi politikom, politika se bavi njime. Zatvarati oči pred tom činjenicom ravno je sljepilu. Svim je društvima od strane Vlade omogućeno baviti se svojim nacionalnim interesima i ona to čine. Koliko suraduju, nisam baš najbolje upoznat, ali se rado odazivam pozivima koji dolaze iz bilo kojega društva, trudim se dati najbolje od sebe, a tako se zapravo predstavlja svoj narod.

Jesu li zacijeljene ratne rane?

Te rane sporo prolaze ali se zacjeljuju. U Brčkom se živi normalno. Prvo se počelo trgovati, potom su umjetnici i sportaši suradnjom nastavili popravljati odnose. Ljudi se ne smiju dijeliti po nacionalnosti. Ljudi su dobri ili loši, a loše ne treba uvijek tražiti u drugome.

Završava se kolonija. Ostavili ste nekoliko radova...

Da, uradio sam jedno ulje, dva akrila, a sad do završetka namjeravam raditi akvarele. Ta me tehnika opušta i uvijek je ostavljam za kraj kolonije.

Ovdje sam stekao nova poznanstva, prijatelje. Lijepo smo se družili, dobro radili.

Bio sam u Subotici, vidio znamenitosti. Impresioniran sam kako ste uspjeli sačuvati staru jezgru.

Drago mi je što sam mogao slikati na ovom salašu i vjerujem da se mi ljudi moramo vratiti prirodi. Priroda nije ni stara ni mlada – ona se stalno obnavlja i mi je moramo njegovati, čuvati, jer ćemo samo tako i sebe očuvati. Rado ću se odazvati pozivu za rad na sljedećim kolonijama u Subotici. ■

Na likovnoj koloniji »Bunarić«:
Nenad Nestorović

Izložba slika Ruže Tumbas u Starom Žedniku

Pasteli s motivima sakralnih objekata

U prostorijama restorana »Zvonko« u Starom Žedniku, prošle je srijede, 20. kolovoza, otvorena izložba slika Ruže Tumbas, poznate amaterske slikarice koja je prošle godine proslavila 50 godina svojega stvaralaštva. Iako je najpoznatija po slikama s motivima salaša, ovom je prigodom predstavljen izbor od dvadesetak njezinih pastela s motivima sakralnih objekata. U »sumaglici« prepoznatljivoj za stil ove slikarice, na slikama su prikazane župne crkve s područja Subotice i Sombora, ali i nekoliko križeva krajputaša. Povjesničarka umjetnosti Olga Šram je istaknula kako se radi o tehnički podjednako dobro urađenim slikama sa svim umjetničkim elementima koje jedno likovno djelo podrazumijeva. »Gledajući njezine slike imamo jedan kvalitetan osjećaj, dubok emotivni odnos prema svakom djelu koje gradi«, rekla je Olga Šram. O značaju prikazivanja sakralnih objekata kao i svojem osobnom doživljaju crkava u mladosti govorio je mons. dr. Andrija Kopilović. Na naširoko prepoznatljiv opus ove autorice podsjetio Josip Horvat, predsjednik Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo«, ustvrdivši kako je ona umjetnica prepoznatljiva i laiku i likovnom kritičaru i kolegi.

Nazočne je ispred MZ Stari Žednik pozdravio predsjednik Mirko Ostrogonac, a na otvorenju izložbe, između ostalih, bio je nazočan i dogradonačelnik Subotice Pero Horvacki. Inače, ista je izložba priredena nedavno u Đurđinu, u sklopu tamošnje proslave Dužijance.

D. B. P.

S otvorenja izložbe: Josip Horvat, Olga Šram, mons dr. Andrija Kopilović, Ruža Tumbas i Mirko Ostrogonac

Alojzije Malagurski

Sviđa mi se izložba i drago mi je da se ovakvo što organizira u našem mjestu. Ne bi bilo loše da toga bude i više, te da mladi vide malo kulture.

Martina Ostrogonac

Izložba mi se dopada. Mislim da bi trebalo bi biti više ovakvih kulturnih sadržaja u našem mjestu, osobito za nas mlade.

Marga Sudarević

Prvi put u životu sam na izložbi, jer dosad nisam imala vremena za takve stvari. Izložba je prekrasna, a osobito mi se sviđa slika na kojoj je naša žednička crkva. Možda zato što sam iz Žednika, iako sam u svim ovim crkvama mahom bila.

Mira Malagurski,

članica Odjela za kulturu u Mjesnoj zajednici

Zadovoljstvo nam je što je izložba privukla puno ljudi, među kojima se mogu vidjeti sve generacije. Potpuno odgovarajući izložbeni prostor u Žedniku nemamo, tako da koristimo onaj u Domu kulture i ovaj ovdje prostor. Očito je da odziv publike pokazuje kako interesovanja ima i kako treba raditi na organizaciji i nekih drugih sličnih dešavanja.

Dragan Crnobrić, nastavnik likovne kulture

Ruža Tumbas je poznato slikarsko ime na ovim prostorima. Sve slike imaju svoju umjetničku vrijednost, ali mene se najviše dojme slike na kojima su sakralni motivi kombinirani s motivima pejzaža. Tu je najviše dočarana atmosfera, a kod nekih ima i nešto od tzv. sfumata. S druge strane, ove njezine slike su i dragocjen dokument o sakralnim objektima Subotice i okolice.

Zvonko Todorovski, »Vjetrovi Lampeduze«, Zagreb, Naklada Lukom, 2007.

Oda plovidbi

Knjiga je namijenjena prvenstveno onim čitateljima koje zanimaju jedrenjaci, brodogradnja i povijest, jer je fabula u njoj u drugom planu. Roman, koji je označen kao pustolovni, ne nudi previše događaja niti razgranatu fabulu, stavljaajući je u drugi plan

Piše: Đurđica Stuhlreiter

Od prošle godine u Osijeku se dodjeljuje »Nagrada Anto Gardaš« za najbolji roman ili zbirku priča za djecu i mlade. Prve je godine nagradu dobio Šime Storić za roman »Mačke se uvijek dočekaju na noge«, dok je najboljim proznim djelom objavljenim u 2007. proglašen roman »Vjetrovi Lampeduze« Zvonka Todorovskog.

Zvonko Todorovski (1960.) rođen je u Prizrenu. Osnovnu i srednju školu pohađao je u Varaždinu i Koprivnici, a studij filozofije u Zagrebu. Crta stripove i ilustracije, a uz to se profesionalno bavi grafičkim dizajnom. Stripove je izlagao na desetak samostalnih i više skupnih izložbi. Napisao je romane: »Mirakul od mora«, »Prozor zelenog bljeska«, »Mrlje«, »Mandarač« i »Plavi trubač«. Piše scenarije za animirane filmove i stripove te autorske radio-igre i radio-drame za djecu. Romani su mu bili dramatizirani za radio. Član je DHK.

»**POMORSKI ROMAN**«: U obrazloženju za dodjelu nagrade žiri je istaknuo »kako je riječ o pustolovnom romanu iz pomorskog života koji, osim što ima tečno ispričanu priču, za fino tkanje mudro i bez dociranja koristi hrvatsku pomorsku graditeljsku baštinu, baš onu koju smo tako lako prepustili zaboravu. Zahvaljujući autorovoj znatiželji i inventivnosti izumrlj hvarski jedrenjak pelig dobio je u 'Vjetrovima Lampeduze' pravi spomenik koji nikakva crvotočina neće izjesti. Pisac umješno prepleće priču iz davnih vremena s dvojbom suvremena dječaka, ne dopuštajući da nas doza nadnaravnog odvuče predaleko od realnosti«. Objašnjavajući motive nastanka ovog, kao i ostalih romana, autor je u nekoliko navrata naglasio kako je želio stvoriti novi žanr u hrvatskoj književnosti. O njemu govori kao o »žanru pomorskog romana«,

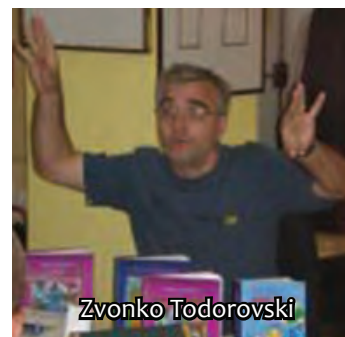
kojeg zasigurno zemlja bogate pomorske tradicije poput Hrvatske i zaslužuje. Tako je i glavna tema »Vjetrova Lampeduze« putovanje na jedrenjaku što otvara mogućnosti za brojne pustolovine.

DVIJE PARALELNE PRIČE:

Roman se sastoji od dvije paralelne priče, a njihovu poveznicu čine more i pomorska prošlost. Prvu priču iščitavamo u dnevniku suvremenog dječaka, koji se našao na prvom pravom raskrižju svoga života, pred pitanjem - što upisati nakon osmogodišnje škole, kuda usmjeriti svoj život? Drugu priču čini fikcijsko svjedočanstvo Frane Maroevića o zanimljivom putovanju na Lampeduzu i nazad, koje dječak čita. Ono mu pomaže pri

odluci da se upiše upravo u pomorsku školu, a suvremenog čitatelja vodi u vrijeme i na mjesta kakvih više nema.

Knjiga je namijenjena prvenstveno onim čitateljima koje zanimaju jedrenjaci, brodogradnja i povijest, jer je fabula u njoj u drugom planu. Roman, koji je označen kao pustolovni, ne nudi previše događaja niti razgranatu fabulu, stavljaajući je u drugi plan. U njemu dominiraju majstorski oslikani detalji, a more koje život znači pretvara se u glavni lik. Stoga je dobro ocijenjeno kako ovu knjigu mogu čitati i odrasli, a na nekim se mjestima čini kako će oni biti i među daleko brojnijim čitateljima ovog romana.

Zvonko Todorovski

POVRATAK U PROŠLA

VREMENA: Taj spoj nekadašnjeg i današnjeg preko vječnoga mora, koje ni u jednom vremenu ne gubi svoje značenje, odlike su ovog dječjeg romana, koji s jednakom radoznalošću mogu čitati i odrasli. Neće požaliti, jer, kako već netko reče, »on je priručnik o brodogradnji i vjetrovima«, o kojima smo učili u školi i zaboravili, te »oda plovidbi«, o kakvoj samo rijetki u mladosti nisu sanjali.

Suvremena hrvatska književnost za djecu i mladež dobila je ovim romanom djelo kakvo se ne može pročitati svaki dan. Zanimljivo će biti pratiti kako će ga doživjeti mladi čitatelji, koji prednost daju drugim oblicima komunikacije, a čitanje ne drže najzanimljivijom zabavom. »Vjetrovi Lampeduze« pretpostavljaju povratak u prošla vremena i daju prioritet vrijednostima koje su se danas gotovo izgubile. Oni traže i poseban odnos prema povijesti i angažiranu komunikaciju s jednim od onih dijela koja nemaju previše razumijevanja za današnji užurbani tempo života. Za nadati se je kako će čitatelje knjizi privući i činjenica da je »ona i priručnik o brodogradnji i vjetrovima, i oda plovidbi«.

Za Zvonka Todorovskog, kontinentalca odraslog uz Dravu, more je »neiscrpno nadahnuće za stvaranje i življenje«, a pri čitanju »Vjetrova Lampeduze« nit vodilja može nam biti neki od citata o moru i plovidbi, primjerice onaj koji kaže »kako na zemlji postoje tri vrste ljudi: živi, mrtvi i oni što plove po moru«.

Jezični savjetnik

O imenima i prezimenima

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Prvo pravopisno pravilo koje smo usvojili zasigurno je ono da se imena, prezimena i nadimci ljudi pišu velikim početnim slovom. S tim pravilom nemamo problema, ali treba li napisati prvo ime ili prezime, o tome bi se dalo ponešto napisati. U Hrvatskom školskom pravopisu čiji su autori Babić, Ham, Moguš pronalazimo pravilo: »Prvo se piše ime, a onda prezime.« Stoga ćemo reći: Autori Hrvatskoga školskoga pravopisa su Stjepan Babić, Sanda Ham i Milan Moguš.

Ponekad je, zbog abecednoga reda, potrebno prvo navesti prezime. Tada pravilo kaže: »Ako pišemo prvo prezime, a potom ime (zbog abecednoga reda ili drugog razloga), poslije prezimena stavljamo zarez: *Gaj, Ljudevit; Mažuranić, Antun...*« Zarez pišemo kako bismo upozorili na ovakav neuobičajeni redoslijed riječi.

Pravilno je muška prezimena, dvostruka imena ili nadimke pisati

bez spojnice, na primjer: *Andrija Kačić Miošić, Ivan Goran Kovačić, Marin Držić Vidra*, dok se ženska dvostruka prezimena povezuju spojnicom: *Vesna Škare-Ožbolt, Ivana Brlić-Mažuranić*.

Uobičajeno je da se muška imena bilježe inicijalima, a ženska se ispisuju u cijelosti: *D. Tadijanović, I. Sanader*, ali: *Vesna Parun, Jadranka Kosor*.

Imena, prezimena i nadimci su

po vrsti riječi imenice, a imenice su promjenjive riječi. No, ipak ne sklanjamo sve dijelove. Pravilo kaže da se svi dijelovi kojima se imenuju muške osobe sklanjaju. Stoga treba reći:

- Imala sam čast upoznati Dragutina Tadijanovića.

- Ovo je godina Marina Držića Vidre.

- Djelo Andrije Kačića Miošića »Razgovor ugodni naroda slovin-

skoga« napisano je u osamnaestom stoljeću.

Kada je riječ o ženskim imenima i prezimenima pravilo je nešto drukčije, naime, ženska se imena sklanjaju, a prezimena ostaju u nominativu. Na primjer:

- Pročitala sam zbirku pjesama »Zore i vihuri« poznate hrvatske pjesnikinje Vesne Parun.

- Prema knjizi Ivane Brlić-Mažuranić snimljen je animirani film.

Iznimku od ovoga pravila čine prezimena koja završavaju na -a, ona se sklanjaju kao imenice ženskoga roda koje završavaju na -a.

Na primjer:

- O nastupu *Tereze Kesovije* pisale su sve novine.

Za pisanje ovoga savjetnika ideju mi je dao župnik koji svake nedjelje kaže rečenicu sličnu ovoj:

- Sveta je misa služena za pokojne: *Josip Glavaš, Ana Ivić i Ivan Banić*.

Umjesto:

- Sveta je misa služena za pokojne: *Josipa Glavaša, Anu Ivić i Ivana Banića*.

Kako se ovo pravilo često krši, upamtite da se muška imena i prezimena sklanjaju, a kod ženskih se sklanja samo ime.

Hrvatska matica iseljenika

Poziv hrvatskim izdavačima iz iseljeništva

Hrvatska matica iseljenika poziva sve nakladnike, knjižare i pojedince da sudjeluju na Izložbi nakladničke djelatnosti iz hrvatskog iseljeništva, koje će se održati od 12. do 16. studenoga 2008. u sklopu prestižne međunarodne izložbe knjiga u Hrvatskoj pod nazivom Interliber, koji po 31. put priređuje Zagrebački velesajam. Prijave knjiga – autora iz redova hrvatskog iseljeništva očekujemo do 10. rujna 2008.

Potvrde vaših prijava za Izložbu s popisom knjiga dostavite na e-mail adresu vesna@matiss.hr.

Za Izložbu se mogu prijaviti nakladnici i pojedinci iz svih

područja ljudske djelatnosti od književnosti do različitih znanstvenih djelatnosti, te izdavači udžbenika namijenjenih hrvatskim školama u iseljeništvu i to

na jezicima domicilnih zemalja u kojima žive Hrvati i građani hrvatskog podrijetla diljem svijeta. Na Izložbi na ZV bit će prezentirana i dosadašnja nakladnička dje-

latnost Hrvatske matice iseljenika. Očekujemo vaše prijave za Izložbu.

Ravnateljica HMI
Danira Bilić

Katolički martirologij u Vojvodini (4.)

Mučenja i ubojstva

Donosimo popis, nakon Drugog svjetskog rata ubijenih biskupijskih i redovničkih svećenika, redovničke časne braće, te po jednog bogoslova i redovnice, koji su rođeni u Vojvodini ili su djelovali u njoj. Popis je rađen prema knjizi don Ante Bakovića »Hrvatski martirologij u XX. stoljeću« s određenim nadopunama i ispravkama.

Piše: Tomislav Vuković

10. O. Ferdinand Gassmann – Subotička biskupija. Rođen je u Prigrevici 12. srpnja 1914. godinu,

O. Ferdinand Gassmann

teologiju je studirao u Zagrebu i Njemačkoj, a nakon toga fiziku i matematiku. Nakon što je 1938. zaređen za svećenika Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda, obavljao je različite dužnosti da bi ubrzo postao gvardijan samostana u Bjelovaru. Partizani su ga 28. studenoga 1945. strijeljali u Bjelovaru.

11. Pál Gencel – Srijemski vikarijat Đakovačke biskupije. Njega u svojim istraživanjima spominje Matuska navodeći samo mjesto župnikovanja – Irig, bez bilo kojih drugih podataka.

12. Károly Gulyás – Subotička biskupija. I uz njega Matuska spominje samo župu Budisavu, što iziskuje sustavniju potragu za njegovim biografskim podacima.

13. Pavao Gvozdanović – Grkokatolički egzarhat u Srbiji i

Crnoj Gori. Rođen je 16. ožujka 1892. u Brezovici kod Jastrebarskog, školovao se u Zagrebu, gdje je diplomirao na Bogoslovnom fakultetu. Za svećenika Križevačke biskupije, koja je pokrivala cijelo područje bivše Jugoslavije od Slovenije do Makedonije, zaređen je 1916. Pastoralno je djelovao u Piškorevcima u Slavoniji i u Svetoj Nedjelji, a nakon toga je imenovan župnikom u Berkasovu kod Šida. U srpnju 1943. nasilno je odveden od kuće, mučen i ubijen negdje u šumi Lipovica u Srijemu.

14. Anton Haug – Subotička biskupija. Rođen je 12. svibnja 1890. u Srbobranu, gimnaziju i teologiju je završio u Kaloči, gdje je i zaređen za svećenika 22. lipnja 1913. Bio je kapelan u Krušćiću, Bačkoj Palanci, Karavukovu i Subotici, a 1927. imenovan je tajnikom Apostolske administrature u Subotici. Godine 1930. postao je župnik u Čonoplji a nakon završetka Drugog svjetskog rata sa skupinom Nijemaca uhićen je i odveden u zloglasni logor »Svilara« kod Srijemske Mitrovice, gdje je umro od gladi 15. srpnja 1945.

15. Krizosztom Körösztső – Subotička biskupija. Rođen je 1909. u Pečuhu u današnjoj Mađarskoj, u franjevački je red stupio 1925. godine, što znači da je kao redovnik pripadao tamošnjoj franjevačkoj provinciji. Za svećenika je zaređen 1932. i dolazi u Novi Sad, gdje obavlja dužnost gvardijana u novosadskome samostanu. Partizani su ga 23. listopada 1944. odveli s ostalim mađarskim zarobljenicima na tzv. Ratni otok

Ubojstvo u samostanu

Domaći su partizani župnika u Maranovićima na otoku Mljetu Dragutina Kiša, prema svjedočenju očevidaca, najprije strašno mučili a onda s još petoricom mještana 19. listopada 1943. ubili u nekadašnjem benediktinskom samostanu sv. Marije na Velikom jezeru na Mljetu, na mjestu na kojem se danas nalazi hotel »Melita«. Potom je župnu kuću u Maranovićima preuzeo mjesni odbor Komunističke partije.

Krizosztom Körösztső

na Dunavu i tamo ga dan ili dva kasnije ubili.

16. Dragutin Kiš – Subotička biskupija. Rođen je 16. rujna 1906.

Dragutin Kiš

u Stanišiću, gimnaziju je završio u Subotici a bogoslovski studij u Đakovu. Za svećenika je zaređen 1930. godine, prelazi potom u Dubrovačku biskupiju i postaje župnik u Maranovićima na otoku Mljetu. Domaći su ga partizani, prema svjedočenju očevidaca, najprije strašno mučili, a onda s još petoricom mještana 19. listopada 1943. ubili u nekadašnjem benediktinskom samostanu sv. Marije na Velikom jezeru na Mljetu, na mjestu na kojem se danas nalazi hotel »Melita«. Potom je župnu kuću u Maranovićima preuzeo mjesni odbor Komunističke partije.

17. Josef Knapp – Zrenjaninska biskupija. Rođen je 13. siječnja 1912. ali nije poznato mjesto njegova rođenja. Za svećenika je zaređen 1936. nakon čega djeluje kao kapelan u Kikindi i Beloj Crkvi. Župnik u Glogonju postao je 1940. a 30. listopada 1944. partizani iz Srijema, najvjerojatnije iz zloglasne Srijemske letjeće brigade, uhitili su ga skupa s 46 sumještana. Vezani žicom istjerani su iz sela, skinuti do gola i istoga dana strijeljani nedaleko Glogonja.

18. Sándor (Kosztolányi) Koppányi – Subotička biskupija. U svojim ga istraživanjima navodi Matuska bez konkretnijih biografskih podataka, uz jednu opasku – da je »nestao iz Sombora«.

19. Gáspár Kopping – Subotička biskupija. Uz njegovo ime Matuska je samo zapisao »župnik, Temerin«.

(Nastavlja se)

Šaljite podatke

Mole se svi zainteresirani da nove podatke, dokumente, sjećanja, slike, ispravke, dopune, prijedloge i dr. u vezi feljtona pošalju na e-mail adresu: tvukovic@glas-koncila.hr Autor se javno obvezuje sav sredi materijal, koji će biti zajedničko djelo svih katoličkih vjernika, poslati i hrvatskome i mađarskom katoličkom izdavaču u Vojvodini.

Piše:

mons. dr. Andrija Kopilović

Uspni se na moja leđa i ja ću te sigurno voditi

Hod s povjerenjem

Polako završava vrijeme godišnjih odmora. Zadnji je tjedan školskih praznika. Za tjedan dana se počinje iz početka. U susretima i slavljinama puno toga smo doživjeli. Sada treba skupiti rezultate. Treba postaviti pitanje tko i kako dalje?

Naša zajednica je ovog ljeta imala priliku doživjeti vrlo lijepe trenutke zajedništva, no, nije izostao ni po koji bolni »ubod«. Kako doći do onih koji će još bolje i dalje objedinjavati našu zajednicu? Na ovo razmišljanje došla mi je zgodno u ruku jedna zanimljiva priča. Želim je podijeliti s vama.

STRAH I TAMA: Neki je kralj imao tri sina i kada se osjetio starim zaželio je svu svoju vlast predati sinovima da on vidi, dok je živ, kako će se ponašati. Međutim, u svojoj mudrosti nije htio ostaviti odjednom vlast trima da se ne bi posvađali, nego je odlučio: – Koji mi od vas trojice zna odgovoriti što je na kraju svijeta tomu ostavljam da prvi vlada kraljevstvom. Najstariji je sin Gideon odmah pošao na put. Cijeloga se života odlikovao time da je imao malo povjerenja u drugoga, bilo da se radilo o osobama ili stvarima. Išao je polako s velikom vojskom, ali odlučan da će doći do cilja. Nakon duga putovanja našli su se pred nekim velikim stablom koje je pozvalo najstarijeg sina i rekli mu: – Tamo kamo ti ideš veoma je hladno. Trebat će ti mnogo drva za ogrjev. Uzmi ova moja sjemena i ona će ti darovati drva, koja će ti poslije trebati. – On postane još ljući i posiječe stablo i razbaca sjeme. No, neka je sila odgovorila pa su drva od stabla nestala, samo se vidjelo malo pepela. Nastavio je put. Postajalo je sve hladnije i hladnije. Došli su do gologa bijelog pokrivača i kamo bi god krenuli dočekao bi ih led. Nije bilo druge nego se vratiti kući. Kada je došao objasnio je: – Ondje gdje završava svijet postoji samo hladnoća i pusti nenaseljeni led, čiji se kraj ne nazire. – Dan poslije pošao je na put srednji sin Gaston. Njega je cijeli život pratio strah. Rastao je u pozadini kraljevske sigurnosti te se nikada nije oslobodio osnovnoga straha i od obična mraka. Njegovo je objašnjenje bilo sasvim jednostavno i brzo: – U redu. Odmah putujem tako da bih stigao ondje gdje završava svijet, prije nego padne noć. – Na svoje je kočije privezao tisuću najbržih konja u cijelomu kraljevstvu i počne ih udarati da trče što su mogli brže. To je činio posebno napravljenim velikim i dugim kožnim bičem. Ubrzo je pretrčao onaj led, a iza leda pojavio mu se veliki ponor u kojemu je prepoznao noć koja mu je počela dolaziti u susret. Prišao mu je jedan albatros sa svojim velikim i jakim krilima i predložio mu: – Ako želiš doći do svjetla moraš ući u tamu. Uspni se na moja leđa i ja ću te sigurno voditi! – Bio je previše strašljiv da bi mogao dati potvrđan odgovor. Nije ga ni saslušao dokraja. Okrenuo je svoju kočiju i trkom se uputio prema svomu kraljevskom boravištu. Svoje je stajalište opravdao: – Svijet završava u jednoj velikoj provaliji u kojoj caruje i kraljuje noć i tama. Dalje se ne može.

Nikada u životu ni-

sam vidio toliko svje-

tla kao kroz vrata gdje

završava ovaj svijet.

– Stari se kralj dignuo

na noge i zaključio:

– Hod s nepovjere-

njem završava i vodi

na led, hod u strahu

vodi u noć, a hod s

povjerenjem vodi

prema svjetlu. Be-

njaminov hod je ono

što sam želio. On će

od vas prvi upravljati

mojim kraljevstvom,

jer se za to spremio i

pripremio. On će vas

povesti prema svjetlu

svojom odvažnošću i

svojim povjerenjem.

– Isus je put povje-

renja koji vodi prema

svjetlu.

POVJERENJE VODI K SVJETLU: Sljedećega se dana uputio najmlađi sin Benjamin. Sa sobom nije vodio ni konje ni konjanike. Pošao je na put sam i to pješice. Išao je bez žurbe, sve je razgledavao, svemu se divio i slušao svaki šum prirode. Kada se približio velikomu ledu naišao je na pepeo velikog stabla i na razbacano sjemenje koje je njegov najstariji brat u ljutnji razbacao. Odmah je pokupio sjemenje te ga polako i pažljivo posijao po zemlji kao pravi vrtlar. Poslije umornoga rada došao je i zasluženi počinak. Zaspao je. Kada se probudio Benjamin nije znao ni koliko je sati ni koji je nadnevak. Samo je vidio da je za to vrijeme naraslo jedno veliko stablo i nekoliko manjih. Odsjekao je nekoliko grana i upalio vatru. Ogrijao se i zahvalno nastavio put s mnogo više pouzdanja i hrabrosti. Prešao je ledeno područje i došao do provalije gdje ga je čekao veliki albatros. Stara velika ptica predložila je Benjaminu isto što i njegovu bratu prije. Srce je malo jače lupalo, ali je prijedlog prihvatio, popeo se na leđa ptici, koja ga je s dva tri jaka zamaha krilima podigla u zrak i gotovo odmah zaronila u tamu provalije. Išlo se naprijed, a da se ništa nije vidjelo, tako se stiglo i na kraj noći. Velika je ptica spustila Benjaminu pred vrata kraja svijeta. Kada su se ona otvorila on je ondje sve vidio. Sve mu je bilo svjetlije, jasnije i ljepše nego što mi svaki dan gledamo, a osim toga sve je to za njega u svoj ljepoti bilo i novo.

Želio je svom snagom početi prema svjetlu ali je bio svjestan da je obećao ocu vratiti se i sve mu ispričati. Vraćao se teška srca, ali je obećanje ocu nešto preveliko da bi se smjelo izigrati. Uzeo je rukovet svjetla i ponio ga sa sobom.

Vratio se ocu u palaču i jednostavno rekao: – Nikada u životu nisam vidio toliko svjetla kao kroz vrata gdje završava ovaj svijet. – Stari se kralj dignuo na noge i zaključio: – Hod s nepovjerenjem završava i vodi na led, hod u strahu vodi u noć, a hod s povjerenjem vodi prema svjetlu. Benjaminov hod je ono što sam želio. On će od vas prvi upravljati mojim kraljevstvom, jer se za to spremio i pripremio. On će vas povesti prema svjetlu svojom odvažnošću i svojim povjerenjem. – Isus je put povjerenja koji vodi prema svjetlu. On je put koji nas dovodi Bogu.

Ne ostaje mi ništa drugo nego zaključiti da je povjerenje jedini put koji vodi prema svjetlu. Ima onih koji oko nas siju tamu, ima onih koji su sve »postavili na led«, no ima i onih koji vjeruju drugima i imaju povjerenje u ljude. Nama je još i lakše ako smo vjernici pa imamo povjerenje u Boga i onoga koji je postao čovjekom – Isusa Krista. Kroz njega vidimo vrijednost čovjeka kao bića povjerenja. Dakle, trebamo ići dalje mimo leda i tame na krilima povjerenja u svjetlost koja prosvjetljuje naše putove. Ta svjetlost povezuje, raduje, objedinjuje i razgoni tamu, te otapa led. ■

Zajednički posao tesara i tišljera

Trbuh kućanstva

*Zajedničkim poslom tesari i tišljeri su gradili smještajne kapacitete za smještaj i čuvanje žita i kukuruza **

*Brašno se čuvalo u posebnim sanducima, izrađenim samo za tu namjenu **

U selu postoji još svega nekoliko relativno dobro očuvanih ambara

Piše: Ivan Andrašić

Čardak

Izgradnjom i »zatvaranjem« kuće, ulaganjima nije bio kraj. Svaki pravi domaćin prvo je morao razmišljati o prehrani u tim vremenima uglavnom brojne obitelji. Osnovu prehrane tvorio je kruh, a od mesa, u manjem obujmu, svinjetina i dobrim dijelom ovčetine. Gušći i pačji paprikaši bili su rezervirani za »svetac i nedilju«. Kokoši su se držale mahom radi jaja.

ŽITO NA SUHOM: Kruh se nije kupovao, kućanice su ga pekle u ranije opisanim zidanim pećima. Nije se kupovalo ni brašno, na meljavu se nosilo vlastito žito. Mljelo se najviše u Doroslavu, gdje je postojao nadaleko poznati mlin, rjeđe u Stapar, Svilojevu i Sent Ivanu, današnja Prigrevica. Kako se žito poslije žetve nije prodavalo, a lakše se čuvalo od brašna, trebalo ga je smjestiti negdje u suho. Za tu namjenu gradila su se drvena spremišta – ambari. Naziv ambar potječe od turske riječi »anbar«, koja označava skladište. Ambar se gradio bez temelja. Osnova, odnosno kostur od debljih greda postavljao se na okomito ukopane trupce, tako da je pod ambara bio uzdignut od tla oko pola metra, kako bi se žito zaštitilo od noćne vlage, odnosno jutarnje rose, a isto tako i od jakih ljetnih pljuskova, koji su u dvorištima često izazivali prave male poplave. Na podni kostur užljebljivale su se okomite grede s već izdubljenim

žljebovima, koje su se pričvršćivale pantima. U žljebove su se slagale i ušvršćivale deblje daske, tzv »fosne«. Nakon dovoljne visine izgradnje zidova postavljale bi se vezne grede i rogovi. Na rogove bi se ukucavale letve i ambar bi se pokrивao biber-crijepom. Svi ovi radovi bili bi izvedeni bez uporabe tada skupocjenih čavala, materijal bi se učvršćivao pomoću žljebova, a ukoliko je bilo neophodno i drvenim klinovima. Crijep »biber« je stari građevinski crijep, s jedne strane zaobljen a s druge, ravne strane, ima izbočinu kojom se drži za krovnu konstrukciju. Na »kibli«, trokutastom prednjem dijelu ispod krova, ugrađivala bi se vrata, kroz koja bi se u ambar ubacivalo, a kasnije po potrebi i izvlačilo žito. Ovisno o svojem materijalnom statusu, domaćin bi osigurao potrebno drvo. Najbolja bi bila hrastovina, no, rabilo se svako tvrdo drvo, a siromašniji domaćini su gradili ambare i od čamovine, pa čak i od crvene vrbe. Kukuruz se čuvao u klipu, u čardaku ili na tavanu.

DVA TIPRA ČARDAKA: U ranijoj fazi gradnja čardaka je bila jako jednostavna. Ovisno o potrebama domaćina, određivale bi se dimenzije i po njima bi se u zemlju paralelno ukopalo četiri, šest ili osam obično bagremovih stupova, koji bi se u razini poda užljebljivanjem poprečno spajali gredicama. Uzdužno bi se spajali uko-

Ambar izgrađen 1883. godine

Tavanac

so postavljenim tesanim gredama, na koje bi se s unutarnje strane prikucavale na pol cijepane bagremove motke. Na gornjoj razini izradila bi se najjednostavnija krovna konstrukcija, a sukladno mogućnostima domaćina, čardak bi se pokrивao kukuruzovinom, slamom, trskom ili biber-crijepom. Gradila su se dva tipa čardaka. Obični, prethodno opisani ili »na kat«, odnosno čardak bi se nadograđivao iznad drvenih, a u kasnijoj fazi i ozidanih svinjaca. Kako je u ovom slučaju bio potreban jedan krov za svinjac i čardak i na taj način se štedio materijal, a svinje su imale i bolju toplotnu izolaciju. U kasnijoj fazi gradnje imućniji domaćini su, zbog povećane proizvodnje imali potrebu i za pojačanim smještajnim kapacitetima. U tu svrhu rabili su tavanaki prostor nadograđenoga, gospodarskoga dijela kuće. Kako u gospodarskim prostorijama nije bila potrebna toplotna izolacija, nisu se gradili klasični stropovi. Na poprečne noseće grede s gornje strane su se ukucavale cijepane bagremove motke, a kod imućnijih domaćina letve, tako da je njihov međusobni razmak bio »dva prsta«, kako bi se osiguralo provjetravanje i sušenje kukuruza, a klipovi, opet, ne bi mogli propadati kroz šupljine. U zidovima bi se, malo ispod razine poda tavanca, odnosno ispod stropa, ostavljali četvrtasti otvori kako bi se pojačao protok zraka, odnosno kako bi uvijek bilo propuha. Nažalost, danas u selu postoji svega nekoliko dobro sačuvanih ambara, a tavanaca i čardaka je veći broj i u uporabi su. A oni nostalgici reći će kako ni današnja žita i kukuruz nisu poput onih starih, dobrih, slatunjavih sorti, kako su brašna kratka, te se ne daju »misiti i ote-zat« poput onih koja su imale naše bake, prabake i ... a ni »ukiselo gibanice« nisu što su bile.

Alkoholizam (III. dio)

Piše: dr. Marija P. Mandić

Dugotrajni ili kronični alkoholizam je progresivna, potencijalno smrtonosna bolest koja se odlikuje neprestanom žudnjom za alkoholom, povećanom tolerancijom na njega, tjelesnom ovisnošću o njemu te gubitkom kontrole nad njegovom potrošnjom. Tjelesna ovisnost o alkoholu može ali i ne mora biti očigledna drugima. Tako dok se neki kronični alkoholičari jako napiju te to postane očigledno svima u njegovoj okolini, drugi se pak dovoljno izvježbaju i odaju dojam da izlaze na kraj sa svakodnevnim poslovima na gotovo normalan način. U prethodna dva broja upoznali smo se sa alkoholizmom kao bolesti ovisnosti i pijanstvom koji predstavlja njegov akutni oblik. U ovom broju ćemo nešto više reći o bolestima koje alkoholizam nosi sa sobom i posljedicama njegove dugotrajne i neumjerene uporabe. Suvišno je još jednom naglasiti kako posljedice alkoholizma nisu samo tjelesne nego nekada i mnogo teže i to duševne, društvene, socijalne, ekonomske i druge.

Alkoholizam dovodi do niza tjelesnih tegoba, uključujući hipoglikemiju, bubrežna oboljenja, oštećenje mozga i srca, proširenje krvnih žila u koži, kronični gastritis i upalu pankreasa (gušterače). Alkoholizam može također dovesti do impotencije kod muškaraca, oštećenja fetusa kod trudnice te povećane opasnosti od raka grla, jednjaka, želuca, pankreasa. Budući da se alkoholičari rijetko primjereno, zdravo i redovito hrane, vjerojatno je da će imati manjak nekih hranjivih tvari. Osobe koje puno piju u pravilu imaju oštećenu

funkciju jetre, a od 5 slučajeva kod najmanje jednog se javlja ciroza. Krenimo redom...

CIROZA JETRE: Kako se alkohol prerađuje u jetri, ona je najizloženija oštećenjima, a štete mogu biti nepopravljive. Tako kod alkoholičara u ranim fazama pijenja najčešće dolazi do razvoja »masne jetre« kada su stanice jetre ispunjene nenormalnim masnim tkivom što povećava jetru. Sledeći stupanj oboljenja jetre je »alkoholni hepatitis« kada stanice jetre natiču, upale se i odumiru te samim tim funkcija jetre počinje drastično opadati. Krajnji stadijum bolesti jetre kod alkoholičara je ciroza jetre kada se na mjestima propalih stanica stvara nekorisno ožiljkasto tkivo koje ometa protok krvi kroz jetru. Tada jetra otkazuje, a posljedice toga su najčešće fatalne. Bolesna jetra ne može pretvarati prikupljeni glikogen u glukozu i tako smanjuje sadržaj glukoze šećera u krvi, pa dolazi do hipoglikemije i posledično do malaksalosti, čestih nesvestica i nestabilnosti pri hodu. Također, oštećena jetra nedovoljno čisti krvotok i nedovoljno uklanja lijekove, alkohol i mrtve crvene krvne stanice, ne može proizvoditi žuč (za probavu masti), protrombin (za zgrušavanje krvi i sprečavanje modrica) i albumin (za održavanje zdravih stanica) te tako nastaju krvarenja, otoci nogu, trbuha i na kraju smrt. Alkohol u jetri onemogućuje proizvodnju enzima uključenih u probavu, pa organizam teže iskorišćava masnoće i bjelancevine, a otežana je i apsorpcija A, D, E i K vitamina. Smanjena proizvodnja enzima uzrokuje i proljev.

RAZARANJE MOZGA: Čak i umjereno uzimanje alkohola djeluje na spoznajne sposobnosti, dok velike količine onemogućuju opskrbu mozga kisikom, što je mogući uzrok »zacrnljenja« ili alkoholne amnezije tijekom pijanstva. Tako stanice mozga propadaju, mozak se razara i umno propadanje alkoholičara, u kojem su udružene upale živaca, polineuritis i vrlo izražena slaboumnost (demencija). Simptomi tog stanja su amnezija, gubitak kratkotrajnog pamćenja, dezorijentiranost, halucinacije, dvoslike, gubitak kontrole mišića. Može nastati i agresivnost, antisocijalno ponašanje, depresija i tjeskoba. Alkohol i depresija izrazito su povezani. Mnogi depresivni ljudi mogu postati alkoholičari jer neraspoloženje i tjeskobu pokušavaju »izliječiti alkoholom«. Pritom, mnogo toga u životu alkoholičara djeluje na povećanje depresije i lošeg raspoloženja, pa se stvara zatvoreni krug iz kojeg je teško pobjeći. Osim ovoga često je kod alkoholičara izražena i alkoholna ljubomora ili alkoholna paranoja i alkoholna halucinoza u kojoj bolesnik pri punoj svijesti čuje glasove koji ga obično grubo prekorijevaju zbog načina života i ponašanja. Alkoholna mahovitost ili delirium tremens bolest je koja obično nastaje poslije prekomjernog pijenja i prestanka pijenja – nemir, tjeskoba, noćni strah, znojenje, proljevi, drhtanje ruku, prvi su znaci. Nakon njih pojavljuju se vidne halucinacije, uz vrlo izraženu podložnost utjecajima drugih, a bolesniku se često i prividaju događaji iz svakodnevnice. Nakon nekoliko dana zapada u dubok san

iz kojeg se budi čiste svijesti i bez sjećanja na bunilo. Delirij je često izazvan nekom tjelesnom bolešću, posebice upalom ili ozljedom, te općom iscrpljenošću. Delirium tremens opasno je stanje i bolesnika treba svakako liječiti u bolnici

OD MUČNINE DO ČIRA: Goleme količine alkohola mogu dovesti do upala u ustima i ždrijelu, te želucu, pa čak i izazvati rak u tim dijelovima probavnog sustava, posebice kod alkoholičara koji puše. Posljedice alkoholizma mogu biti žgaravice, mučnina, gastritis i čir. Želudac kroničnog alkoholičara gubi sposobnost primjerenog pomicanja hrane i izbacuje je u dvanaesnik, tako da dio ostaje u želucu. Zbog toga je probava loša, a često je i povraćanje. Alkohol, također, može izazvati upalu i probleme u crijevima.

ALKOHOL I ŽENE: Kod žena su učinci pijenja alkohola pogubniji nego kod muškaraca. Uz druge zdravstvene probleme, uključuju i poremećaje menstrualnog ciklusa i nestanak seksualne želje, čak i sterilitet. I kod muškaraca mogu izazvati isti problem, kao i impotenciju o kojoj smo već govorili. Žene koje piju tijekom trudnoće riskiraju zdravlje nerođenog djeteta. Alkohol prolazi kroz posteljicu i u krvi djeteta isti je postotak alkohola kao i u krvi majke. Djeca čije majke često ili mnogo piju tijekom trudnoće mogu imati ozbiljne poremećaje. Kod djece nastaju niska porođajna težina, tjelesne deformacije, srčane mane, deformacije zglobova i udova, te mentalna retardacija. Alkoholizam pojačava i mogućnost spontanog pobačaja, te mrtvorodenog djeteta.

Poštovani čitatelji,
U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici. Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na: hrvatskarijec@tippnet.rs

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

 551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

Učenici na odmoru u Selcu

Morske radosti

U ranim jutarnjim satima 10. kolovoza stotinu djece iz hrvatskih odjela s učiteljima krenulo je u kamp hrvatskog Crkvenog križa u Selcu. Ovo putovanje je bila prilika za sklapanje prijateljstava između djece iz – Subotice, Male Bosne, Đurđina, Tavankuta, Sombora, Sonte, Bačkog Monoštra. Skupa s djecom iz osnovnih škola putovale su i učenice prvog hrvatskog odjela Gimnazije »Svetozar Marković« iz Subotice, a njih je vodio profesor *Zoran Nagel*. Tjedan dana proveli smo u kupanju, druženju, šetnjama, a sudjelovali smo i u raznim sportskim aktivnostima, kao što su – rukomet, nogomet, aerobik, odbojka, badminton, košarka i škola plivanja, koju su mnogi uspješno svladali. U popodnevним radionicama upoznali smo se s problemom trgovine ljudima uz pomoć crtanih i dokumentarnih filmova. Imali smo i priliku iskazati svoju kreativnost praveći darove za svoga »tajnog prijatelja«. Svaku večer smo imali zanimljiv program, koji smo uz pomoć voditelja sami pripremali, a najuspješniji su bili nagrađeni. Posljednjeg dana dobili smo diplome za sudjelovanje u sportskim aktivnostima i nagrade za najurednije kućice. Odmoreni, puni energije i zadovoljni zbog ugodnog odmora krenuli smo svojim kućama. Na rastanku je skliznula i po koja suza, što je znak kako će se naša prijateljstva razvijati i nadalje.

Ana I. i Elizabeta N.K.

Grgo i Marija Grunčić, vrhunski kuhari

Jela koja »imaju dušu«

Cijeli život posvećen pripremanju kvalitetne hrane

Piše: Dražen Prčić

»Vila Viktorija«

»Vila Viktorija« nalazi se u neposrednoj blizini »Zoo-vrta« na Paliću i godinama, od svog prvoga otvaranja 1991. godine, svojim gostima nudi vrhunske gastronomske specijalitete i jela spravljana u kombinaciji tradicionalne bačke (vojvođanske) i internacionalne kuhinje. Bogato međunarodno iskustvo godina provedenih u dalekoj Švedskoj preneseno je »naše tanjure« zahvaljujući snazi nostalgije, koja je bila jača od života u tuđini. Povratkom obitelji Grunčić u rodnu Suboticu i otvaranjem restorana na Paliću najveći grad na sjeveru Bačke dobio je respektabilni restoran sposoban ugostiti i najprobirljivije sladokusce i gurmane. Kulinarsku priču dugu više od pola stoljeća saslušali smo i zapisali u njihovoj »Vili Viktoriji« jednog prijedpodneva u vrijeme ručka.

»Početak bavljenja naše obitelji kulinarstvom i ugostiteljstvom započeo je moj pokojni brat Albe, nadaleko poznatiji pod nadimkom Babel, koji je davne 1957. godine obavljao dužnost gradskog tajnika za turizam, a ja sam još kao mali dječarac počeo peći prve šnicle u ondašnjem Klubu umjetnika«, započinje priču Grgo Grunčić, također poznatiji po svom nadimku Gigo.

Gospođa Marija

»Moj suprug Marija, s kojom dijelim svoj život i našu kuhinju, odgovorno tvrdim, najbolja je kuharica na ovim našim prostorima«, ponosno naglašava Gigo Grunčić.

»Zatim je Babel otišao u Dubrovnik završiti Višu turističku školu, dok sam ja moje »školovanje« nastavio u brojnim kuhinjama u kojima sam radio i izučavao kuharsko-kulinarsku vještinu. Bilo je sve to do 1966. godine, kada sam se odlučio otići put daleke Švedske u kojoj sam skupa s mojom suprugom Marijom proveo dobar dio svoga života. Vrlo brzo sam se uspio »aklimatizirati« na život u Skandinaviji, ponajprije zato što je moj život ionako uvijek bio vezan isključivo za kuhinjske prostore, a oni su svugdje manje-više isti. Istina, u nekim trenucima nije bilo lako, ali uspjeli smo opstati i s vremenom otvoriti naš prvi restoran. U »našoj

kući« smo odlučili kombinirati našu izvornu, vojvođansko-bačku kuhinju sa skandinavskom kulinarskom kulturom, koja je posve drugačija – ponajprije po svojoj laganosti i znatno manjoj začinjenosti njihovih izvornih jela. Ali upravo to kombiniranje okusa, uz specijalitete kuhinje koje smo oduvijek sami prakticirali, ponajprije po pitanju posebnih preljeva i sosova, koji su oduvijek bili naš zaštitni znak, dovelo nam je brojne goste širom Švedske, koji su znali prelaziti i stotinjak kilometra radi gastronomskog užitka. U pripremi jela znali smo »ubacivati« dijelove i mađarske, francuske, ali i stare jugoslavenske kuhinje, a tradicionalna jela s ovih prostora (poput sarme ili punjene paprike) bila su neizostavni dio svakidašnjeg menua našega restorana. I upravo ta naša »obična« jela znala su najviše oduševljavati brojne ugledne goste naviknute na najviše standarde svjetske gastronomije. No, moram priznati kako našeg poslovnog uspjeha ne bi bilo da nismo oduvijek nastupali zajedno, obiteljski, a kada sloga zajedništva zavlada nema nikakvih prepreka na njenom putu. Na koncu našeg gastarbeiterskog rada u Švedskoj, naš restoran je dobio najvišu moguću kategorizaciju - 5 sunca i ušao u izbor 150 najboljih u ovoj skandinavskoj zemlji, a mnogi znameniti Švedani rado su dolazili i uživali u našim specijalitetima. A onda je početkom devedesetih godina prevladala nostalgija za rodnim krajem. Nekadašnji restoran »Crvene ruže« odavno je bio u našem vlasništvu, i pala je

Marija i Grgo Grunčić u kuhinji

Uređuje: Dražen Prčić

odluka o povratku kući. I tako je u rujnu 1991. otvorena 'Vila Viktorija', restoran koji je dobio ime po pokojnoj Babelovoj supruzi«, prisjećajući se Gigo Grunčić svojih »švedskih godina«.

»Dobrog kuhara krasi, prije svega, savesnost i potpuna predanost radu, što je oduvijek krasilo naš pristup ugostiteljskom poslu i uvijek smo nastojali dati maksimum u pripremi svakog naručenog jela. I po dolasku kući, te svih proteklih godina rada u našem restoranu, nastavili smo s kombiniranjem okusa srednjoeuropske kuhinje i uvijek nastojali biti na tragu 'dobrog, kvalitetnog obroka', na zadovoljstvo naših gostiju. Kuhar ne mora i sam biti gurman, ali mora posjedovati istančani ukus za svaki segment pripreme određenog jela, i uvijek točno znati što u kojem trenutku priprave nedostaje. Jednostavno se mora raditi 'iz duše', jer ako nema te predanosti niti jelo ne može imati kvalitetu najviše razine. Naravno, tajna dobrog i ukusnog obroka, osim potrebne neizostavne kulinarke

vještine, krije se i u kvalitetnom odabiru najboljih sastojaka, što je opet jedna posebna vještina koja se stječe, također, godinama. Svakidašnje i dalje osobno obavljam nabavu i prodavci na tržnici već dobro znaju kako kvalitetnu ponudu nikad ne mogu odbiti, osobito kada su u pitanju lijepi komadi domaćeg sezonskog povrća karakterističnog za naše podneblje. Priprema hrane započinje na tržnici, a završava u našoj kuhinji, koja je u biti cijeli naš život«, završava svoju kulinarску priču Grgo Gigo Grunčić, vrhunski kuhar. ■

Bački oval

»Jelo po kojemu je naš restoran nadaleko poznat je, zasigurno, tzv. bački oval, na kojemu se nalazi nekoliko vrsta mesa, pripremljenih po našoj specijalnoj recepturi.«

Bački oval

29. kolovoza 2008.

ITF Futures Subotica

VIP turnir parova

U organizaciji TK »Spartak«, u sklopu profesionalnog turnira ITF Futures Subotica, odigran je u subotu 23. kolovoza prigodni VIP turnir parova u kojemu su sudjelovali najbolji subotički tenisači veterani i osobe iz javnog života. U natjecateljskom dijelu natjecalo se 7 parova, a teniski boj vodili su između ostalih i: mađarski konzul, zamjenik ombudsmana, predsjednik TSV-a, boksački i squash šampion, arhitekt, predsjednik TK »Spartak«, tajnik TK »Palić 1878«, zamjenik predsjednika udruge hotelijera Srbije, glazbenik, priv. poduzetnik, ugostitelj, pisac i kirurg, a nakon »dramatičnih« i neizvjesnih borbi na teniskom terenu, uslijedilo je druženje uz večeru. Prva tri para osvojila su simboličke nagrade, a turnir bi trebao postati tradicionalan.

Uređuje: Dražen Prčić

Atletika

Srebrna Blanka

Skokom od 205 cm, hrvatska skakačica u vis Blanka Vlašić osvojila je srebrnu medalju na Olimpijadi u Pekingu. Samo jedan kiks, upravo na spomenutoj visini koju je njezina protivnica Thia Helebaut preskočila

iz prvog pokušaja, nepravедно joj je »uzeo« zlatnu medalju koja joj je po svim prikazanim skokovima i rezultatima tijekom cijele godine, posve zasluženno pripadala.

Olimpijada

Najviše medalja za EU

Kao samostalna država, najviše zlatnih medalja osvojila je Kina (51 – ukupno 100), dok je SAD na drugom mjestu (36 – 110), ali s obzirom da je Europska Unija zajednica zemalja, u takvom rasporedu ona zauzima apsolutno prvo mjesto s 87 zlatnih medalja – ukupno 280). Na Olimpijadi u Pekingu nastupio je rekordan broj zemalja, čak 204. Ukupno se 10.500 sportaša natjecalo u 28 sportova i 302 sportske discipline. Natjecanja su se održavala u 7 kineskih gradova na 31 borilištu, uz pomoć 70.000 volontera i 210.000 profesionalaca, zahvaljujući čijem angažmanu su Igre apsolutno uspjele. Sljedeći domaćin Olimpijskih igara je London 2012. godine.

Vaterpolo

Mađarska prva, Srbija treća

Po treći put uzastopno na olimpijskom vaterpolskom turniru najbolja je bila reprezentacija Mađarske (pobijedila u finalu SAD 14-10), dok je u borbi za broncu Srbija bila bolja od Crne Gore 6-4. Hrvatska je porazom od Španjolske 9-11, osvojila šesto mjesto.

ITF Futures Subotica

Naslov za Balazsa

Mađarski tenisač i prvi nositelj Attila Balazs pobjednik je ITF Futuresa Subotica koji je za nagradni fond od 10.000\$ igran na terenima TK Spartak u Dudovoj šumi. U finalnom susretu slavio je protiv

drugog nositelja turnira, Talijana Grassia, 6-4, 6-3 i osvojio pobjednički ček, kao i pokal namijenjen najboljem tenisaču turnira.

Hrvatska

Pet medalja

Hrvatski olimpijci osvojili su ukupno pet odličja na netom završenim Olimpijskim igrama i tako ponovili uspjeh iz Atene 2004. godine. U ukupnom poretку osvajača medalja Hrvatska je s 2 srebrne (Blanka Vlašić (vis) i Filip Ude (gimnastika)) i 3 brončane (Snježana Pejčić (streljaštvo), Martina Zubčić i Sandra Šarić (tae kwon do) zauzela 57. mjesto.

Srbija je na OI u Pekingu osvojila tri medalje: Milorad Čavić (srebro, plivanje), Novak Đoković (bronca, tenis) i muška vaterpolska reprezentacija (bronca).

Rukomet

Bez medalje

Porazima u polufinalu od Francuske (23-25), te u borbi za treće mjesto protiv Španjolske (29-35), rukometna reprezentacija Hrvatske nije uspjela obraniti naslov iz Atene 2004. godine, niti uzeti medalju na OI u Pekingu.

Eleonora Đoković–Wild, osvajačica srebrne olimpijske medalje

Osjećaj neopisiv riječima

Točno prije dvadeset godina našla sam se na olimpijskom podiju

Razgovor vodio: Dražen Prčić

U nedjelju, 24. kolovoza, svečano su zatvorene Olimpijske igre u Pekingu i još jedna najveća sportska manifestacija našeg planeta »pospremljena« je u nezaboravnu provijest. Točno dvadeset godina ranije, u Seolu 1988, košarkašica jugoslavenske reprezentacije *Eleonora Wild*, danas udano i *Đoković*, osvojila je srebrnu medalju i postala (i do današnjih dana, kao predstavica žensog roda, ostala) jedina rođena Subotičanka s olimpijskim odličjem. Upravo na sam dan zatvaranja, vratili smo vrijeme unatrag dva decenija i zapitali Eleonoru o njezinim olimpijskim sjećanjima.

Kakav je osjećaj biti sudionicom OI?

Osjećaj je jednostavno neopisiv riječima, jer se tako nešto mora doživjeti. Biti dio svjetskog sportskog miljea i nastupati na najvećem događaju, zauvijek ostaje neizbrisivo u najintimnijim osobnim sjećanjima.

Prošlo je već punih 20 godina od Seola 1988. i Olimpijade koja Vam je donijela srebrnu medalju u ženskoj košarci. Podsjetimo mlade čitatelje koja je to bila generacija jugoslavenske košarke.

Bila je to jedna od najuspješnijih generacija u povijesti jugoslavenske ženske košarke u kojoj sam imala čast i privilegij nastupati uz proslavljene igrачice svjetskog formata poput *Danire Nakić* (danas Bilić, ravnateljice HMI op. a), *Žane Lelas* ili jedne *Razije Mujanović*, te *Anđelije Arbutine* i ostalih suigračica koje su činile ekipu, koja je činila sami vrh tadašnje svjetske košarke.

Koju biste utakmicu izdvojili između svih odigranih na OI u Seolu 1988. godine?

Bez dileme bio bi to susret protiv Australije koji smo uspjeli dobiti minimalnom razlikom i pobjeda, zahvaljujući kojoj smo uspjeli izbo-

riti plasman u finale OI. Bila je to dramatična utakmica s puno obrata, ali smo na koncu mi slavile i osigurale srebrnu medalju.

Gledajući netom svršenu Olimpijadu kako ste se osjećali gledajući dodjele medalja i zasigurno se prisjećajući predivnih trenutaka Vaše sportske karijere kada ste i sami bili na podiju namijenjenom najboljima?

Svaki puta kada gledam dodjelu olimpijskih odličja kao da se vratim, bar na tren, u daleki korejski grad i vrijeme kada sam primala svoju srebrnu medalju. I uvijek prorade, na određeni način, emocije neraskidivo vezane uz moju sportsku prošlost i vrijeme koje sam provela između koševa.

Gdje ste sve tijekom aktivne reprezentativne i klupske karijere igrali?

Košarkom sam se počela baviti u rodnoj Subotici, s deset godina u matičnom klubu

Mater dvije djevojčice

Sportsko-igračke obveze Eleonora je zamijenila materinskim i danas je ponosna mama dvije djevojčice - Elene Marte i Adrijane, koje joj zaokupljaju gotovo svu pažnju.

Spartaku, za koji sam nastupala sve do svoje 16 godine, potom je uslijedio odlazak u beogradsku C. Zvezdu, gdje sam ostala do 22. godine. Iz Beograda sam se preselila u Miskolc (Mađarska), a potom je uslijedila Njemačka, gdje sam igrala za ekipe iz Berlina i Aschafenburga. Gotovo cijelu igračku karijeru provela sam na mjestu tzv. dvojke, igrajući na poziciji beka.

Koliko ste odigrali reprezentativnih susreta?

Debitirala sam 1986. godine protiv selekcije Mađarske, a potom sam do 1992. godine zabilježila oko 120 nastupa za državnu reprezentaciju.

Kada ste se službeno oprostili od aktivnog igranja košarke?

U svojoj 30. godini sam odlučila kako je došlo vrijeme za prestanak aktivnog igranja i od tada sam u košarkaškoj mirovini. Danas, u rijetkim prilikama ponekad zaigram na prigodnim turnirima »veteranki«, kada se ponovno nađem u društvu svojih nekadašnjih suigračica iz klubova i reprezentativne vrste.

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	FUZZI HLS	GRČKI BOG RATA	AMERICA NA LIZAMA NA KALITIL INNOVA	IVAN KLASNO	TRIMKO	ANINOVA IVITILAK NIA	BOLEBNIK OD KALARIE	DONLETI NA SVIT KOČNEM	KALEMS NAPOLJA- JEN EL VOJETA	OPERATIVNO OTVA- RANJE LLEBANIE MIDI	NEPOSREDA CINJENICA	RUBENJA KATERINA EKATERINA	LARA OCNILA
ŠPANJOL- SKA RUPA ČICA I GLUMICA													
VEŠTA VATRA					TRISKO I GRADIC I DINO BIONOVA KAL								
ROMILOV (TR)				TISLOU METARA -RIJALPAC									
DEKORIRAN CAR, STO- NIM TUNIS- TJE ASE- ROVICA					DOBRIC NANOC II ONČAVA U AFRIKI ISAMANOVI								
DURK		SAMARICA- NIN TESKA, NI IZUJEVA TINA											
PUKOVNIK CRADIC U UJEN						IGOR LUBEN -TISOK			ROK UČI NAPRANCI GRADU ITALI MEZERO				
ITALIJA			MAIA ULICA SLAVNA SANCUSKA GLUMICA								ITALIJA IZBOCINE KONNA UMORE		PITRI GLIVENO RUIKRO GLAZBALO
PRIRUČNIK REDAKCIJA NIGMATSKOG TJEDNIKA KVISKOTEKE	DUBIC TERKUCINE PISCI KNUJEN- NAC					BAR BOKSAČ CARNERA		PRIČNO CINO NAPISAN PROJANE A ŠKOVIC					
SPINOZINA ŽENKA					PRINANJE POSLOJE RUBRO MU BOKLINE DINAC								
KAYUJKA KOELLJA (PANGIRK)							IV VOJITELJ SILJAK GLUMICA ARNERO					JUSTIJA ŽENKI PLEVAČKI GLAS	
NAS NAPIN GGANT				GLUMICA VOLIĆ NAS SUKA NKOJA					OBAR ONČITI TIC				
KRISTINJE L KRIZMA										RASTAVNI VEZNIK PISKA ČJOCREBE			
CAMPER		ŽRANČA LLKA ANERCU									IGORSLAV NEPALIC RJEVAČ MISA		
PUKOVAC Z MILJU NASSA						PIRISKO PIERSOL PRIJATELJ NA TILJA POTTERA						PAIT ČOKVASKO BLOVD ITIAO	
IZASLANIK J MISLI							ZAPADNI MONDOOL ODJROD PAPILA ANDERSON						KONRAD KONRAUER
ŠTOPIKO BLOVD		NASA NEGACIJA -TONA			DOŠČANJE NA ŽIVOTU ITALIA								
ROČKOVA PAPINILJA CA U ERČO- TRONU								PIRKA J MOBLAVN					

Uredništvo Kviskoteke: 11000 Zagreb, Brijunska 11. Tel: 01 4811 1111. E-mail: kviskoteka@kviskoteka.hr. Web: www.kviskoteka.hr. Kviskoteka je časopis za ljubitelje križaljki i rebusa. Uredništvo Kviskoteke: 11000 Zagreb, Brijunska 11. Tel: 01 4811 1111. E-mail: kviskoteka@kviskoteka.hr. Web: www.kviskoteka.hr. Kviskoteka je časopis za ljubitelje križaljki i rebusa.

Juha od blitve

HRVATSKARIJEČ

Sastojci:

Tri svežnja blitve
vegeta
kopar
2 žlice griza
peršinov list

Priprema:

Staviti vegetu u 1,5 litre vode, prokuhati i dodati blitvu isjeckanu na francle, kuhati 10 minuta, onda dodati kopar i griz i kuhati na laganoj vatri još 10 minuta. Na kraju dodati peršinovog lišća.

Ne, nisu sedamdesete...

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine, tvrtke, kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje transporta
- Osiguranje nezgoda, obvezna i sva imovinska osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike obitelji "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

**PETAK
29.8.2008.**

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Crnobradi, dokumentarni film
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Strast, telenovela
13.15 - Domaća dramska serija - antologija: Tražim srodnudušu
13.45 - Domaća dramska serija - antologija: Tražim srodnudušu
14.15 - Vijesti
14.30 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.15 - Overland 8. - Ponovno otkrivanje Amerike 2.: Peru, dokumentarna serija
16.10 - Sol života: Sol života, dokumentarna serija
16.40 - Iza ekrana
16.40 - Iza ekrana
17.10 - Danas na Zagrebačkoj burzi
17.15 - Vijesti
17.30 - Luda kuća 2., serija
18.10 - Razglednice iz Hrvatske: Molunat/Prevlaka - Vukovar
19.30 - Dnevnik
20.10 - Čarolija 9., serija
21.10 - Goal!, britansko-američki film
23.30 - Dnevnik 3
23.45 - Vijesti iz kulture
00.00 - Filmski maraton: Čovjek iz Virginije, američki film
01.30 - Vijesti
01.35 - Filmski maraton: Lovely and Amazing, američki film
03.05 - Oprah show
03.50 - Reprizni program
04.30 - Razglednice iz Hrvatske: Molunat/Prevlaka - Vukovar
05.40 - Strast, telenovela
06.25 - McLeodove kćeri 6.
07.10 - Iza ekrana
07.10 - Iza ekrana

07.00 - Najava programa
07.05 - Patak Frka
07.30 - Tarzan, crtana serija
07.55 - Žutokljunac

08.20 - Nove pustolovine Jure iz džungle, crtana serija
08.45 - Serija za djecu i mlade
09.10 - Veliki odmor
09.55 - Antologija hrvatskoga glumišta: Ujak Vanja
11.00 - Mjesni dečki, film
12.45 - Tree Hill 4., serija
13.30 - Što s Brianom 2.
14.15 - Direkt
14.50 - Na rubu znanosti: Damahur
15.55 - Prijatelji 7., humoristična serija
16.15 - Zovem se Earl 1., humoristična serija
16.40 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija
17.30 - McLeodove kćeri 6.
18.20 - Vijesti na Drugom
18.35 - Tajnoviti srednji vijek: Hodočašća
19.10 - Beverly Hills 4., serija
19.55 - Zürich: »Zlatna liga«, atletski miting, prijenos
22.05 - Vijesti na Drugom
22.20 - Zapadno krilo 7.
23.10 - Operacija Pilot, mini-serija
00.50 - CSI: Miami 5., serija
01.35 - TV raspored

06:00 Ružna ljepotica, serija
06:45 Zločko, crtana serija
07:10 Baby Felix
07:35 Fifi i cvjetno društvo
08:00 Nova lova
10:15 Naši najbolji dani
11:00 Bumerang, serija
11:45 Zauvijek susjedi, serija
12:30 Kralj Queensa, serija
13:20 Cosby show, serija
13:50 Svi vole Raymonda
14:15 Vijesti
14:30 Put u raj, igrani film
16:00 Princeza i marinac, film
17:35 Vijesti
17:50 Bumerang, serija
18:40 Zauvijek susjedi, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
19:50 10 do 8, informativna emisija
20:00 Collateral, igrani film
22:00 Izvan zakona, film
23:50 Vijesti
00:05 Showgirls, film
02:10 Collateral, igrani film
04:05 Navy CIS, serija
04:50 Zakon brojeva, serija
05:35 Kraj programa

07.25 Magnum, serija (R)
08.15 SpužvaBob Skockani
09.00 Sam svoj majstor, humoristična serija

09.40 Kunolovac, kviz
10.25 Korak po korak, (R)
10.50 Puna kuća, serija (R)
11.15 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
11.35 Dadilja, humoristična serija (R)
12.05 Reba, humoristična serija (R)
12.30 Vijesti
12.35 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
13.05 Exploziv, magazin (R)
13.20 K.T.2 - Pravda na zadatku, kerija (R)
13.45 Za istim stolom, serija
14.35 Magnum, serija
15.25 Cobra 11, serija
16.15 Korak po korak, serija
16.40 Puna kuća, serija
17.10 Malcolm u sredini, humoristična serija
17.35 Dadilja, serija
18.00 Reba, serija
18.30 Vijesti
18.55 Exploziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
20.00 Zlatni zmaj, igrani film
21.30 James Bond 007: Operacija Svemir, igrani film, akcijski
23.45 Vijesti
23.55 Vatrene oluja, igrani film, triler
01.10 Kunolovac, kviz

**SUBOTA
30.8.2008.**

07.25 - Vijesti
07.40 - Kinoteka - ciklus Yasujira Ozua: Tokijska priča, japanski film
10.00 - Vijesti
10.20 - Kućni ljubimci
11.00 - Metropolis 2., dokumentarna serija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Strast, telenovela
13.20 - Svirci moji, zabavno-glazbena emisija
13.50 - Prizma, multinacionalni magazin
14.35 - Duhovni izazovi
14.55 - Znanstvene vijesti
15.05 - Reporteri i izbor: Ubojite sumnje
15.55 - Euromagazin: Dva lica Italije
16.30 - Vijesti
16.50 - Caravaggio, serija
18.35 - TV Bingo show
19.15 - Loto 7/39
19.30 - Dnevnik
20.10 - Tudinac, dokumentarna serija

21.15 - Runjićeve večeri - Split
23.20 - Dnevnik 3
23.35 - Vijesti iz kulture
23.45 - Filmski klub: Zvjerinjak, film
01.30 - Vijesti
01.35 - Filmski maraton: Isijavanje, američki film
03.55 - Filmski maraton: Partijaner, britanski film
05.15 - Skica za portret
05.30 - Strast, telenovela
06.15 - Reporteri - izbor: Ubojite sumnje
07.00 - Euromagazin: Dva lica Italije

07.00 - TV vodič
08.20 - Najava programa
08.25 - Christinin vrt 2., dokumentarna serija
08.55 - Žutokljunac
09.25 - Disneyjevi crtići: Miki i prijatelji
09.45 - Disneyjevi crtići: Kuzco - careva nova škola
10.15 - Dr. Who - special, serija za djecu i mlade
11.15 - Sportske igre mladih (6/12)
11.35 - Briljanteen
12.25 - Mijenjam svijet
12.55 - Garaža
13.30 - Pacific Abyss, dokumentarna serija
14.25 - KS automagazin
14.55 - Filmski klasići: Svijet cirkusa, američki film
17.10 - Športski program
18.40 - Uvijek je sunčano u Philadelphiji 2., humoristična serija
19.10 - Beverly Hills 4., serija
19.55 - Crtani film
20.05 - Istina o hrani: Kako ostati mlad i lijep, dokumentarna serija
21.00 - Dugi oproštaj, američki film
23.00 - Sportske vijesti
23.10 - Festival pjesme i vina, Požega 2007.
00.45 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija
01.30 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija
02.15 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija
03.00 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija
03.45 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija
04.30 - TV raspored

06:45 Šaljivi kućni video
07:10 Tomica i prijatelji
07:35 Winx, crtana serija
08:00 Nova lova
10:00 Večernja škola - EU
11:00 Sex, ljubav i tajne
12:05 Svi mrze Chrisa, serija
13:05 Lud, zbunjen, normalan
14:05 Jedini preživjeli 1, film
15:40 Jedini preživjeli 2, film
17:10 Vijesti
17:15 Kod Ane, kulinarski show
18:00 Nad lipom 35, hum. glazbeni show
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Dobar posao u Italiji, igrani film
21:50 Svetac, igrani film
23:45 Jedini preživjeli 1, film
01:20 Jedini preživjeli 2, film
02:45 Kraj programa

07.55 Žuta minuta, zabavna emisija (R)
08.20 Salto, zabavna emisija (R)
09.15 Pet razloga, serija
09.40 Ulica Sezame
10.40 Di-gata, crtana serija
11.00 Jednom lopov, akcijska serija
11.50 Knjiga o Danielu, humorna dramska serija
12.40 Legenda, igrani film, kriminalistička komedija
14.20 Vijesti iz ručak
14.25 Povratak Seavera, igrani film, komedija
15.55 Varalice, film, komedija
17.25 Zvijezde Ekstra: 101 najveći zvjezdani gaf, zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.05 Exploziv vikend, magazin
19.30 Žuta minuta, zabavna emisija
20.00 Od kolijevke pa do groba, igrani film
21.35 Označen za smrt, igrani film, akcijski
23.10 Američki kickboxer, igrani film, akcijski
00.45 Kunolovac, kviz

**NEDJELJA
31.8.2008.**

07.40 - Najava programa
08.00 - Vijesti
08.10 - Koncert: Waldbühne 2007.
10.00 - Vijesti
10.20 - Ružmarin i Majčina Dušica 2., serija

11.05 - Ružmarin i Majčina Dušica 2., serija
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Plodovi zemlje
 13.25 - Split: More
 14.00 - Rockets Red Glare, dokumentarni film
 14.55 - Mir i dobro
 15.25 - Lijepom našom: Zagreb (1/2)
 16.20 - Vijesti
 16.35 - Otkad si otišla 2., humoristična serija
 17.10 - Svemirski kauboji, američki film
 19.15 - Loto 6/45
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Tudinac, dokumentarna serija
 21.10 - Je li jasno, prijatelju - hrvatski film
 22.55 - Dnevnik 3
 23.10 - Vijesti iz kulture
 23.20 - Ciklus europskog filma: Mon pere, francuski film
 01.05 - Vijesti
 01.10 - Sestre 6., serija
 01.55 - Ružmarin i Majčina Dušica 2., serija
 02.40 - Ružmarin i Majčina Dušica 2., serija
 03.25 - Strana, dokumentarna serija
 04.15 - Reprizni program
 04.35 - Lijepom našom: Zagreb (1/2)
 05.20 - Plodovi zemlje
 06.10 - Split: More

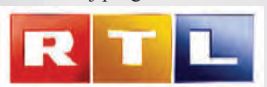

07.00 - TV vodič
 08.10 - Najava programa
 08.15 - Mala sirena
 08.40 - Mala sirena
 09.10 - Dinosapiens, serija za djecu
 09.40 - Pustolovine Sare Jane, serija za djecu
 10.15 - Dječje filmsko jutro: Mlakarova ljubav, serija
 10.50 - Biblija
 11.00 - Vukovoj (kod Klenovnika): Misa - izravni prijenos
 12.05 - Parlaonica
 13.05 - Mijenjam svijet
 13.40 - Slikovnica
 14.10 - Lost Cities of the Ancients, dok.serija
 15.05 - Filmski klasici - fantastika: 20 000 Leagues Under the Sea, američki film
 17.15 - Pharos maraton, reportaža
 17.30 - Športski prijenos ili snimka
 18.40 - Uvijek je sunčano u Philadelphiji 2., serija

19.10 - Beverly Hills 4., serija
 19.55 - Crtani film
 20.05 - Hrvatska nogometna liga - prijenos
 22.10 - Sportske vijesti
 22.20 - Statisti 2., serija
 22.55 - Urednica tabloida, serija
 23.45 - Hrvatska nogometna liga - emisija
 00.15 - Deadwood 1., serija
 01.10 - TV raspored

06:15 Rugratovi u divljini
 07:30 Šaljivi kućni video
 07:55 Tomica i prijatelji
 08:20 Winx, crtana serija
 09:10 Automotiv, auto moto magazin
 09:40 Novac, business magazin
 10:10 U sedmom nebu, serija
 11:00 Sex, ljubav i tajne
 11:55 Kućanice iz visokog društva, serija
 12:45 Lud, zbunjen, normalan
 13:45 Smrt u zraku, film
 15:20 Svetac, igrani film
 17:15 Vijesti
 17:20 Dobar posao u Italiji, igrani film
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Nad lipom 35, show
 21:05 Bez vesla., igrani film
 22:45 Red Carpet, showbiz magazin
 23:55 Svi mrže Chrisa, serija
 00:50 Smrt u zraku, film
 02:20 Kraj programa

07.35 Povratak Seavera, film, krim. komedija (R)
 09.00 Knjiga o Danielu, serija (R)
 09.45 Blizanke, serija
 10.10 Ulica Sezam
 11.05 Di-gata, (R)
 11.30 Titan A.E., igrani film, animirani
 13.00 Mijenjam ženu, dok. sapunica (R)
 13.50 Bibin svijet, serija (R)
 14.30 Vijesti
 14.35 Kuffis, igrani film
 16.15 Odjednom predsjednik, igrani film, komedija
 17.45 Ekkluziv, magazin
 18.30 Vijesti
 19.05 Salto, zabavna emisija
 20.00 CSI: Miami, serija
 20.50 Harry Potter i kamen mudraca, film
 23.15 Ubojiti nagon, serija
 00.05 Kunolovac, kviz
 02.05 Označen za smrt, film, akcijski (R)

PONEDJELJAK 1.9.2008.

06.40 - Najava programa
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Čarolija 9., serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Hanibal, dok.film
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Strast, telenovela
 13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Tražim srodnu dušu
 13.45 - Domaća dramska serija - antologija: Tražim srodnu dušu
 14.20 - Vijesti
 14.35 - Ubojstvo, napisala je - serija
 15.20 - Normalan život - emisija o osobama s invaliditetom
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.55 - Luda kuća 2., serija
 18.40 - Veliki brodolomi Jadrana: Jadranski Titanic - bBaron Gautsch, dok. serija
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Čarolija 9., serija
 21.10 - Potrošački kod
 21.50 - Otvoreno
 23.10 - Razvod na francuski način, američko-francuski film
 00.55 - Zakon i red: Odjel za žrtve 7., serija
 01.40 - Zakon i red: Odjel za žrtve 7., serija
 02.25 - Torchwood 1., serija
 03.15 - Kineska plaža 3.
 04.00 - Reprizni program
 04.25 - Oprah show
 05.10 - Strast, telenovela
 05.55 - McLeodove kćeri 6.

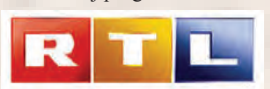

07.00 - Najava programa
 07.05 - Patak Frka
 07.30 - Tarzan, crtana serija
 07.55 - Žutokljunac
 08.20 - Nove pustolovine Jure iz džungle, crtana serija
 08.45 - Ranč kod Pikove sedmice, serija
 09.10 - Veliki odmor
 10.00 - Antologija hrvatskoga glumišta: Kristofor Kolumbo
 11.00 - Foyleov rat 5., serija

12.35 - Tree Hill 4., serija
 13.20 - Što s Brianom 2.
 14.10 - Direkt
 14.45 - Na rubu znanosti: Pretpotopne civilizacije
 15.50 - Prijatelj 7., serija
 16.10 - Zovem se Earl 1.
 16.40 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija
 17.30 - McLeodove kćeri 6.
 18.20 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Renesansa u Dalmaciji: Između krilatog lava i polumjeseca, dok.serija
 19.10 - Beverly Hills 4., serija
 19.55 - U uredu 2., serija
 20.25 - Bitange i princeze 3.
 21.05 - Odmori se, zaslužio si 2. - TV serija
 21.45 - Vijesti na Drugom
 22.00 - Zapadno krilo 7.
 22.50 - Torchwood 1., serija
 23.45 - CSI: Miami 5., serija
 00.35 - Kineska plaža 3.

05:15 Ružna ljepotica, serija
 06:05 Iggy Arbuckle
 06:30 Power rangers, serija
 06:55 Fifi i cvjetno društvo
 07:20 Pepa prašćić
 07:25 Roary, crtana serija
 07:35 Inspektor Gadget i pomoćnici, crtana serija
 08:00 Nova lova
 10:15 Naši najbolji dani
 11:00 Bumerang, serija
 11:45 Zauvijek susjedi, serija
 12:25 Kralj Queensa, serija
 12:55 Cosby show, serija
 13:25 Svi vole Raymonda
 13:55 Vijesti
 14:10 Ulica nade, igrani film
 15:55 Bez vesla, igrani film
 17:35 Vijesti
 17:50 Bumerang, serija
 18:40 Zauvijek susjedi, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 19:50 10 do 8, informativna emisija
 20:00 Lud, zbunjen, normalan
 20:55 Smrtonosni twister, igrani film
 22:35 Mr. Bean, serija
 23:10 Vijesti
 23:25 Vratit će se rode, serija
 00:20 Will i Grace, serija
 01:10 Ulica nade, igrani film
 02:50 Kraj programa

06.45 Magnum, serija (R)
 07.35 SpužvaBob Skockani
 08.20 Sam svoj majstor, serija
 09.05 Kunolovac, kviz
 09.45 Korak po korak, (R)
 10.15 Puna kuća, serija (R)

10.40 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
 11.05 Dadija, serija (R)
 11.30 Reba, serija (R)
 12.00 Vijesti
 12.05 Ekkluziv, magazin (R)
 12.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 13.15 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija (R)
 13.40 Za istim stolom, serija
 14.30 Magnum, serija
 15.20 Cobra 11, serija
 16.15 Korak po korak, humoristična serija
 16.40 Puna kuća, serija
 17.05 Malcolm u sredini, humoristična serija
 17.35 Dadija, serija
 18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Nemoguća misija 2, igrani film, akcijski
 22.05 Smrtonosno oružje, igrani film
 00.15 Vijesti
 00.30 Kunolovac, kviz
 02.30 Odjednom predsjednik, igrani film, komedija

UTORAK 2.9.2008.

07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 09.05 - Čarolija 9., serija
 10.15 - Hanibal, dok.film
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Strast, telenovela
 13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Tražim srodnu dušu
 13.50 - Domaća dramska serija - antologija: Tražim srodnu dušu
 14.25 - Vijesti
 14.40 - Ubojstvo, napisala je - serija
 15.25 - Overland 8. - Ponovno otkrivanje Amerike 2.: Peru, dok.serija
 16.25 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.30 - Hrvatska uživo
 17.45 - Hrvatska uživo - Vijesti
 17.55 - Luda kuća 2., serija
 18.40 - Veliki brodolomi Jadrana: Tajna čeličnog diva - Szent Istvan, dokumentarna serija

19.30 - Dnevnik
20.10 - Čarolija 9., serija
21.10 - Poslovni klub
21.50 - Otvoreno
23.10 - Heroj, kinesko-hongkonški film
00.50 - Zakon i red: Odjel za žrtve 7., serija
01.35 - Zakon i red: Odjel za žrtve 7., serija
02.20 - Torchwood 1., serija
03.10 - Kineska plaža 3.
03.55 - Reprizni program
04.25 - Oprah show
05.10 - Strast, telenovela
05.55 - McLeodove kćeri 6.

07.05 - Patak Frka
07.30 - Tarzan, crtana serija
07.55 - Žutokljunac
08.20 - Nove pustolovine Jure iz džungle, crtana serija
08.45 - Ranč kod Pikove sedmice, serija
09.10 - Veliki odmor
10.00 - Antologija hrvatskoga glumišta: Kraljevo (1.dio)
11.00 - Ljeto s duhovima, kanadsko-austrijski film
12.35 - Tree Hill 4., serija
13.20 - Što s Brianom 2.
14.10 - Direkt
14.45 - Na rubu znanosti: Znanost susreće duhovnost
15.50 - Prijatelji 8., serija
16.10 - Zovem se Earl 1.
16.40 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija
17.30 - McLeodove kćeri 6.
18.20 - Vijesti na Drugom
18.35 - Renesansa u Dalmaciji: Samo nas Bog može spasiti, dokumentarna serija
19.10 - Beverly Hills 4., serija
19.55 - U uredu 2., serija
20.25 - Bitange i princeze 3.
21.05 - Odmori se, zaslužio si 2. - TV serija
21.45 - Vijesti na Drugom
22.00 - Zapadno krilo 7.
22.50 - Torchwood 1., serija
23.45 - CSI: Miami 5., serija
00.35 - Kineska plaža 3.

05:30 Ružna ljepotica, serija
06:20 Iggy Arbuckle
06:45 Power rangers, serija
07:10 Pepa prašćić
07:25 Roary, crtana serija
07:35 Inspektor Gadget i pomoćnici, crtana serija
08:00 Nova lova
10:15 Naši najbolji dani
11:00 Bumerang, serija

11:45 Zauvijek susjedi, serija
12:25 Kralj Queensa, serija
12:55 Cosby show, serija
13:25 Svi vole Raymonda
13:55 Vijesti
14:10 Spasi me, igrani film
15:55 Smrtonosni twister, igrani film
17:35 Vijesti
17:50 Bumerang, serija
18:40 Zauvijek susjedi, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
19:50 10 do 8, informativna emisija
20:00 Lud, zbunjen, normalan
20:55 George iz džungle, film
22:30 Pod nož, serija
23:30 Vijesti
23:45 Vratit će se rode, serija
00:35 Will i Grace, serija
01:30 Spasi me, igrani film
03:10 Kraj programa

07.10 Magnum, serija (R)
08.00 SpužvaBob Skockani
08.45 Sam svoj majstor, serija
09.30 Kunolovac, kviz
10.15 Korak po korak, (R)
10.40 Puna kuća, serija (R)
11.05 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
11.30 Dadija, serija (R)
11.55 Reba, serija (R)
12.25 Vijesti
12.30 Eksploziv, magazin
12.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
13.15 Punom parom, kulinarski izazov (R)
13.40 Za istim stolom, serija
14.30 Magnum, serija
15.20 Cobra 11, serija
16.15 Korak po korak, serija
16.40 Puna kuća, serija
17.05 Malcolm u sredini, serija
17.35 Dadija, serija
18.00 Reba, serija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Punom parom, kulinarski izazov
20.00 Mr.Nice Guy, igrani film, akcijska komedija
21.30 Zabranjeno voće, film, romantična komedija
23.10 Vijesti
23.25 Kunolovac, kviz
01.25 Nemoguća misija 2, igrani film, akcijski (R)
03.25 Smrtonosno oružje 4, film, akcijska komedija (R)

**SRIJEDA
3.9.2008.**

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
09.05 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Krakatau, posljednji dani - dok.film
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Strast, telenovela
13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Diploma za smrt
14.10 - Vijesti
14.25 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.10 - Overland 8. - Ponovno otkrivanje Amerike 2.: Bolivija i Čile, dokumentarna serija
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.15 - Hrvatska uživo
17.45 - Hrvatska uživo - Vijesti
17.55 - Luda kuća 3., serija
18.35 - Veliki brodolomi
Jadrana: Na izgubljenim položajima, dok. serija
19.15 - Loto 7/39
19.30 - Dnevnik
20.10 - Čarolija 9., serija
21.10 - Boje turizma
22.15 - Otvoreno
23.35 - Telefonska govornica, američki film
01.00 - Zakon i red: Odjel za žrtve 7., serija
01.45 - Zakon i red: Odjel za žrtve 7., serija
02.30 - Torchwood 1., serija
03.20 - Kineska plaža 3.
04.05 - Reprizni program
04.25 - Oprah show
05.10 - Strast, telenovela
05.55 - McLeodove kćeri 6.

07.05 - Patak Frka
07.30 - Tarzan, crtana serija
07.55 - Žutokljunac
08.20 - Nove pustolovine Jure iz džungle, crtana serija
08.45 - Ranč kod Pikove sedmice, serija
09.10 - Veliki odmor
10.00 - Antologija hrvatskoga glumišta: Put u raj
11.00 - Mee Shee, vođeni div - britansko-njemački film
12.40 - Tree Hill 4., serija
13.25 - Što s Brianom 2.
14.10 - Direkt
14.45 - Na rubu znanosti: Zemljovid drevnih kraljeva mora
15.50 - Prijatelji 8., serija
16.10 - Zovem se Earl 1.

16.40 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija
17.30 - McLeodove kćeri 6.
18.20 - Vijesti na Drugom
18.35 - Renesansa u Dalmaciji: Sretni grad, dokumentarna serija
19.10 - Beverly Hills 4., serija
19.55 - U uredu 2., serija
20.25 - Bitange i princeze 3.
21.05 - Odmori se, zaslužio si 2. - TV serija
21.45 - Vijesti na Drugom
22.00 - Zapadno krilo 7.
22.50 - Torchwood 1., serija
23.45 - CSI: Miami 5., serija
00.35 - Kineska plaža 3.

05:30 Ružna ljepotica, serija
06:20 Iggy Arbuckle
06:45 Power rangers, serija
07:10 Pepa prašćić
07:25 Roary, crtana serija
07:35 Inspektor Gadget i pomoćnici, crtana serija
08:00 Nova lova
10:15 Naši najbolji dani
11:05 Bumerang, serija
11:55 Zauvijek susjedi, serija
12:35 Kralj Queensa, serija
13:05 Cosby show, serija
13:35 Svi vole Raymonda
14:05 Vijesti
14:20 Ne umri muški, film
15:55 Priča Ivane Trump, film
17:35 Vijesti
17:50 Bumerang, serija
18:40 Zauvijek susjedi, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
19:50 10 do 8, informativna emisija
20:00 Tijek vremena, film
21:55 Gotika, igrani film
23:40 Vijesti
23:55 Vratit će se rode, serija
00:45 Will i Grace, serija
01:40 Ruiby Cairo, igrani film
03:25 Kraj programa

07.10 Magnum, serija (R)
08.00 SpužvaBob Skockani
08.45 Sam svoj majstor, serija
09.30 Kunolovac, kviz
10.15 Korak po korak, (R)
10.40 Puna kuća, serija (R)
11.05 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
11.30 Dadija, serija (R)
11.55 Reba, serija (R)
12.25 Vijesti
12.30 Eksploziv, magazin
12.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
13.15 Punom parom, kulinarski izazov (R)
13.40 Za istim stolom, serija

14.30 Magnum, serija
15.20 Cobra 11, serija
16.15 Korak po korak, serija
16.40 Puna kuća, humoristična serija
17.05 Malcolm u sredini, humoristična serija
17.35 Dadija, humoristična serija
18.00 Reba, humoristična serija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Punom parom, kulinarski izazov
20.00 Kost, kriminalistička serija (dvije epizode)
21.45 Putnik, znanstveno-fantastična dramska serija
22.30 Vatrene dečki, dramska serija
23.25 Vijesti
23.40 Dokaz krivnje, kriminalistička serija
00.25 Kunolovac, kviz
02.25 Mr. Nice Guy, igrani film, akcijska komedija (R)
03.50 Zabranjeno voće, film, romantična komedija (R)

**ČETVRTAK
4.9.2008.**

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
09.05 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Krakatau, posljednji dani - dok.film
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Destilando amor, telenovela
13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Diploma za smrt
14.10 - Vijesti
14.25 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.10 - Overland 8. - Ponovno otkrivanje Amerike 2.: Patagonija i Ognjena zemlja, dok.serija
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.15 - Hrvatska uživo
17.45 - Hrvatska uživo - Vijesti
17.55 - Luda kuća 3., serija
18.40 - Veliki brodolomi
Jadrana: Rat brzih brodova, dok.serija
19.30 - Dnevnik

- 20.10 - Čarolija 9., serija
 21.10 - Magazin
 22.15 - Otvoreno
 23.35 - Hooligans, američko-britanski film
 01.20 - Zakon i red: Odjel za žrtve 7., serija
 02.05 - Zakon i red: Odjel za žrtve 7., serija
 02.50 - The Conviction 1., serija
 03.35 - Kineska plaža 3.
 04.20 - Magazin
 05.10 - Destilando amor, telenovela
 05.55 - McLeodove kćeri 6.

- 06.50 - Patak Frka
 07.15 - Tarzan, crtana serija
 07.40 - Žutokljunac
 08.05 - Nove pustolovine Jure iz džungle, crtana serija
 08.30 - Ranč kod Pikove sedmice, serija
 08.55 - Veliki odmor
 09.45 - Antologija hrvatskoga glumišta: Leda
 10.45 - Lav, francuski film
 12.35 - Tree Hill 4., serija
 13.20 - Što s Brianom 2.
 14.10 - Direkt
 14.45 - Na rubu znanosti: Lucidni snovi
 15.50 - Prijatelji 8., serija
 16.10 - Zovem se Earl 1.
 16.40 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija
 17.30 - McLeodove kćeri 6.
 18.20 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Dominikanci, z.s.serija
 19.10 - Beverly Hills 4., serija
 19.55 - U uredu 2., serija
 20.25 - Bitange i princeze 3.
 21.05 - Odmori se, zaslužio si 2. - TV serija
 21.45 - Vijesti na Drugom
 22.00 - Zapadno krilo 7.
 22.50 - Monk 3., serija
 23.40 - Kineska plaža 3.
 00.25 - TV raspored

- 05:30 Ružna ljepotica, serija
 06:20 Iggy Arbuckle
 06:45 Power rangers, serija
 07:20 Pepa praščić
 07:25 Roary, crtana serija
 07:35 Inspektor Gadget i pomoćnici, crtana serija
 08:00 Nova lova
 10:15 Naši najbolji dani, serija
 11:00 Bumerang, serija
 11:45 Zauvijek susjedi, serija
 12:25 Kralj Queensa, serija
 12:55 Cosby show, serija
 13:25 Svi vole Raymonda
 13:55 Vijesti

- 14:10 Obiteljski tajne, film
 15:45 Tijek vremena, film
 17:35 Vijesti
 17:50 Bumerang, serija
 18:40 Zauvijek susjedi, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 19:50 10 do 8, informativna emisija
 20:00 Dok si spavao, film
 21:45 Moj dečko se ženi, igrani film
 23:30 Vijesti
 23:45 Vratit će se rode, serija
 00:35 Will i Grace, serija
 01:30 Gotika, igrani film
 03:10 Kraj programa

- 07.10 Magnum, akcijska serija (R)
 08.00 SpužvaBob Skockani
 08.45 Sam svoj majstor, humoristična serija
 09.30 Kunolovac, kviz
 10.15 Korak po korak, humoristična serija (R)
 10.40 Puna kuća, humoristična serija (R)
 11.05 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
 11.30 Dadilja, humoristična serija (R)
 11.55 Reba, humoristična serija (R)
 12.25 Vijesti
 12.30 Eksploziv, magazin
 12.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 13.15 Punom parom, kulinarski izazov (R)
 13.40 Za istim stolom, dramska serija
 14.30 Magnum, akcijska serija
 15.20 Cobra 11, serija
 16.15 Korak po korak, humoristična serija
 16.40 Puna kuća, serija
 17.05 Malcolm u sredini, humoristična serija
 17.35 Dadilja, serija
 18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Ljubav je na selu, dokumentarna sapunica
 20.50 Uvod u anatomiju, dramska serija
 21.45 Kućanice, dramska serija
 23.25 Vijesti
 23.40 Dokaz krivnje, kriminalistička serija
 00.25 Kunolovac, kviz
 02.25 Kosti, serija (R)
 03.15 Putnik, serija (R)
 04.00 Vatrene dečke, serija (R)

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA KRONIKA

Program o hrvatskoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj na hrvatskom jeziku uz mađarski prijevod emitira se srijedom s početkom u 12 i 30 sati na programu MTV 1.

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se subotom u 16.30 na RTV2 a repriza utorkom u 12.10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

LJETNA PROGRAMSKA SHEMA UREDNIŠTVA
 NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE
 OD 30. LIPNJA DO 31. KOLOVOZA 2008

104, 4 Mhz

SHEMA ZA RADNE DANE:

- 18,00 – 19,00
- Najava programa
 - Večernji dnevnik
 - Agencijske vijesti iz zemlje
 - Agencijske vijesti iz RH
 - 'Dogodilo se na današnji dan' - kronologija
 - Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'
- 19,00 - 19,30
- Poetski predah
 - 'Popularne melodije' – zabavna glazba (ponedjeljkom)
 - 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' – narodna glazba (utorkom)
 - 'Veliki majstori glazbe' – ozbiljna glazba (srijedom)
 - 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
 - 'Minute za jazz' (petkom)
- 19,30 – 20,00
- 'Europa magazin' – magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom)
 - 'Kulturna povijest' (utorkom)
 - 'Putokazi' (srijedom)
 - 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
 - 'Tjedni vodič' (petkom)
- 20,00 – 21,00
- 'Na proputovanju s nama' – (ponedjeljkom)
 - 'DW puls' (utorkom)
 - Dramski program – repriza (srijedom)
 - 'Kultur-Café' – kulturni magazin Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
 - 'Vodič za moderna vremena' – emisija Hrvatskog radija (petkom)
 - Narodna glazba, izvanredne emisije (specijali, reportaže)
 - Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, vijesti dana, 'Dogodilo se na današnji dan' - kronologija, glazba
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 Dramski program Uredništva na hrvatskom jeziku Radio Subotice
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, vijesti dana
- 18,10 'Nedjeljni mozaik' ('Dogodilo se na današnji dan' - kronologija, reportaža, zanimljivosti, glazba)
- 19,30 'Putnici kroz vrijeme' – emisija za djecu Hrvatskog radija
- 20,00 'Ljudi nizine'
- 20,30 Narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Prodajem kuću u Rovinju 160 m², P+1, plac 660 m², 50 m od obale, sva infrastruktura.
Tel.: +381/24/527-213

Tražim u Zagrebu praznu garsonijeru ili jednosoban stan u novogradnji.
Tel.: +381/24/527-213

Izdajem apartmane na najljepšem dijelu Čiova, Trogir, Hrvatska.
Tel.: 063/7161-760 ili +385/91/5823-775

Izdajem namještenu sobu s kuhinjom i kupao-
nicom za učenicu ili radnicu, isključivo nepuša-
ča, blizu Medicinske škole, KTC-a i IDEA-e.
Centralno grijanje i kablovska TV.
Tel.: 024/566-898

Prodajem crpku – dvoklipnu 30 atm i prikoli-
cu za moto-kultivator »IMT-506-DELUXE« i
peć »KREKA VESO« 12T. Informacije od 17
sati. Tel.: 022/591-264.

Prodajem staru kuću u Cabuni kod Virovitice
(Hrvatska), zemlju za malu industriju i šumu.
Tel.: +385/33/673-076 i 063/766-8808. Boris

Izdajem uhodan poslovni prostor od 110 m² u
središtu Subotice, pogodan za sve namjene.
Tel.: 024/555-072 ili 063/518-218.

Prodaje se očuvana ležeća kada, umivaonik sa
slavinom, toalet školjka s poklopcem, velika
plafonjerka i tegle za med.
Cijena po dogovoru. Zvati na 064/587-9790

Prodajem 3s stan, stara gradnja, ekstra lokacija,
pogodan i za uredske prostorije, 115 m².
Tel.: 024/526-243
Anica Lulić, Subotica, Aleja M. Tita 26/V.

Izdajem namještenu sobu na Radijalcu uče-
nici/ku ili studentici/u, s CG, s korištenjem
kuhinje i kupaonice, za nepušače.
Tel.: 024/558-227 ili 063/597-021

Profesor elektrotehnike daje sate fizike i mate-
matike učenicima osnovnih i srednjih škola.
Tel.: 064/292-1043 ili 024/524-701

Izdajem objekt, skladište na Čantavirskom
putu, idealna lokacija oko 100 m².
Tel.: 024/530-107 ili 064/261-8022

Hitno potrebno 10 konobara na otoku Cresu.
Potrebno je imati hrvatsku putovnicu. Starosna
granica je do 35 godina.
Tel.: 063/110-7751.

Prodajem staru kuću u Čačincima kod
Slavonske Orahovice, pet jutara zemlje i jedno
jutro šume kod Vočina (sve u Hrvatskoj), ili
sve to mijenjamo za Vojvodinu (Irig, Ruma,
Srijemska Kamenica...)
Tel.: 063/714-6545 ili +385/33/673-076.

Prenočište na Paliću. Dvokrevetne sobe sa
zasebnom kupaonicom. Kanjiški put 58/b
Tel.: 024/754-543

Izdajem u Zagrebu dvosoban namješten stan
(3 kreveta) od 1. srpnja, Folnegovićevo naselje

(treća postaja od Autobusnog kolodvora prema
Savi, blizina tramvaja, 300 eura.
Tel.: u Srbiji +381/63/882-0654, u Hrvatskoj
+385/91/177-7700

Izdajem dvosobni apartman u Poreču.
Tel.: +385/5242-5035, +385/989-1627

Molim dobre i suosjećajne ljude, a koji su u
mogućnosti, da mi izidu u susret i donacijama
pomognu nabavu natkoljene proteze koja mi je
hitno potrebna.
Telefon: 025/29-030

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE

"URNA"

A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PODUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PRIJVOZ I CEREMONIJAL
POKOPA

Tel.: 024-558-011

Cvjećara:
Tel.: 024/557-130

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika,

I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKARIJEČ

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavlja cijene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS